

დათო ბარბაქაძე

მივუსამძიმროთ შემოდგომას

(ლექსები, 1984-1990)

გამომცემლობა “ალტერნატიული ხელოვნების ცენტრი”

თბილისი, 1991

ძვირფასო მკითხველო! ჩემი შემოქმედების ბეჯითი ანალიზი მაფიქრებინებს, რომ იგი ახალ გზებს კვლავს XX საუკუნის ქართულ პოეზიაში. ნიჭიერი ლიტერატურული ახალთაობა შეძლებს ამ ლექსების ორგანულ ათვისებას საკუთარი, ყველასგან გამორჩეული ხმის დამკვიდრების გზაზე.

ავტორი

რედაქტორი ბექა ბარქაია

სვირინგი

ითვლიან სუნთქვის ნაბიჯები გულისა და თვალის ნაბიჯებს;
ასდევნებოიან მათ ნაკვალევს უდაბნოში,
სადაც მკვდარ ქვიშას ქარიშხალი ვერ ააცეკვებს,
სადაც სივრცეში გატყორცნილი ბუმერანგები
მილიარდჯერ უბრუნდებათ მონადირეებს;
უნდელი კვირტი წყალს მოელის, მძიმე ზათქით რომ გადაიხსნას,
შემომტყვროს მზეს ხეივანი, არადყოფნის გულისფეთქვას მიაყურადოს.
როგორ გაეჭიმო სიბერისგან ხერხემალში მოდრეკილი კითხვა ეული?
მე წავალ, ხეებს გაეშუწვები ნაკლულად ქმნილი!
შემივროდებენ შეცოდებებს,
მძღავრ სუნთქვაში დიდსულოვნად შეიფარებენ,
ქარი და წვიმა არ სჭირდებათ მათ მუსიკის აღმოსათქმელად:
თვითვე უკრავენ თავიანთ თავს და სივრცეებში
ფერადოვან ექობად განიდვრებიან;
თუნდ მხოლოდ სმენა როდი ნებავეთ მგლოვიართა მოთქმის და ზარის...
ისინი რხევას მასწავლიან, -
როგორ უნდა ამოთქვას ტანჯვისა და სიბრძნის მუსიკა.
ასე, ნელ-ნელა, გავიზრდები, იმსიმაღლე კოშკი მექნება,
ჩემი სიკვდილის ფურცლობამდე დიდი ხნით ადრე
ვნახავ, ვით ძალუძს შუაწელში გადამტყდარ მუხას,
წყლიან სხეულზე უცნაური სიბეჯითით ამოზარდოს შავი ვარდები,
და დიახაც რომ მიჩვენებია შიშს სიყვარული,
დიახაც რომ ლამაზია ბებერი ცხენი,
შემოდგომის გამხმარ ველზე როდესაც კვდება;
მას, ბოლო ღამით ნათელხილვით განმარტობულს,
მთვარე ჰგონია ის სარკმელი, რომლითაც შეძლებს
სიცვივის სადგომს დაეხსნას და მარადიულ სინათლეში დაიდოს ბინა...
ხოლო მე წავალ!
დიადია ძალისხმევა პერიოდულ სისრულეში შემავალ ხეთა, -
მათ ძალა შესწევთ გასწვდნენ ყველა ხორცსავსე ფოთოლს;
მათ ძალა შესწევთ მონდომებით დაიფერთხონ
ადრეული ქარებისგან მოგვრილი მტვერი.
და მე ვისწრაფვი, ღაღადისი მაინც მოვასწრო,
ხმა მაინც შემჩნეს საკუთარი, და ამოვიტყვი:
“ღმერთო, ფრინველის ცნობისწადილს ვინ ჩამისახლებს,
ფრთებს ვინ შემასხამს, რომ შევიძლო აფრენა და ძირს დანარცხება!”
ხოლო კაცთათვის ღმერთის წყურვილს გაამჟღავნებენ
შავი ხეები, გაუღენთილნი განთიადის ფერადი სისხლით;
მათი სიშიშველე სიამაყით შეეუყვია გაყუჩებულ უსასრულობას,
და იბრუნებენ წყვდიადებში მოქანავე ძახილისკენ გატყორცნილ ტოტებს,
სივრცის სხეულში ნეტარებით იჟონებიან...
და მხოლოდ სიკვდილს თუდა ძალუძს გაარღვიოს უკედლებო აქვარიუმი
და ნიჟარების ყრუ სიმღერა გაიტანოს სამყაროს გარეთ,
ამძუვნებულ ტანს მარადიული მყვირალობის სამოსელი შემოახიოს.
მაგრამ არსობის ყოვლისმძღველ-ყოვლითძღვეულ თესლს
ებოძა ნიჭი მარტოოდენ უსასრულოდ გარდაცვალების,
და გვიყრის საკვებს მბრძანებელი, ჩვენი სიცოცხლით –
ჩვენსავე სულში ჩახვეული იდუმალის გამომიგნვის მძაფრი წყურვილით,
მტკიცედ იცავს თავის სიცოცხლეს,
და მეც გავრბივარ, გაშლილი და გაღაღებული

ვგრძნობ ვით ქვითინებს დედამიწა ჩემს ფერხთა ქვეშე,
თვალის გუგებში მზის ნათელი მომიმწვედევია!

უკვე უწყოდა ბედისწერამ, რას ჩავიდენდი,
წინასწარ იყო განსაზღვრული ჩემი ქმედება,
და სწორედ ასე: მწუხრის ველზე გამომსხლტარი
მე გაერბოდი ღრუბლებიდან აზნექილ მზისკენ,
შიშველ გულ-მკერდზე მადნებოდა ატეხილი ფერადოვნება,
და ფეხისგულებს მზეშთანთქმული დედამიწის ოსშივარი გამიმაგრებდა,
და უცნაურად ჩაფრენილი სუფთა ტილოს, ფუნჯს და პალიტრას,
შემზარავად ვხმოვანებდი: “დამიხატეთ უსასრულობა!”
ო, ეს არ იყო მეხთატეხა ყოვლის წამლეკი,
არ შობდა ღოცვას ანდა ქვითინს უილაჯოს,
არც გოდების არ იყო ეს ხმა.
იგი სხვა იყო, ბევრად უცხო და ბევრად დიდი,
მე ვითხოვდი: “დამიხატეთ უსასრულობა!”
და ვის შეეძლო ჩემთვის ეთქვა, თუნდ ოდენ კრძალვით,
რომ ვერასოდეს ავისხლეტი მზერას მზის გულში,
ხეთა შედლსვლას აკენის ბაგშვის დაძახილში ვერასოდეს შევისუნთქავდი;
ვერც ქარაშოტით გზააბნეულ სულთა სრბოლა შემადრწუნებდა,
ერთუერთს ბეჩავად მიმოსხლილნი რუდუნებით რომ ეძებენ თავ-თავის საფლავს;
ჩემს გლოვის ხმაზე მოციმციმე ვარსკვლავები არასოდეს განიშლებოდნენ;
რომ მე შემეძლო მეთვალთვალა მარტოოდენ მაღალ ვერხვთათვის,
ვით განიბანდნენ წმინდა ტოტებს სასაფლაოს უკუნ დამეში.
წავიდა ის დრო, წავიდა და ჩაეფარა ცივ გალაქტიკებს...
ჰე, როდის იყო გარინდება უკანასკნელი,
მთელი სამყარო ოდეს განკითხვის მოლოდინში ჩემს მხრებზე იწვა,
ოდეს მესმოდა ყველა ტაძრის მოგუგუნე ზართა ზეიმი
და ხშირი სუნთქვა ჩვილთა ხეთა, თრთოლვაშემჯდარნი
ნეტარი შიშით რომ ხედებოდნენ გაზაფხულის ჯიშინ ძახილს;
არ გამოსცემდა ოდნავ ჩქამსაც ჩემი სხეული,
თოთო გულის თითოეულ ამოძახილს იტაცებდა უსასრულობა,
და თუ რამ ძალა შემრჩენოდა,
ნეტარებით ქანცმიხდილი ვაყურადებდი:
ჩემს ძარღვებში – კაცის ძარღვებში –
იწრიტებოდა დედამიწის მცხრალი დაისი
და შიგ დანთქმული დამშეული ნადირივით მიმოვიდოდა;
თხემით ტერფამდე მოხაზული სიკვდილ-სიცოცხლე
ერთ სამყოფელში ლივლივებდა, ერთ ნათელში განიბნეოდა,
და კიდევ რაღაც შორეული, რაღაც მესამე,
მათ შემდეგ იწვა, ორლესულად ეღიმებოდა;
და მე არ მეყო ძალისძალა მონძებისგან შეკრულ ყულფში თავის გაყოფის,
ო, ვერ გაებდე ჩანაფიქრის აღსრულება და შემოვბრუნდი,
საკუთარი არსებობა შეშლილივით მიმოვისინჯე,
და მკაცრ ბრძანებას გულუბრყვილოდ მინებებუდი
ჩემივ ბრჭყალებით გამოკვალთუდი კითხვის ნიშანში
ჩავესახლე პირველად და უკანასკნელად,
და დავიბადე ხელმეორედ, თმაგანძრცვილმა ყიამეთში გამოვიდვიძე,
და ამის მერე აქამომდე ერთგულად ვფეთქავ;
არ დარჩენილა განთიადი ჩემი შობიდან,
წკვარამის სულში გაველებუდი
უსაპეტაკეს რძის ნაღებად არ შემრგებოდეს,
და სამყაროში არსებული ყველა მამლის მძლავრი ყივილი
ჩემს შეძახილზე ერთ სიმღერად არ ქცეულიყოს;
დიდია ძალა სიმარტოვის და ყიამეთის, -
მხოლოდ მათ ძალუძთ მარად იშვან და მარად შობონ,
და ველურია მარტოობა და უინი ჩემი,
და მშვიდი სუნთქვით გადავცქერი ფერად სიცოცხლეს, -
მყოფთა ფიქრების ჩასასხმელად ამოგებულ უძირო ფიჭას,
და ოდნავ დელავს სული ჩემი,

ოდეს მიწის ჭუჭყით სავსე, აბურდულ თმებში
მოჟღარუნე სიბერის ეჟვანს
ღიმილით ახშობს იმავ მიწის დამშეული მკერდის შრიალი.

მერე ზამთარი მომილოცავს: “აღარ გყავს დედა!”
და თვალთა ფსკერი კიდევ უფრო დარბილდება,
მზერა უფრო დაიწმინდება,
და გაღვივდება მხოლოდ ვნება: ობოლ სამყოფელს
ჩამოვაფარო ყრუ ფარდები, გავიდე გზაზე,
მძლავრად აღმართო ხელები და, როგორც სარკმელს გამოღებულს,
მარტოობას შევაგებო დიდი იმედი, შემაზრზენი სინურე შევქმნა...
რამ ვერ მიაგნო ჩემს ძარღვებში საკუთარ ბუდეს:
სიყვარულმა, ზიზღმა, სიცვიემ,
სისხლის შიმშილმა, სიღარიბემ,
გვირილების თაიგულმა თავის ქალაში...
და ახლა წავალ,
წავალ ჩუმად,
სუსტი,
ეული...
ღიახაც მახსოვს, ბედისწერა როგორ გადასკდა,
ვით ჩამითესა თოთო სულში სუნთქვამ ჩემმა დედა მშობელი,
თბილი საშო როგორ განწვალა...
და იმის მერე რუდუნებით ვაღვივებდი, ვუნანავებდი,
და განიფესვა, აღმოცენდა მზე, - ნარინჯის მსხეში ყვავილი,
და ძარღვიანი მისი ღერო, უმწვანესი და უწმინდესი,
ბანს აძლედა და ნაზი რხევით იყნოსავდა ჩემს გულისფეთქვას;
და ასე, ერთად, თანხმებრად, შემოვრავგეთ ჩვენი სამყოფი,
ხოლო ბუნებამ მოლოდინი მოგვიბოძა რაოდენ მკრთალი,
რა მოცახცახედ შეყუჟული კითხვის ნიშნის ქვეშ...
“აღარ გყავს დედა!”
და ჩემი საშო მოხეიმედ განყვავილდება,
ჩემს საბრძანისში ჩამოყრილი შავი ლოდები
მადალ ბორცვზე შეგროვდებიან,
და მე ავაგებ, დათმინებით ავაშენებ
დედის ღიმილს და დედის თვალებს...
მაგრამ ხეები? ფრთამაღალი ჩვენი ჩიტები?
ყველა ფოთოლი ჩიტი იყო ჩვენს ხეივანში
და შემოდგომის მკლავებისკენ ასწრაფებულნი
მიწის სითბოს მხოლოდ მაშინ უყუჩდებოდნენ,
მათ ფრთებს დრო რომ აღახევებდა;
ისინი ძალას უგალობდნენ, არჩევანის უფლების ძალას, -
რომ მათ შეეძლოთ მიწის ზურგზე მხოლოდ ერთხელ დაცემულიყვნენ...
“აღარ გყავს დედა!”
და მოიძიებ დროს გაქცეულს, ნაცარტუტად ქმნილს,
და ცერა თითით ცას მიაფშვნი საკუთარ სხეულს...
ვინ ამოგისხნის, რა სიმძიმით ჩაიწონება
გაოგნებიდან სიყვარულში ველურის მზერა?
მზე... მთვარე... მდედრი... ვარსკვლავები... ხე... ყვავილი...
ვარსკვლავები... ხე... მიწა... მდედრი...
საკვები... მთვარე... იარაღი... გამოქვაბული...
ხე... მიწა... მდედრი... ყვავილები... ქარის შრიალი...
ვარსკვლავები... იარაღი... სიზმარი... სისხლი...
მზე... მიწა... მდედრი... იარაღი... ხეები... სისხლი...
და უკვე აქ ხარ, უკვე ყველა საუკუნემ ჩამოვიშორა;
ყველა ტრიუმფით გაძევებდა, ყოველივე გრიყავდა და შენ უკვე აქ ხარ!
უკვე დამძიმდა მარტოობა, როგორც ჩვილი ახალშობილი;
შენ უკვე აქ ხარ, ღმერთო ჩემო, როგორი მშვიდი!

ო, ახლაც, ახლაც, რომ შეგეძლოს,
შენ წეროებს გაატანდი თბილ ქვეყნებში

გაღეული ბავშვობის ხსოვნას,
 დიდი ხნის მერე მობრუნებულთ
 მომაკვდავის გულ-მკერდზე რომ გარდმოეფინათ;
 შენი ღიმილის სიმარტოვეს შებჯენილ ხეებს,
 რქეს, - შემოდგომის ფესვებიდან გადმოდენილს, -
 ყოველივეს თბილ ქვეყნებში გაამგზავრებდი...
 მაგრამ დამძიმდი, განაპირდი. დუმილი. მწუხრი.
 მთა მთას არ შეხვდა, არ შეძრულან პირამიდები,
 ყველგან ჭაობი ირწვოდა ბლანტი და უშნო,
 ყველგან ყინვა და ყველგან თოვლი...
 ხოლო როცა კვირტი დაჩნდა, გამოგვლვიდა
 და ახლა დვრიტა საკუთარი გვევდრება როგორი ძალით,
 მოაშუშო სიყვარული ჩაწიხლული, გადაჯვგელი.
 როგორ შეიძლებ? გაიხსენე მრისხანე ჟამი,
 როცა შენს ირგვლივ ყოველივე უხმაუროდ ინგრეოდა და ქვითინებდა;
 როცა ქარიშხლის ავობისას პირაშკმულნი იმსხვრეოდნენ სუსტი მინები;
 როცა შენს თვალებს, ვით ქვაფენილს, მოხუცები უწუწუნოდ ენარცხებოდნენ;
 როცა ფიქრობდი, რომ ყოველი შენით ხდებოდა,
 შენში სუფევდა უზარმაზარ ყვირილის ძალა
 და შემოგთხოვდა დედამიწა, ამოგეშვა,
 კაცთა ხვედრი შეგბრალებოდა;
 დედამიწა მუხლმოყრით იდგა!
 და შენ იყვირე... და ყვიროდი ისეთი სუნთქვით,
 ყვირილის ძალა მიცვალებულს საფლავიდან ერეკებოდა,
 გუმბათს არღვევდა; ინგრეოდნენ უმტკიცესი ნაკებობები;
 თავშესაფარს დაეძებდა კაცი და უტყვი...
 ხოლო სამყარო გაოცებით უდიმოდა შენს თავგანწირვას, -
 მოძრაობას ცივსა და უხმოს...
 შემოიკრიბე, რაც შეიძლო! ყველას გვერგო ეს მცირე ნიჭი;
 შემოიკრიბე, მოასწარი, თორემ იქ... იქ... უუუ...
 რას გავიხსენებთ გარდაცვლილნი? ვინ უწყის ნათლად,
 გონება ჩვენი რას გაიტანს სიზმრიდან ცხადში?
 იქ ყოველივეს დავიწყების წყვილადი დანთქავს,
 დედამიწიდან განძარცვულნი გავემგზავრებით
 და ცარიელი არსებობა შეგვრჩება მხოლოდ,
 ხელმეორედ ამოსავსები...*
 და შიში მიპყრობს, რომ ვიხსენებ წინარე ყოფას,
 რომლის სუნთქვამაც ყოველივე ამოშალა ჩემი ხსოვნიდან
 გარდა რწმენისა, რომ ვცხოვრობდი ოდესღაც სადღაც
 და როს ბოლომდე ამოვაგსე კანონის ჩარჩო,
 დედამიწამ დამისაკუთრა...
 შემოიკრიბე, ალადგინე, და შენ შეიძლებ,
 ო, შენ შეიძლებ, ძალზე ფრთხილად შემოწმინდო ბალაზინი
 მშობელი დედის უთხელეს და უნაზეს ფურცლებს,
 სხეული მისი წმინდა სანთლად ჩამოქნა და
 ლოცვა-კრულვად აღუვლინო დვთის ნათელ სუნთქვას;
 იხილო წამი, ჭკმმარიტი არსებობა როცა იყნოსე!

1984 წელი

* ეს სტრიქონები მკითხველს უთუოდ გაახსენებს რილკეს მეცხრე დუინური ელეგიის მოტივს. უნდა აღვნიშნო, რომ მსგავსება, არსებითად, ფორმისეულია (რაც ვერ დავძლიე მაშინ, როცა "სვირინგი" იწერებოდა; ხოლო შემდეგ, გარკვეული მოსაზრებით, ასევე დავტოვე) და არა – შინაარსობლივი. რაც შეეხება ჩემს ლექსში გაცხადებულ პოზიციას, იგი დიამეტრალურად საპირისპიროა რილკეს მსოფლმხედველობისა.

თამარისადმი

... და ვიცი, მოხვალ მეორედ და უკანასკნელად!..
შენ არ მოგიყვანს ბედისწერის ძირძველი ძალა;
შენ არ მოგიყვანს ჩემი ღოცვა, - უმწეობის ხორკლიანი საგალობელი;
არც რამ განზრახვა, ამოზრდილი სიამაყის შავ-თეთრ ფერებად;
არც შურისგება, - ჩაქოლილი ქარების სევდა,
ან ჰორიზონტზე ანთებული სიკვდილის მაცნის,
ცას შერთული დროშის შრიალი;
არც სიმარტოვე არ მოგიყვანს
და არც შურის დაფშვნილი სარკე;
შენ არ მოგიყვანს სიძულვილი
ან მარტივი თანაღმობის მძაფრი წყურვილი...
ო, არ მოგიყვანს ეს არცერთი,
შენ თავად მოხვალ!
შენ მოხვალ მაშინ,
როცა ხეები, უგუმბათო ეკლესიებს მიმსგავსებულნი,
სივრცის წინაშე ისწავლიან უსიტყვოდ დგომას;
როცა მათ ფესვებს მიწის სითბო დაეწაფება,
ხოლო მეწამულ ჰაერეთში შემორკალავს ყრუ, დახშულ ქვითინს;
როცა უცხო ხმად გაწელილი ყოველი კოჟური
ბაცი ღიმილით ყურს მიუგდებს სიოს გულისთქმას...
უკვე ლივლივებს ჩემში ჟამი დამზრალ ტოტების, -
როცა დაისი შავად მოთხერის
დასაფლეთის ყრუ ჭიშკართან წამხობილ მიწას;
როცა ხეები მდინარეში შეცურდებიან
და მზის სიმწიფეს ხარბი სუნთქვით დაწაფებულებს
აღარ ჩაესმით უპატრონო ძაღლების ყევა;
უკვე საათებს, თვლემამოგვრილთ,
საცოდავად ეწრიტებათ დაცინვის ძალა;
უკვე კაცებიც ფორმაშესხმულ,
ქარის მიერ გამოძერწილ ძარღვიან პურს ემსგავსებიან;
უკვე ყვირილიც სულს დაფავს და უხმოდ კვდება
ღმერთისაკენ მოწყალების მისაღებად გაწვდილ ხელებში;
ფრთხილად ადნებათ გამხმარ თითებს მოთბო ჩრდილები
და უცნაურად მსხემი სიტყვა – “მეოხ მეყავ, დიდო უფალო!” –
შვეულქმნილი და მარტოსულად გამოთლილი,
მშრალი ცისკენ მიემართება;
უკვე მინდორში გვირილებიც სამუდამოდ უხეშდებიან
და მგლოვიარე ჭირისუფლებად ისხამენ ჩიტებს...
და ამ ჩიტების ჭიკჭიკიც რომ ღოცვის ნიჭად გაღვივდება,
შენ მოხვალ მაშინ...
უკვე ლივლივებს ჩემში ჟამი დამზრალ ტოტების,
უკვე ლივლივებს შენი მოსვლის მრისხანე ჟამი...
მაგრამ ეს ჟამი ო, ჯერ კიდევ ისე შორსაა...
გახიდულია მბრძანებლობა უთვალავ წამის...

1985 წელი

მხოლოდ შენი ხმა

ღიას, მე ვიცი, გაზაფხულის ვარდისფერ ცაში
როგორ კვდებიან ბებერი და მშრალი ჩიტები,
პირველ ქარიშხალს, - მზრუნველ მშობელს, -
მკერდზე როგორ ეხუტებიან,
როგორ ცდილობენ შეიმშრალონ
თვალის გუგებს შერჩენილი
ბლანტი ღორწო შურისგებისა;
სიცვიის ნემსით ეჩხვლიტებათ რბილი ნისკარტი,
სისხლი პაწია გულისაკენ ლოცვასავით მიიზნიქება...
ისინი სივრცეს აკლდებოდნენ... ო, მათი ბედი!..
და მე, ბავშვურად გულუბრყვილო და გულმართალი,
ჩუმად ვუმზერდი ბალახის და გვირილების ამო სუნთან
ზიარებულ შენს წმინდა სახეს,
შენს მდიდარ სუნთქვას, რომელსაც სურდა
ბელურებად გამოეჭრა ყველა ღრუბელი...
და შენი სუნთქვის სიმშვიდეში მოყვავილე გვირილები
მოკრძალებით გადაიხარნენ
და გზა უტიეს სამეუფოდ ამომართულ ხმას,
ამომხვევებულს დუმილის და ფერადების უფსკრულებიდან...
მერე სხვა ხმებიც არიალდნენ, - უჩუმესი და ბნელი ხმები;
ვის შეუძლია მათი ხილვა? ღმერთმანი, არვის!
ჩვენ მხოლოდ მათი უჩვეულო ცახცახი გვესმის
წეროთა ფრთებით შემოწერილ, დაღლილ სივრცეში...
მხოლოდ შენი ხმა, როგორც დედა, მოუხმობს ამ ხმებს
და როგორც მორჩილ, გამოუცდელ მოწაფეებს,
ასწავლის ლოცვას...

1985 წელი

ხეები

... მათ მახსოვრობას ერთი ქარი ატოკებდა, რომლის შესახებ
ნიადაგ ბჭობდნენ ჩვენთვის უცნობ, უცხო ენაზე;
მხოლოდ ჩურჩული ჩაგვესმოდა, მხოლოდ ჩურჩული,
და ამ ჩურჩულსაც ძალა ჰქონდა როგორი, ღმერთო!..
იგი მოვიდა ერთი ღამით, სულ ერთი ღამით,
და შეგვიყვარა, სიყვარულის ნიჭი გვიბოძა;
განთიადზე კი ყველამ ერთად გამოვსხენით ჩვენ-ჩვენი კარი,
მისით სავსენი, მადლიერნი დავცქეროდით, როგორ კვდებოდა...
და გმირი იწვა ჟამსშეჩვეულ ყველა ამ ხეში,
და ეს ხეები ბერდებოდნენ გმირების ნაცვლად...
მათ ისე მშვიდად ეზნიქებათ სიცოცხლის ღერძი,
ისეთი სიღრმით შეიმეცნეს, რისი ცოდნაც ვვალებოდათ...
და დგანან ახლა, გმირთა სუნთქვით გამთბარ სხეულებს
სივრცეები ეუფლებიან;
და როცა სიტყვებს, - ტკივილებად ამბოხებულ ადამიანებს, -
აღარ ძალუძთ სიზმრების ახსნა,
ისევ ქარები კისრულობენ ურთულეს საქმეს, -
ხელს აშველებენ ცისკენგზაზე ჩამოღლილ სიტყვებს
და ფრთხილად გაჰყავთ გამთენიის სამშვიდობოზე...

1985 წელი

სონატა მათთვის, ვინც შორსაა

რომ ვიყო ღმერთი, ბედისწერას შემოვრავადი, -
შენ ვერასოდეს შეაღწევდი მის საუფლოში!
გულამდე ატანს მზის ყვირილი, იარებიდან
დროის პეშვებში დაღეჭილი ცოდვები ჩნდება,
და გაზაფხულის წყალდიდობა უხმოდ მახსლებს
დიდთოვლობაში ჩაწუმქრულ და შიშველ ბაღდახინს, -
ჩემთა იმედთა ზიარებაც ვერ მოვახერხე,
სად არ ვეძებე გული ჩემი, სად არ ვეძებე,
და სულდაღეულს იქ მივაგენ, სადაც სულ არ მეგულებოდა, -
ჩემივე მკერდქვეშ...
და ახლა ვნატრობ, სულ მცირე ხნით მამყოფა ასე,
მიწის გულზე ყურმილებული;
ო, სულ მცირე ხნით მამზერინა, ქარის შრიალზე
ნეკერჩხლის ტოტი როგორ მაღავეს სიწუმისგან წამახულ სახეს...
და შენც აქ იყო!..

თვალთა სამარედ, - უბეზად ლაგდება სივრცე;
ბინდის ტაძარში ბელურების ბედნიერ უიგვიეს
ხრინწიან ლოცვად ჩამოემხო ცოდვილთა გლოვა;
თბილი კურცხალი გორახებში კივილით ჩაწვა
და ქარმა ფრთხილად მიატოვა მერხვეი ტოტი...
შორს, ტრამალებში, ანჯამებმა გაიჭრიალა...
ერთ დროს ეს სახლი, ბედისწერის დამე-სათავე,
ურჩეულესმა მეომრებმა დაინაწილეს...
და ახლა სადღაც თავ-თავიანთ დედულეთში, ძველისძველი ჯარისკაცები
კბილებით ღრღნიან საკუთარ ხორცს,
ხელისგულებზე ქვის კოჭრებსაც კბილებით ღრღნიან,
რომ შორსდარჩენილ, ტრიუმფალურ ბრძოლების მერე
თაკარა მზეზე გაიტანონ სისხლი, რომელიც
ოდესმე სადმე მათ კისერზე გადმოწურულა;
ბერის სამოსით ირთვებიან ძველისძველი ჯარისკაცები,
სიკვილის კართან მიღევნილი უმწეო მხერა
უკანდარჩენილ სახლისაკენ გაიყურება...
აღსრულდა ქარიც, - ერთადერთი სიზმარი სახლის;
ის, უხილავი, სადღაც დიდხანს იკარგებოდა
და უკუქცეულს ამაყად და მძიმედ მოჰქონდა
თივისა და ბაღახის სუნი...
და გვიან, როცა სახლის კართან უსულოდ ეგდო,
მოდოდა იარადში ჩამჯდარი ხალხი
და, მერამდენედ, მონდომებით ახრჩობდა ცხედარს,
მერე ზეიმით გამოჰქონდა შუა მოედანზე,
და ასე ურჩს და უკანონოს საჯაროდ წვაედა...
და ამის მერე დამურებიც კრავენ ირავს;
იოლად ცნობენ ვარსკვლავები ცოდვილთა თვალებს;
აქ ყველა ვარსკვლავს საკუთარი სამარე ათბობს,
და უკვე ვხვდები, თავშესაფარს ან თუნდაც მოყვასს
რატომ არასდროს ეძიებენ ქარით დევნილნი;
სხვა სისხლითაა აგებული ტკივილის ხმები, -
თხემით ტერფამდე, მთელი ჩვენი წარსულ-მომავლით,
გვისრუტავენ ეს უხმო ხმები...

უნდა მენახე, უსიკვდილოდ უნდა მენახე!
როდი მიმძიმა ჩემი ხვედრი, ის მხოლოდ მღლიდა:
ო, რომ შეგეძლოს, უცოდველი ჩემი სიზმრები
შენს დიდ შიმშილში დაიტერო და დაითმინო!
მე მხოლოდ ვჭკერებდი და ვლოცავდი მოკვდავის წესით

და მისხალ-მისხალ ვაგროვებდი საკუთარ სხეულს,
პირამიდების მდუღარე სულს გადაწურული
მე ვნახე სახე მილიონი და მილიარდი;
ვნახე ფესვები ბროწეულის, დამშრალი და გამოშაშრული,
ვნახე დაისი, - წაგებული ბრძოლის სამხილი
და სისხლიანი საფლავეების ჩუმი ამბოხი...
და კვიპაროსთა რწვევის ძალა... და ვარსკვლავები...
ხეთა ტოტებზე ჩრდილებიანად დაკიდებულ მამაკაცებს არწვედა ქარი,
და მწიფდებოდნენ სავსე ნაყოფით დახუნძლული ცოდვის ხეები
და შემოდგომის ბერწ დღეებში თავს ინახავდნენ, -
ხორციით, ძვლითა და მსუყე ჩრდილით იკვებებოდნენ...
ვნახე ჩანჩქერიც, დავარდნილი ცივად და მდორედ...
სხვაც უამრავი...
დამამახსოვრდა ძალზე ბევრი,
ძალზე ცოტა დავიმახსოვრე!
და ახლა მღვიძავს, შენმა სუნთქვამ გამომაღვიძა,
ახლა მოვიდვარ, ძვირფას ცრემლებს ძველ გზებზე ვაბნევ.
სლუკუნ-სლუკუნით საკუთარი სახლისაკენ მოვეშურები...
ო, უკვე მღვიძავს... შენი სუნთქვა... იმდერე რამე!..
მე მოვისმენ და ზურგს შეგაქცევ ორიოდ წუთით,
ცრემლი ჩემი რომ არ იხილო...
როდი მრცხვენია, საამისოდ სუსტი ვარ უკვე...
მე ვმაღავ ცრემლებს... მომიტევე... ო, მათი ბედი...
შენ ხომ არ იცი, სად და როდის აზავთდნენ ზღვები,
როდის დაიძრნენ უსაშველოდ მოწყურებულნი,
ვიდოდნენ როგორ!
და სისხლის ფასად ვაყურადებ ათასობით შორეულ ექოს...
ისინი ფრთხილად ცოცხლდებოდნენ, ვიდოდნენ როგორ!
გზად გამოსულებს გზა არ ჰქონდათ, მხოლოდ ტკივილი
და დაგდებული სამყოფიდან მარადი ბიძგი მათ წარმართავდა;
ვით მოვალენი, თავიანთ თავს ურიგებდნენ დამხვედრ უფსკრულებს,
ცის სიღრმეებში ორთქლდებოდნენ, ტრამალებზე განიბნეოდნენ;
ნთქავდნენ ჯვებირებს, ტბებს ამღვრევდნენ, ავსებდნენ ჭაობს,
და კლდე-ღრებზე ვარდებოდნენ, ვიდოდნენ როგორ!
მათ დადლილებმა მოაღწიეს, და ეყოთ ძალა,
მთელი სიჩუმით, მთელი სიმწრით ამოესუნთქათ,
შეეკრათ ცრემლად სუნთქვა იგი, და მლაშე ცრემლებს
თვალთა ნათელში წმინდა ლოცვად გამოეყონათ...
და აი, მღვიძავს... აი, უკვე ჩემეულ ცხადში
თოთო ბავშვებად მორაული ძველი ხეები
ნახად არწვევენ უფერობას მიწვენილ დაისს;
სამოსს იხდის და ვნებით სავსე ღამდება სივრცე;
პრეისტორიულ ხანათაგან დაძრული სუნთქვა
ჩემი დუმილის ასავსებად მოემართება;
ყურთამდე ღიად დარჩენილან ფეხშიძე ხმები,
ჩემთა თვალთაგან დადენილ თხრამლს კრძალვით ლოკავენ;
უკვე შობილ და ჯერ არშობილ საუკუნეთა
უფაქიზესი ლოცვებისგან შეკრულ თაიგულს
ცეცხლის ენები ყრუდ ლოწნიან საკურთხეველზე.
მღვრიედ ნათდება კენესისა და გოდების ფონს აკრული ხავსი...
და უკვე მღვიძავს, შენმა სუნთქვამ გამომაღვიძა...
მე ვმაღავ ცრემლებს... მომიტევე... ო, მათი ბედი...

1985 წელი, მაისი-ივნისი;
1987 წელი, ივნისი

რეკვიემი

ადამიანები
ყოველ საღამოს კარგავენ მზეს
და როცა ვრძელდება მათი ჩრდილები...

გადიან მინდორში
და ჩამავალ მზეს
ძველებივით უღვამენ ზვინებს...

ლია სტურუა

სადაც არ იყავ, შენ ყოველთვის იქ გსურდა ყოფნა...
აკაურები ცის სიღრმეში ხვდებიან სიკვდილს,
ცას უბრუნებენ ყველა ფიქრს და იღუმალ მიზანს,
და მერე კიდევ დიდხანს ისმის მათი ყვივლი,
ისინი მერე კიდევ დიდხანს არ მიძიდებიან...
ჩვენ სხვა ბედი გვაქვს, -
შემცივებულ და დამზრალ მხრებისთვის
ყოველადწყვილიადი, უხიაგი ღამეც ღამეა
და ფარნებით და ვარსკვლავებით განათებულიც;
დედის ლოცვისკენ ეშურება ყველა გზა ჩვენი,
მისით ნათლულმა იმედებმა
მერამდენე აღსასრული მოილოგინეს...
ერთ მშვენიერ დღეს იღვიძებენ ჩვენი სიზმრები,
თვალეებს იფშენებენ, იღიმიან, სწავლობენ დგომას,
იქ კი, მათ უკან, ძალიან შორს, ჯერ ისევ თბილა...
ნორჩი ცაცხვების ხეივანში სულების სიცილს
ფარასავით შემორეკს ღამე,
ძველისძველი სკივრებით ისხნებიან საფლავის ქვები.
მათ ჩრდილებს, როგორც თაფლის სანთლებს, შეიწოვს ღამე
და მთვარის ფიქრებს მხოლოდ წამით თვალს აარიდებს.
შენ მაინც სხვა ხარ, შენს ოცნებებს სულ სხვა ფერი აქვთ;
შენივე ფინჯნიდან მოსვი სისხლი, რომელშიც უწინ
გაზაფხულის ყვავილები იბადებოდნენ
და წვიმის მერე სოკოებად სუნთქავდა მიწა.
ამ ფაიფურზე არასოდეს იელვებენ მჭახე ბზარები;
სხვა ხმით წუწუნებს თებერვალი,
ტკივილებიც სხვა ხმით აკვნესდნენ...
რომ დაგვიბრუნოს უკვე უძღურთ, დიდი ხნის მერე,
ერთბაშად მოგვცეს, რასაც ერთ დროს გარშემო ვღვრიდით
ერთმანეთით გულმიცემულნი,
მოყვინულ ფერებს გოჯა-გოჯა იტაცებს ქარი.
ღიას, რა იყო გასაკვირი, ერთად ვიდექით;
უკეთ რომ გვეგრძნო ერთმანეთი გვერდიგვერდ მდგომებს,
მუჭში ვწურავდით ერთმანეთის ხმებსა და ცრემლებს.
მერე გვციოდა,
მზე ყოველთვის იქ იყო, სადაც
ჩვენ არ ვიყავით.
არადა უკვე შინდისფერი სახურავები
მტრედებს მწყემსავდნენ,
ჩვენს თვალბში სხდებოდნენ ფრთები
და საუკუნოდ გვაბრმავებდნენ და გვაობლებდნენ.
ღიას, შეგვეძლო, მიწის მკერდსაც მოვშორებოდით,
მაგრამ ერთუროს შევლის ძალა არ გვქონდა უკვე;
ხელის ცეცებით და ტუნების ფრთხილი ცმაცუნით
გავუძლავებდით ნათელხილვას საკუთარ სულებს, -

რომ ცაა მხოლოდ, ვისაც არ სურს სადმე წავიდეს,
რომ ცას არც ერთი არ ვჭირდებით,
ის ყველგანაა...
იქ კი, მათ უკან, ძალიან შორს, ჯერ ისევ თბილა...
ისინი მერე ჩვენს სუნთქვაში გაუჩინარდნენ
და აი, ახლა ნავსადგური სავსეა ხალხით,
ნაპირმა ტანზე ბედისწერა მოისხა თითქოს;
სველა-წარსული, - უჟანგავი ბასრი ფოლადი, -
ქვიშის სარკეზე უხმოდ კაწრავს მრავალწერტილებს...
შავი მუშაა ყველა კაცი...
ტვირთავენ გემებს...
ხოლო დროდადრო ნაპირს ზანტად შორდება დროშა,
ერთი, მეორე, მეთათასე...
მათ ხელს უქნევს ურიცხვი ხალხი,
თვალის გუბებზე ზღვის სიღურჯე ყრუ ტალღებს ღვარჭნის,
მილიონი და მილიარდი მკვდარი სიმღერა
დასახრჩობად შორდება ნაპირს,
მათი ხსოვნა კი ჩვენს ძარღვებზე კოჟრებად სხდება
და მსუბუქ მხრებზე გაზაფხულის წვიმებად დაგვდის...

მე არ მიყვარს შენი წარსული!
იქ აღუბლები უყვავილოდ იბადებიან;
იქ შავ ლანგარზე ერთად ყრია ვაშლი და ფული;
მზე როცა კვდება თაროებზე, თიხის ჭურჭლებში,
ჰორიზონტზე რომ ყრუ ფერები მომძლავრდებიან,
ქოთნებს კაწკაწი რომ გაუდით მიჯრით მიწვობილთ,
იქ, ტყის სიღრმიდან, შემზარავი კივილი ისმის, -
კაბის კალთებით ხმებს აგროვებს შეშლილი ქალი
იქ, ბნელ ხევებში,
სადაც ნადირმაც კარგად იცის, ვინ არის იგი,
და ფრინველებიც მოკრძალებით ეგებებიან;
სადაც მძვინვარედ აბორგებულ მის ხმოვანებას
ვერ უძლებენ ქვეწარმავლები;
ქოხის ზღურბლზე კი ბავშვი ელის საყვარელ დედას,
რომელიც მოვა, დაბრუნდება... მალე... სულ მალე...
მოვა, ამოთქვამს სიმღერებში მოგუდულ სიტყვებს,
და წისკილის ქვა ისე მძიმედ ჰკიდია მკერდზე,
რომ არაფერი, არაფერი არ ახსოვს უკვე;
ის მხოლოდ ხედავს ბავშვს, ქოხის ზღურბლს და ქოხის სარკმელს,
და თბილ დაწვებზე ვარდისფერი ცრემლები დასდის...
ამ ქვაში ხსოვნა ცახცახებდა,
ამ აღუბლის ყვავილებიც მასშივე იწვნენ;
ხმელი ბიგით და ბოხით მხარზე,
შორეული მგზავრობიდან დაბრუნებული,
აქ ინახავდა საგალობლებს მრისხანე ღამე.
რომელ იღუმალ ქვეყნებიდან მოჰქონდა სული?
ვის უმკლავებდა გულისტკივილს, სად რას ტოვებდა?
ვის მუხლზე ედო, ან – ვის მკლავზე, დაღლილი თავი?
ის მოდიოდა ყველასათვის დაფარული, ბნელი ხმებიდან,
მომავლის გავლით აწმყოსა და წარსულისაკენ
ის მოდიოდა და თვალეში სამყარო ედგა;
ზღვები დელაფდნენ,
და ორდესდაც ჩაძირული მძიმე გემები
ტალღებში კვეთდნენ ყველა ტკივილს, ყველა განსაცდელს,
და კიდევ – ღიმილს, - განშორების მშვენიერ სახეს;
ნაპირს არ ნთქავდნენ დამხრჩავალი ზღვები,
ოდნავადაც არ მჩატდებოდნენ,
მათი ჰაერი გვამებს შორის ნაწილდებოდა...
სველ ქვიშაზე კი ღამაზ კენჭებს აგროვებდა ღამაზი წყვილი;
მათ შეცოდებებს თავის თავზე იღებდა ვიღაც,

ცხარე ცრემლით ინანიებდა...
ვინც ჩვენ არ გვიცნობს, ხომ უფრორე საიმედო გვეგონია ხშირად,
ჩვენს მაგივრადაც ის იტირებს, მხოლოდ სჯეროდეს,
მისგან სულ ახლოს, ყურისხიში, ბალახობენ ჩვენი სულები.
რა იყო გუშინ,
რომ სცოდნოდათ, რა იყო გუშინ...
ზღვამ ყოველივე გამოიხმო მათი ხსოვნიდან,
და ბრმა ხმაური სათნოდ ხევეწდა წყვილის ოცნებებს,
მხოლოდ საზღაურს მოითხოვდა მათგან ბუნება, -
სიყვარულით ასულდგმულებდა...

ისინი დგანან და კენჭებზე ითვლიან ფერებს...
ძაღლის ყმუილით დაწეებული შემოდამების
კედლებზე სურო მიცოცავს ფრთხილად.
რა დარჩა შენგან?
შენივე სუნთქვით ბიძგიციემული
შენს წინააღმდეგ მორიკალა მთელი სამყარო;
ვიდაც ყოველთვის მბრძანებლობდა შენს გულისფეთქვას,
ვიდაც ყოველთვის კარნახობდა რიტმსა და რეჟიმს.
მოსწავლე მერხთან დაჭყეტილი თვალებით იჯდა
და ერთადერთი, რაც უკვირდა თავის გარშემო, -
ეს იყო მხოლოდ: ყოველივე ითხოვდა რწმენას.
ვისაც მოუხმე, -
ხეს, ვარსკვლავებს, მომაკვდავ ცხენებს,
ავღარში - მერცხლებს, წვიმის მერე - ჭიამაიებს,
ყველამ იენოსა შენი ყოფის მცირე ნაწილი;
რომ შეგეკრიბა სიყვარული,
საკუთარ თავს არიგებდი მთელი სიცოცხლე.
მარტო ხარ უკვე,
მონღომებით ემალები ყოველ მწუხრის ჟამს,
აღარ კითხულობ, რატომ ტირის მოყვასი შენი,
არ ეკითხები საკუთარ თავს, სად ხარ და ვინ ხარ,
ჭირით მოსრული ფრინველივით ეცემა ირგვლივ
უთვალავი უფორმო სხივი,
ყოველ მათგანში დედამიწის სიმღერა ცეკვავს,
ყოველ მათგანში დედამიწის ღიმილი იწვის...
აქ ისე ცივა, ღმერთო ჩემო, აქ ისე ცივა!
აქ არ არსებობს გადამტყდარი წელში ხეები,
აქ არ არსებობს ზამთრის სუსხი, ქარი და წვიმა,
აქ ყვავილები არასოდეს კვდებიან და იბადებიან,
არ წარიტაცებს აქ ქალის თმას გრილი ნიავი,
არც ფანჯრის მინა წკარუნებს და არც კოცონი გაიყინება,
აქ მხოლოდ ცივა!
როცა ვმთავრდებით, ბედისწერის გარდუვალობა
აღარ გვაშფოთებს, დიახაც რომ არავის გვიკვირს...
ისინი ასე კიდევ დიდხანს ივალდებენ;
სახლის კუთხესთან კიდევ დიდხანს იწრიალებს ბებერი ძუკნა,
დაკარგულ ლეკვებს ჩუმი ოხვრით მოისაკლისებს...

და რადგან აქ ხარ,
შენზე უკეთ არვინ იცის, იქ რა ხდებოდა.
გწყურია როგორ დაბრუნება აქ, სადაც არ ხარ!
აღესრულე. გათავდი. გაქრი.
მიაყურადე სითბოს, რომელსაც
შენით გამთბარი ღოღი გიბრუნებს,
უძლეველია სწორედ ახლა სინუმის ძალა...
სუნთქვით მოუხმე ზამთრისპირის ტანძლიერ ხეებს,
მათი ფესვებით საზრდობდა შენი სულის მზე;
ტოტებიც მათი, სიკვდილი რომ ბოლომდე გეგრძნო,
ფესვებად ისხდნენ ცის სიღრმეში

და იქიდან გაწვდინენ საკვებს.
ო, ჭეშმარიტად უბიწოა მიწის სიმღერა!
ო, რა სიმდიდრით შეგისუნთქავს დიდი სიცოცხლე!
მაგრამ რას იტყვი, ერთ სიტყვასაც თუ არ ბადებს ღამეული ცა?
თუ მარტოოდენ ბუს კივილი აკრთობს ვარსკვლავებს?
მერე ბუს კივილს მგლის ყმუილი შეენაცვლება,
ყმუილს – კნავილი, კნავილს – ყეფა... ასე, ნიადაგ...
და რომც იყვირო, არ აისხლეტს ჰაერი სიტყვას,
ისე შორსაა ახლა შენგან... ისე შორსაა...
მაგრამ რად ჰქვია შობის ღამე სწორედ ამ ღამეს?
ის უკვე გაჩნდა! სიტყვა გაჩნდა!
ვარდისფერი კაბით მოსილი
მხოლოდ შენია, შენ გეკუთვნის, და რომც განაგდო,
სხვათა სასმენად ან სამხერად არასოდეს დაიბადება;
მხოლოდ მან უწყის ის ადგილი, სადაც ვიწყებით
თითოეული სათითაოდ და ყველა ერთად;
მხოლოდ მან უწყის, როდის უნდა დალიოს სული, -
ის ჯერ განიცდის და მერე გრძნობს აღსასრულის წამს,
უხილავია დაბადებაც, სიკვდილიც მისი.
ღამეში შობილს ამიტომაც ვერ იტყვი შენ მას!
მაგრამ ის ფეთქავს! სიტყვა ფეთქავს! ის უკვე გაჩნდა!
შენში გამსკდარი შენსკენ მოდის,
კაბის შრიალით,
იასამნებით ორთავ ხელში,
მხოლოდ შენსკენ მოეშურება...

1987 წელი, აგვისტო

ყრმა უშობელი

სულიმორწმუნე მსხვერპლშეწირვას ამთავრებს უკვე
და გულისცემას ველარ უძლებს დაღლილი ღამე...
შემინდე, ღმერთო! ისევ შიში აიზნიქა ჩემი მკერდიდან,
უმწუოდ ვუმზერ შემოდგომის ყველა ფოთოლში
მწვანე ბგერების ისტორიას ჩასახვის დღემდე...
ის თვით სიტყვაზე ძლიერია... და არც ირჯება,
ისე ეცემა მომაკვდავი ლოცვა-ზვარაკი
და ტოვებს ანდერძს მლოცველთათვის უცნობ ენაზე.
უკანასკნელად როცა ხუჭავს მოწურულ თვალებს,
არ მინიშნავს მისი მზერა კვალს სამერმისოს,
თითს არ გაიშვერს, როგორც გრძელ გზას, რომელიმე მიმართულებით...
თუნდაც ვარსკვლავი შორეული... როცა აღსრულდა,
როგორ მოირგო მისი სხივი ტანზე სამყარომ!
ყოველ ჩვენგანში დაბოლოვდა მისი სიმღერა;
ისეთი ჟინით გვთავაზობდა თავის თავს მდედრი,
სად გეჰქონდა ძალა, ღმერთო ჩემო, რომ არ მიგველო.
მოთქვამდა სისხლი, უშურველად მიტოვებული,
დაზამთრებული ოცნებებით მორაგველ სამყოფს;
როცა გამქლავდა ჩანაფიქრი მძუნავი მდედრის,
ფესვები უკვე ველარ გრძნობდნენ დარწმუნულ საშოს;
უმზერდნენ სათნოდ ნაღალატვე მიცვალებულებს, -
მათ ყვავილები ლოდებივით ესვენათ მკერდზე.
და შებღაოდნენ კვალს ბედნიერს და სამწუხაროს...
ასე იწყებდა ჩვენს მზერაში სიცოცხლეს სხივი;
ძალიან დიდხანს არ ვიცოდით, რა იყო ხსოვნა.
ყველამ ჩვენს სახელში მოიძია თავშესაფარი,
ჩვენს სიცოცხლეში ბინა უდევს ვინ უწყის რამდენ
არაჩვენებულ სიმარტოვეს, ცოდვას, სიმართლეს;
ვინ გაანათოს ყომრალიდან ამომავალი
ხმა იდუმალი, ჯერარშობილთ რომ მიანიშნებს
კაცთა სამყოფის არსებობას მრავალჟამიერს?
სამყარო, ალბათ, თავად იტყვს ჩვენში ამდენ ფერს,
თორემ აგრერიგ უმწეობებს ვინ მოგვცა ძალა,
ჩავისათუთოთ გულისგულში ყველა სიცოცხლე...
ო, ალბათ, ისიც დიდხანს იდგა დახურულ კართან
და ჩვილის პირველ ამოძახილს ბრმად დადევნებულ,
დაუწერელი ბედისწერის ნიშანს ელოდა...
ჩემს სამისნოში, ჩემი სუნთქვის ურქველ სამარხში,
მისი ასავალ-დასავალი სად მოვიძიო?
მირიად ფოთოლს მისხალ-მისხალ იხსენებს გული;
ნაგრამის მკერდში ჩაწოლილი უბეებიდან
სიმღერებივით ამოდინა შავი ტოტები,
ხის მკაცრ სხეულში ზამთრისპირის უძღური სითხე
ემშვიდობება საკუთარ თავს, აობლებს სივრცეს,
და დედამიწა ამონასუნთქს უკან იბრუნებს;
ცის შიშველ მკლავზე ფოთლოვანის ნახმევი კვდება
და კენწეროდან კენწეროდმე მოზომავს მანძილს...
და ყვავთა ლოცვით ბოლოვდება ყველა კენწერო...
და ჭეშმარიტად გრძელი გზაა მიწისძირამდე...

მშვიერი მკერდით ღამეს ყეფენ ქუჩის ძაღლები;
გვიან, ზამთრისპირს, როცა თავი ქუდში აქვს მერსისს,
მიხეზიანი ყრმის წუწუნით გვიბრუნდებიან
ოღესლაც ჩვენგან ზარ-ზეიმით გასული გზები.
მათ დიდხანს უკვირთ თავიანთი ბედის სათავე;
რასაც ამდენ ხანს როგორც მკვლარ ტვირთს, ისე ფანტავდნენ,

მიმოაბნევენ, როგორც ტკბილ და უცოდველ სიზმრებს,
აქ გროვდებოდა ყოველივე, თურმე მერმისი
თავის კალთაში აგროვებდა ყველადროისმწუხრს;
თურმე სიკვდილიც შეგვძლებია, და მერე როგორ!
ოდნავი ქარი, სულ ოდნავი... ფრთხილად აშალოს
სარკეზე მტვერი... დმერთო ჩემო, ის მაინც ცოცხლობს...
ასეა თურმე... მიეტეოთ გაწვდილი ხელი...
უძღურთა ხვედრიც უფსკრულია, - ღიმილი უფროთ...
გასაკითხავი როდი ნებავს ყველა მათხოვარს,
არ დაანაყრებს ლუკმა-პური ბევრის მშიერ კუჭს;
სიცარიელთ ამოვსებულ მრავალ ბოხნაში
იმედი როდი ენაცვლება სასოწარკვეთას.
არც სიჭაბუკეს მოისთვლიან ხის გამხმარ კოურში,
დაკარგულ ბედზეც არ იციან მოთქმა და ურვა,
ზურგში ჩაცემულ მახვილსაც კი ვერ გრძნობენ ხშირად, -
სხეული თავად მოიშუშებს ყველა ჭრილობას,
როგორც ძახილით განწვალული ჰაერი ველად.
ისინი, ჩვენგან მოკვეთილი მამაკაცები,
ჩამოდევნილი სანთლებივით დგანან გრძელ გზებზე,
და მოწყალეებს როცა გვთხოვენ და პირჯვარს გვწერენ,
შენდობას როცა მოელიან ჩვენი გულიდან,
ო, სწორედ ამ დროს, მათი მზერა ბუტბუტით ეძებს
ისევ შორეულ მერმისის კვალს, მოდიმარს თითქოს
არა ძონძებად ჩამოქცეულ მათ სამოსელზე,
ან მწუხარებით დამძიმებულ-ჩამოდლილ ხელზე,
ან ბავშვზე, რომლის მოგუდულ ხმას სიმღერა ახშობს,
არამედ მრავალ უბო-უკვლოდ წასულ ცოდვათა
დასაბრუნებლად უანგაროდ დამაშვრალ კაცზე,
რომელიც, ალბათ, მხოლოდ მაშინ, როცა ბინდდება,
უღვთოდ დადლილი მოკრძალებით ინატრებს კედელს.

მაინც გაჟონა ნატირალმა მწვანე სამოსში,
ჩვენს სამყოფამდე მოაცილა წარსულმა ჩვილი;
შავად მოგარსულ პროცესიას თავდაღწეული
პირველ დაძახილს ჩამოემხო სიკვდილის ჩრდილი;
მისი გაჩენით, რა თქმა უნდა, იქ ვილაც მოკვდა.
უმანკო ჩვილს, მომაველიდან ამომზევებულს,
იქ, იმ სამყოფში, დაებედა წყურვილიც, ფიქრიც...
და ნატვრაც... ალბათ, მონატრებაც - ბრმა ნოსტალგია...
მერე ვისხენებთ იმ სიმღერას მთელი სიცოცხლე,
იქ რომ დაირწა, ვით აკვანი-ძილისპირული.
ნათელხილვასაც კჭონდა ზღვარი, როგორც იმ საშოს;
ეჯარვის სუნთქვას გაღეული სიზმრის ხროტინი
და ძაღლის ყნოსვით ვეძებთ მერმისს, ჩვენგან გაპარულს.
თითქოს ხეებიც, წუთისოფლის დრმადმოკვიდრენი,
წვართავენ დამეს, მომწყემსავენ ველად გაფანტულს...
ქარს შეტოვებულ, შიშველ გზებზე გამოდევნილნი,
ფეხით მოდიან ვარსკვლავები ჩვილის სახლისკენ;
მათ მოაქვთ სუნთქვა, - სამძიმარი ერთ დროს არყოფნის,
და ნამუსრევი სამარეთა, - წარსულის ტვირთი...
მშობელი დედის, - კაცის სულში, - გროვდება დამე;
იღვიძებს სისხლი, მერამდენედ მხრებით სწევს საშოს,
და აღარ ყვირის დაზაფრული: სიცოცხლე ეცნო;
ცნობისწადილმა მოკლა ფიქრი შურისგებაზე,
ყრმის დადლილ თვალებს შეაორთქლა დრომ ყველა ცოდვა,
და ხმები, ასე უპატრონოდ თავაწყვეტილი,
უძღურმა მკერდმა უხიფათოდ გადაიტარა;
გაზაფხული დამთავრდა მზეში!
ისევ სიმღერა! გლოვის ზარი უმისამართო!
ხეთა ტოტები უჟანგავი, ბასრი ხმლებივით

კვეთენ საკუთარ ბედისწერას, მზერამოთეულს;
ამონასუნთქთა ერთადერთი შესაკრებელი,
ხე, როგორც სახლი საიმედო, განაჩენს ითხოვს.

ჩვენ, შენგან ძლეულთ, ღმერთო ჩემო, ვინ მოგვცა ძალა?
როგორ გვესწავლა სიყვარული, თუ დღემდე, ღმერთო,
ზურგს შეხორცებულ ყველა ტვირთს და ტკივილს ჩვენეულს
მზე ასე ურცხვად, უსინდისოდ გვიმსუბუქებდა?
ისევ მერმისი გემფარველობდეს, მან უკეთ იცის,
მიწამიერილი სიყვარული თვალს როდის ახელს;
ჩვენს უსიცოცხლა ღამეებში კრძალვით შემოაქვთ
კაბის კალთების შარიშური მწუხარე ქარებს;
ისევ იშლება ხსოვნის ფსკერზე წარსულის სახე.
შემონახული საბოლოო ძალისხმევისთვის
ეს მაინც შეგვრჩეს ხელაპყრობილთ გამქრალი ხმისკენ:
ბედისკენგზახე დრომორჭმული წითელი გული!
მის ყრუ ცარგვალზე მზე-სიმღერა ტანთ იხდის ღამეს
და ჩვილის მკერდში, როგორც ტაძრის კედლის ბზარებში,
ფრინველები დაიბუდებენ...
ბევრი ამთავრებს იქ სიცოცხლეს მოგუდულ ღამედ,
და მერე ბზარებს უსასრულო ნამზევი ავსებს...
და მერე ისევ შევლას ითხოვს ყველა სამარე...

მე ისევ ქარებს მივენდობი მთელი არსებით,
ლოცვადაწყველაერთიგულით მათ შემასწავლონ.
სხვა ვინ მოძებნის ამდენ ცოდვას საკუთარ ბედში,
რომ მერე, როგორც ქალის ტორსი, მზისგულზე დადგეს
და მხარი ოდნავ დაუმიმოს ბალახის სუნმა;
ოდნავ დასუსტდეს, როცა ვნება აჩქროლებულ სისხლს
ფესვებისკენ ჩადვენის უხმოდ,
როცა სულ წამით გააღვიძებს მიცვალებულებს,
რომელთა გვრინი ალბათ დიდხანს ნათლავდა წარსულს...
და ამის მერე, როგორც თოვლი თეთრი და სანდო,
ანგელოზები მოდიან და ეძებენ ბავშვებს,
რომლებიც უკვე აღარ არიან...
დედამიწიდან ამონაბერ ჰაერს სუნთქავენ
ჯერარშობილნიც, სიცოცხლეს რომ ეშურებიან,
და ჩვენთან ერთად დაზრდილნი და გამრავლებულნი
ჩვენივე ხვედრის მოწილენი არიან მხოლოდ.
ხოლო ბავშვების სახილველად, ჩვენ რომ დაგვტოვეს,
გვჭირდება მხოლოდ მოვარდისფრო-სათუთი მზერა,
და ის დაიტვეს სწორედ იმ წამს, როცა ჩვენ ვცოცხლობთ,
როცა მზესავით ამოდიან ცის სახილველად
ბნელში შობილი ბალახები, ჯერვერძლეულნი,
და ბრმად მოცინარტ გამძლე ზურგით ამოაქვთ მიწა,
მწვანე ძარღვებში მერამდენედ აჩქროლებული;
და საიდუმლო, - ცოდვის ზღურბლზე მდგარი ქალწული, -
სამყაროს ღმილს ავგაროზად უბრწყინავს მკერდზე.
მიდი, ესტუმრე... ბედისწერა თავისას იტყვის...
როცა სიმღერის მდუმარება ცას უერთდება,
იმავე სიღრმიდან და იმავე დროს დაბადებული
წითელი სისხლი მიწისაკენ კაცივით მიდის...
მიდი, ესტუმრე, დაარწყულე ობოლი მდევარი...
საკუთარ სიღრმეს საათივით გარს უვლის ბედი
და მოლოდინად ქცეული ცოდვის მოდრეკილი საგალობლები
ნაპირებზე უმწოდ ვყრივართ...
ტალღების ბლავილს ყურს უგდებენ ჩვენი სახლები
და სარკმლებიდან ფერწასული იმედი ჟონავს.
ზღვამ უკეთ იცის თავისი საქმე,
ვით მებადურმა

ან მარგალიტის მაძიებელმა;
მისი გონება მძიმედ სუნთქავს, როგორც სამრეკლო, -
მიწისა და ცის შუაკაცი;
ყოველწამსბავშვი მწარე საზრდოს ვით შეეღევა,
ვით მიატოვებს თოთო სული უმანკო სამყოფს...
და საკუთარი მკერდის სიდრემს ძუძუს სწოვს ბავშვი
და შემდეგ მიმწუნს მცირე დეღვით მიაართმევს ზღვაურს.
ხომ იქნებოდა უმჯობესი, არ მქონდეს რწმენა...
ზღვამ უკეთ იცის თავისი საქმე!
და გვისამძიმებს ყრუ ქვითინით და ჩვენთან ერთად
უბედური კაცივით იგლოვს.
მისმა ტკივილმა დაიტია ყველა უფსკრული;
ჩვენ რომ ვაზნევდით და ვკარგავდით, ის დინჯად კრებდა
და ყოველ მათგანს ასწავლიდა ურთულეს ანბანს...
ასე მოვიდა შემოდგომაც... და აი, მიდის:
სულიმორწმუნე მსხვერპლშეწირვას ამთავრებს უკვე.
სარკმლებიც ისევ გახსნილია სივრცის ხმებისკენ...

1987 წელი, ნოემბერი;
1988 წელი, იანვარი

საშობაო საგალობლები

I

არ ბერდებიან ფრინველები ჩვენი ხმებივით
და მათი ხსოვნაც ჩვენს საშოზე ბევრად მტკიცეა;
შობისთანავე იფერფლება მათში იმედი
და საკუთარი მკერდის ძალას ყურმიგდებულნი
ფიქრებით ძერწავენ სივრცეს;
მზეს დადევნებულთ უხიაგი ბედისწერისკენ
ყოველი ბგერა ცარგვალივით ედვრებათ ფრთებზე,
მაგრამ არ შერჩათ თანალმობის მცირედი ნიჭიც
და კუბოს თავზე მიწისა და ქვების ბრაგაბრუს
ჰგავს მათი ჩუმი ფორიაქი, - გაბმული მზერა.
ვარსკვლავთა წარსულს თვალებიდან როცა გვწმენდს დედა
და ქარი გვინგრევს ვნებათა და ჟინთა ჟრიაშულს,
ისინი უხმოდ მიიღტვიან ჩვენი სახლიდან, -
სამყაროს სისხლში უკანონოდ გაღვიძებული
მათ მიაქვთ ზარი ხმაჩახლეჩილ საგალობელთა
და ხმამალაღი ღამეების უსახო სევდა.
და იქ იმდენი ბილიკია მიტოვებული,
იმდენი ლოცვა იკარგება, იმდენი წყევლა...
რა მოიოხებს, ღმერთო ჩემო, ამდენ ყრუ ჩივილს?!
რა მოიოხებს ამდენ გზაწვრილს, ამდენ მათხოვარს?!
დავმთავრდით უკვე, შეგვაწმინდა წარსულმა ხელი,
მინდვრის ყვაილშიც სამხილს ეძებს ცოდვილთა რწმენა...
და მერე უკვე ფრთხილად წვეთავს სარკვეზე ბედი,
უმანკო ჩვილის უწმინდესი სიმღერებით
გვწყურია სუნთქვა, გაზაფხული, ვინმესგან ზრუნვა,
ნათლით ძლეულნი ისევ ნათელს უხმობენ ბრძემები...
და მერე უკვე უჩინარნი თხემით ტერფამდე,
ძუძუნაწოვნი უსასოოდ ღამაზ ცოდვათა,
ზამთრის მკლავებში გამოზრდილი ფრინველებით
ჩვენი სახლიდან სანადიროდ გადიან ზღვები...

II

და ვერც ვიქნებით ბედნიერნი, არ შედგა ღამე!
არ შეიკედლა თავისივე სახლი-ნაგრამი!
იქ, წყალგამყოფთან, დიდხანს ბჭობდნენ ჩვილის თვალები, -
დიდხანს მარხავდნენ მგლოვიარნი ყრუდხანმოთუელ,
ისევ მათშივე მიმოფანტულ უშობელ წარსულს,
რომ მეთათსედ ასულიყვნენ საფლავის ბორცვზე
და ისევ სუნთქვის გულისფეთქვა ეხილათ ირგველივ,
ემზირათ ისევ საკუთარი ბედისწერისთვის
და არ სცოდნოდათ არასოდეს, რა იყო გუშინ.
ისინი ასე მაღლდებოდნენ, რადგან ჯერ კიდევ
მიწისკიდის არ ჩანდა კვალი.
ახალშობილის ჭიპსისხლიან ამოძახილში
ისევ მშობელმა იხეიმა, - ცბიერმა ღამემ;
ისევ დაიდრნენ ზღვის მაშვრალი მძიმე გემები
მისი უბიდან კაცთა სისხლის მოსვრილი მზისკენ;
საკუთარ წარსულს ხსოვნის ჯვართან მოიოხებდა, -
დიდხანს დახუჭულ შეცოდებებს ახელდა ჩვილი...
ოღონდ, წმინდაო, გაგვიმხილე სისხლითჯიუტებს,
ასე ჩუმად და უანგაროდ რა გრჯიდა დღემდე?
რატომ ვგრძნობთ მხოლოდ წასულთაგან დატირებულნი,

რომ ერთ დროს ჩვენად ნაგულვები არც ერთი სახლი
და არც სამარის მიძიმე ლოდი ჩვენი არ არის?
დაგვისახელე შემოდგომა ჯერარყოფილი,
ჯერარდაძრული ხე, ყვაილი ან ქალიშვილი;
მხოლოდ ხუმრობით გაგვიმხილე, ეგების გვემცნოს, -
წამით ვიხილოთ მოდიმარი სამშობლო-ქერივი,
უკუქცევულმა სიმღერებმა სათავეს ვუხმოთ...
მაგრამ არ გვეყოფნის ძალისხმევა,
დედამიწა მცირეა ერთობ.
ალბათ ყველა ზღვამ უკეთ იცის თავისი საქმე
და ჩვენი სუნთქვაც სხვა რა არის, თუ არა ნატვრა, -
ერთი გაბმული ნოსტალგია წარსულის გამო,
რომელიც იყო და რომელმაც მერმისი იხსნა.
რატომ გვიკვირდეს ჩვენს თვალებზე ჩვენივე მხრები
ან გაზაფხული მომაკვდავი ხეებით ხელში?
ბერწი დღეები აღზევებას როცა იწყებდნენ,
მეძაგვებსაც კი, ღმერთო ჩემო, სასთუმლად ედოთ
ჰიმნთა წიგნიდან ამოჭრილი საგალობლები, -
ძილისპირულით არწყულებდნენ მომაკვდავ სხეულს.

III

საყდრები ველად ხეებით იცხრობენ ვნებებს
და თავდახრილნი აგროვებენ ყველა სათხოვარს...
მაინც მოველით... დაგვიოხლა სიკვდილმა დამე...
ისევ ცრემლები ჩურჩულებენ ოდინდელ ღიმილს,
მათი ფესვებით დახლართულა მერმისის საშო;
ვერ გვიხსნა მიწამ, აღსასრული ვიცხოვრეთ ბედში,
დრო უკვე ხარბად შექცევა ჩვენს გულისფეთქვას...
ხომ არ ვიცოდით, მკვდარი ზეცა რას იმღერებდა,
რას გვაუწყებდნენ უსათუოდ მობრუნებული,
პირველი ქარით ჩარეცხილი სამარეები...
მათხოვარიც კი მოთმინებით ელოდა საშველს
და უკვე დელავს, - მამრის გეშმა სურნელი იგრძნო,
მოიხვალა უსასრულოდ ვერაგი მზერა.
რა სურდათ ეთქვათ მის ბაგეებს, მიტოვებულნი
ოდნავ ხმაურზეც ნიადაგ რომ იფურცლებოდნენ?
რას უპირებდნენ სივრცეები ვერცხლისფერ მტრედებს,
მონდომებით რომ აისხლტდნენ ფრინველთა ძახილს?
თუჯის სხეულშიც ნაყოფს ცნობდა ცოცხალთა სისხლი,
ფხვიერი ძალა შიშით თრთოდა მორაგვეულ სამყოფს,
და ხმებს, ქარებით გამჟღავნებულ ურთულეს ანბანს,
ყველა ჩვენგანი მტკივნეულად იმასსოვრებდა...
ის უკვე დელავს, მიწამ ფეხი ფრთხილად დაუდო,
ბზარში გველივით გასრიალდა შავ-თეთრი ვნება.
მას აღარაფერს ანიშნებდა გაწვილილი ხელი, -
ნასაზრდოები საფლაკივით მწარე სამხილი -
სამსხვერპლოს დუმილს შეწირული უცნობი დედა.
ის კვდება ამ ხმებს, საფეხურებს ღიმილით ითვლის
და იმედს დიდი სიყვარულით უმარგლავს ხედვას.
მათხოვარს ჯერაც გულში უდევს გვიმრის შრიალი.
დეკემბრის სუსხი საშობაოდ ამზადებს ცოდვილს, -
ერთადერთ ანდერძს, აღსარებას, მიუგნებ ბგერას;
მისთვის ნაცნობი და უცნობი ყველა წარსული,
როგორც ოდესღაც დარბეული ნადირთა ხროვა,
ფრთხილად გროვდება ნაკვალევთა გზაშესაყარზე,
და შორიახლოს, როგორც სუნთქვას მკლავით მოწეულს,
ეწაფება წყაროს წყალს მზირი.

IV

მე მას დავარქმევ ცისარტყელას... ის ისე კვდება...
მაინც ვიზრდებით... იქნებ ვიცით, ერთ მშვენიერ დღეს
ჩვენც ნაბიჯთა ხარბად მკრეფნი სად წავემხოვით,
მკაცრი სხეულის ორკესტრიდან როდის გაგვღვენის
გულისფეთქვა, - ცოცხალი პური.
კვლავსასიკედილო სარეცელზე თვლემამოგერილნი
ვეძიებთ პირველ ამოძახილს თოთო მკერდიდან,
რომ საბოლოოდ ჩავიგუბოთ იმედი სისხლში;
წყალსმიცემული სიზმრებითა გავესიტყვებით
ხეებქვეშ განგებ მივიწყებულ ოდინდელ ღიმილს...
თითქოს ნიადაგ მხრებს შლის მიწაც და მძიმედ ღვება,
ფესვებს სიღრმიდან უსასრულო მზერით აწვება,
ზესკნელისკენ მიღვენის წყვდიადს.
იქ უკვე ცაა; ფრინველებით დანაწევრებულს
დახუჭული აქვს ჩვენს საცნობად მზეს ყველა თვალი;
ის აყურადებს გოდების ხმებს სადღაც ჩვენს ქვემოთ
და ჩვენს ცრემლებში სუნთქვა ეკვრით ჩვენსავე ფესვებს,
და მერე, როცა საბოლოო მძაფრი ხრიალით,
წვიმებით საესე სხეულებში ჩაბუდებული,
წინაპართ სურვილს მონდომებით ამტკიცებს ღამე,
ყვრილით მიჰყავთ ვარსკვლავები უხილავ შვილებს
და ჭრილობებში რჩება მხოლოდ ცივი მერმისი, -
გაზაფხული უწელიწადო;
იქ რჩება მხოლოდ ტკბილი ძილი, ჩუმად მღელვარე,
როგორცაა ნაჩქარევი, მთრთოლავი ხელით
სამახსოვრო წარწერა წიგნზე.
ჭირისუფლები ჩვენს ხსოვნასაც ჩუქნიან ერთურთს;
თვალის გუბებზე მწარე ქავილს როცა იგრძნობენ,
ისინი ყველა საფლავის ქვას მოიხებენ;
ცაც კვლავ დაითმენს ხის ტოტებში - ფესვებში - სითხეს...
მერე თენდება... მერამდენედ... ვინ არ იღლება...
მარტვილთ ხელივით გაუწვლიათ ღმერთისკენ მზერა,
მაგრამ მათხოვრებს ვერასოდეს ემსგავსებიან...
ვინ არ იღლება უმწიფარი ღოცვებით მკერდში...
ჩვენც ისევ გვიკვირს უფსკრულები ჩვენივე ფეხქვეშ;
საფლავებს შორის საკუთარ თავს აგროვებს მიწა:
მორკალულ ზურგზე მშვიდად უდევს ნაამაგარი
და როცა შუბლზე აბერდება ათასი სივრცე,
ჩვენს ყველა სურვილს უგუმბათო მზერაში იმწყვდევს.

V

ან როგორ უნდა დავადწიოთ იმ დილეგს თავი?..
გისოსებიც კი თბილი იყო; მზის შეხებაზე
ქვის მძიმე კედლებს ურუანტელი უვლიდან ტანში
და საკუთარ თავს აწყდებოდა დახშული სხივი...
იქნებ დიახაც ჩვენ ვანთებდით ნესტიან სამყოფს...
მაგრამ იქ მაინც დუმილი და ღოცვა სუფევდა,
და მერეც, ყოველ ფეხის ხმაზე, ნერწყვმორეული,
ყულფსდაღწეულ ყელს მადლა სწევდა ამაყი ხსოვნა.
არავის ვეტყვით სამადლობელს; კარგად ვიცოდით,
მხოლოდ თავის თავს უდიმოდა ნაცადი მღელვარი;
იდგა წახრილი, გასაზუთხი ტექსტის გარეშე,
როგორც ნაზვრევში ზამთრისპირი, - სიკვდილი უხმო,
და ჩვენი ღოცვის გულისწადილს უგულოდ ჰყიდდა.
და გვსურდა როგორ, არაფერი ეფიქრათ ირგვლივ, -
არჩევანი ხომ თიხის ნიღაბს ბადებს ნიადაგ.

გვსურდა, სცოდნოდათ მუსიკოსებს, რომ მხოლოდ ვსუნთქავთ,
რომ ყოველივე მხოლოდ არის, და ჩვენც მხოლოდ ვართ!
სხვა არაფერი... მაგრამ ჯერ ხომ სულს ვუღლებთ ღამეს
და სნეულებებს თავს აფარებს ცოდვილთა კვნესა,
და ცოცხალთ შორის შუაკაცი მიწაა მხოლოდ.
როგორ გავიდეთ ამ სივრციდან? რქედელეული
დედის თვალეში აკვანივით ირწევა მიწა...
და ვერც გამოვთქვამთ გაბედულად: “აქ უნდა დავრჩეთ!”
და მხოლოდ ვსუნთქავთ... ხოლო როცა ერთ მშვენიერ დღეს
ვშობთ დედამიწას და აქ ვტოვებთ, რომ უპატრონოს
სულების ხსოვნას, წინწასული სიტყვის სამსჯავროს,
თვით საშო სწავლობს ერთგულებას თავისი ტვირთით
და მოლოდინი ისევ იწყებს მწუხრის სიმღერას;
ხეებს შემოჭრილ ტოტებსა და კენწეროებში
თვალდახუჭული ისევ ხარობს ცისფერი გული,
და ბოლომდეც რომ ამოგხაპონ ჩვენივ მკერდიდან
და იქ ჩაფინონ დავიწყების დამშრალი ხაფისი,
იმდენი სითბო შეუნახავს უჩუმრად მიწას,
მის ხმოვანებას ვერ დამალავს ვერც ერთი ხვალი;
ცხოველის ტყავით შემოსილი ველური ჟინი
აღარ იყმუველებს საცოდავად ყველა სარკმლიდან;
და მხოლოდ ურჩი დიმილითაც რომ გაგვისტუმროს
ან, დიდი-დიდი, ძილი ნების გვისურვოს სისხლმა,
ჩვენ მაინც ვიტყვით საგალობელს, თუნდაც ხრინწიანს,
ჩვენ მაინც შევძლებთ, ღმერთო ჩემო, შენდამი ლოცვას!

1988 წელი, იანვარი-თებერვალი

განწყობილებები

განწყობილება №1

მიყვარხარ და სწორედ ამიტომ გაგყიდე სიმართლეზე ოცდაცხრა ვერცხლად;
მიყვარხარ და ჩაგჩურჩულე სიკვდილს და საფლავებს,
შენი სულის მისადგომებთან ვაგროვებ გაწბილებებს
და მთელი სუნთქვით ამოთქმულ უთვალავ წყევლას;
მიყვარხარ და კიდევ ერთხელ აგისხნი ზურგისშექცევას
და შეფურთხებულის სახიდან მოწმენდას;
მიყვარხარ და შეგინახავ, არ გამოგაჩენ,
როგორც მკერდზე ნაკბენს არ გამოაჩენს ნორმალური ქალი
ან როგორც კაცი არ იტყვის ვინმესთან
და მთელი სიცოცხლე ცდილობს დაივიწყოს,
როგორ იძია შური მისი საყვარლის ქმარმა;
მიყვარხარ და მეგობრებიდან ხალხამდე არავის ეცოდინება,
რომ არასოდეს ვწოლილვართ ერთად,
რამეთუ ყოველთვის, როცა კადრში მოვექცევით,
შეგხედავ, როგორც ნახუქარ ცხენს,
რომელსაც კბილი არ გაესინჯება;
მიყვარხარ და ყოველთვის ისე იქნება, როგორც გუშინ და დღეს:
მირჩენია შენი მკვრივი ძუძუები მეკავოს ხელებში
და მათ როცა ვეაღერებ, შენი იღლიების ცქერით დაეტბე,
ვიდრე ხელი მტაცოს შენმა მზერამ და გული გულში გამიყაროს,
როგორც ვერაგნი უყრიან დანას თავისზე ძლიერთ;
მიყვარხარ და ყოველი დანაყრების უამს ღიმილით ჩაგჩურჩულე
ქვეწარმავლებს და ცხოველებს და მახინჯ ფრინველებს,
როგორც უხილავ სინდისს,
ბამბის ჩაქუჩივით ამართულს ჩვენს თავს ზევით
ჩვენს ქვემოთ მყოფთა მიერ;
მიყვარხარ და ჩემი ნეკნისგან ჯამს შევქმნი უძიროს,
რომელშიც შენს სისხლს ჩავასხამ და ჩაგახედებ,
რათა საწამლავი სამომავლო საქმეებისთვის თავისით შემზადდეს;
მიყვარხარ და შენ თუ მეტყვი, არათუ შენთან,
მარტომყოფიც კი არ გავიღიმებ მთელი სიცოცხლე,
რადგან შენ გიყვარს ჩემი ღიმილი,
როგორც ქუნაში უპატრონო ძაღლების ყეფა
ან ავტობუსში სუფთა და მოხდენილი ქურდობის მერე ატეხილი აყალ-მაყალი;
მიყვარხარ და მოგმართავ ყველა სახელით,
ქალის იქნება თუ მამაკაცის,
ოღონდ არასოდეს იმით, რომელიც დაგარქვეს მშობლებმა
შენს გაჩენამდე დიდი ხნით ადრე
და რომლითაც მოგმართავდა და მოგმართავს ყველა,
ვისაც თუნდ ოდნავ სწყურებინარ ან ოდნავ სწყურიხარ,
და ახლა სწორედ ამ უსახელო სხეულს ვიცავ
დანით ხელში საკუთარი თავის წინაშე;
მიყვარხარ და მათხოვრის ვნებით ატანილი ღმერთს შევდადადებ,
მიწყალობოს იმდენი ვერცხლი,
რომ შევძლო ქარსმიცემული ოცდაცხრა ვერცხლის გამოხსნა
და მისით შენი დაბრუნება,
და სიმართლით ვერცხლის გაყიდვაც.

განწყობილება №2

აი, სულ მალე მომბეზრდება ცისქვეშეთი,

გულის ჯიბეში ჩავიდებ შავი ღლისთვის გადანახულ ფულს
და შენს სახლში დავეკარგები მოყვასთა ღიმილს;
მერე ერთ ტახტზე ჩამოვსხდებით
და მოთმინებით დაველოდებით უწყინარ ცნობას,
რომ მომძებნეს და უკან დამაბრუნეს კეთილისმსურველებმა,
და რომ ექიმები ლოცულობენ და მკითხაობენ
ჩემს მომაგალ წარმატებებზე
და რომ ოხხხ, რარიგ მარტო ვარ თითქოს...
ხომ გამომიწვდი დამძიმებულ მკლავებს
და ხომ დავიკარგებით ზეცით გადახურულ ცისქვეშეთში,
ოღონდ დიახაც ძალიან შორს შენი სახლიდან,
გნებავს, სულაც ხალხში ან ჩამოშლილ საყდარში;
რა თქმა უნდა, ცალ ფეხზე უსათუოდ თოკი გვექნება გამობმული,
ისე, ყოველი შემთხვევისთვის, -
ვის არ აღმოუჩენია მას მერე ამერიკა,
რაც ერთხელ უკვე აღმოაჩინეს...

განწყობილება №3

გავიყიდეთ, გავიყიდეთ, ადამ!
რა უჩინრად წაიდეს ჩვენი სახლიდან ვიოლინო და როიალი!
ჩვენ კი მაინც თავდავიწყებით ვუკრავდით
და სიმღერებს ვუძღვნიდით ერთმანეთს,
სანამ ერთ-ერთმა არ იყვირა, სიმღერა სადღაა, სადღაა, სადღღღააო,
და ყველა საკუთარ ბოხხას ჩააშტერდა.
ამ ამბიდან დიდმა დრომ განვლო,
დაგვაიწვდა კიდევ წყალგამყოფი და ჩვენი იქ დგომა,
და იქამდე რაც იყო, ისიც ფრთხილად და მოკრძალებით დაგვაიწვდა
და მხოლოდ ხვალზეგმაზეგ ჩახლენილი ხმები გვასსოვს
და – სირცხვილი, სირცხვილი ჩვენი! – იქიდან ვეზიდებით
ძვირფას მკვდრებსა და ძვირფას ცოცხლებს,
უმოსავლო შემოდგომებს და სიყვარულის ერთფეროვან კომბინაციებს
და გაცვეთილ სამკაულებს და ვააი, დროზე უნდა მოვასწროთ:
შევპირდეთ ყველას ყველაფერი და ხელი დავიბანოთ, თორემ
მთავარი ხომ მხოლოდ შენი ცოდვა იყო, ადამ!
მერე ყველა მამის საქმეს ერთგულებდა და არა ღმერთისას,
მერე ყველა მღეროდა და ვიოლინოს ხმაზეც ყველა ნეტარებდა
და როიალის თაყვანისმცემელნიც მრავლად იყვნენ
და ყველა მღეროდა და მღეროდა და მღეროდა, ადამ!
ცოდვა ცოდვად დარჩა, დეკორაციები კი დაიხვეწა და ისე გამდიდრდა,
უკვე აღარც გვჯერა, თუ შეიძლება აქ სადმე ცოდვა არსებობდეს
და ცეკვაავდეს და მოილხენდეს და ასე უსინდისოდ გეზავრავდეს,
რამეთუ დავიწყების გვჯერა და სიყვარულის გვჯერა, -
განა ქვიშაც კი იქნება მაშინდელი?!

ყოფილა და მერე რამდენი და ვაი, ვაი,
ადამი იბრუნებს ვიოლინოებს და როიალებს
და მათზე შესრულებულ დავიწყებებს და ნიღბებს და ეშმაკებს
და გადიდდა, გადიდდა თვალი ჩვენი და ყური ჩვენი და ცხვირი ჩვენი
და თითქმის მზად ვართ იქ დასაბრუნებლად, საიდანაც მოვსულვართ
და სადაც ოდესღაც ვხედავდით და ვისმენდით და ვსუნთქავდით ღვთის ხმას,
როგორც პირველნი პირველთა შორის
და უკანასკნელთა შორის პირველნი, ადამ!
ყველაფერი გაზიდეს, რაც ჩვენი არ იყო და რაც არავისი არ იყო
და მაინც ნაქურდალი იყო
და ნაქურდალს ქურდავენ და საშოშივე გვლოცავენ
და შორს ჰორიზონტი მოჩანს, ადამ!
და ახლა მაინც შეგვეძლოს ჩვენის გამორჩევა-გამოცალკეება,
რათა თავად მივცეთ მისაცემი

დროსაც და შენს უღმერთო პატიოსნებასაც,
გაეყიდეთ, ადამ!

განწყობილება №4

მოვა მეთქი, მოვა!
ამის მერე ღამეს ყოველთვის ის მოიტანს შენი სიზმრების საბრძანებელში
და რომანსებს და სხვა ამისთანა მიეთ-მოეთებსაც აღარ გიმღერებს
და მორჩა, წავიდ-წამოვიდნენ ფიქრებით ტუჩებდამტვერილი მავანნი და მავანნი,
გამონდამეთქი შენი ცხადი, დაირცხვინამეთქი ბედმა,
ღმერთი აღარ უკადრისობს შენს საქმეებში ხელის ფათურს,
ოჰჰჰ, დაღლილხარ და როგორ გშვენის გაზეთში გახვეული იდუმალი ნივთები
და ქილები მაწვინსთვისრძისთვისთუსულაცარაფრისთვის
და ნოტების რვეულები და დარცხვინილი ღიმილი
და ყდებშემოცრეცილი “ტომ სოიერის და ჰეკლბერი ფინის თავგადასავალი”
და ათასჯერდაათათასჯერ მართალი ხარ,
ჩვენ ხომ დიახაც “ეს რა დაგემართნია, ღმერთოლო!”
და ქვემოთ კაციშვილი აღარ დარჩენილა,
სამსხვერპლო ცეცხლზე დასადებად
ყველა თავისი სიმღერების და შემოდგომების ჰერბარიუმს მოარბენინებს
და ყველას ანკეტები და ანალიზის ქაღალდები აქვს გულში ჩახუტებული
და კიდევ დაობებულ პურში დამწვევდელი ცეკვები
და მადისადმძვრელი სიმღერები და რაღა დაგვრჩენია,
დაწვები დავისოკოთ და თმები ჩამოვიშალოთ და ვგოდებდეთ
და თავში ხელები დაიშინე, იმედო!
ყველას ჩალის ფასად უშოვია საკუთარი ბიოგრაფია და ცხვირზე აუფარებია
და როგორ არ გვეყარებია და როგორ არ გვიყვარს მოყვასი ჩვენი,
საწოლქვეშ ასე უჩუმრად რომ შემოგვპარვია
და სადაცაა წილსაც მოგვთხოვს,
არაღა – ჰმ! – გუშინწინდაგუშინდასულაცდღეს ჩვენი ყნოსვის თვალსაწიერზე
საერთოდაც არ ჩანდა თითქოს და როგორ არ გვიყვარს,
თითქმის ისე, რომ შევეღვლუნებთ და ვეჭრფით და შევნატრით
და პოიიი, გოდოლი აუშენებიათ, - შუბიდანამხვილიდაბუნაგი ხვალის!
დაისვენონ, ხომ უთუოდ ღირს დასვენებად ასეთი შრომა
და აწი რაღა გვიჭირს, ვიდაცას გაახსენდა,
ფეხს ფეხზე გადაიდებს ხვალ-ხვალ სიკვდილი და მოსაწევს შევთავაზებთ,
ყოველ შემთხვევაში ასე იყო სიზმარშიო, აბა გვიხაროდეს,
აქ დავაგროვოთ ჩვენ-ჩვენი სიმდიდრე და წინაპართა ძეგლები და ვალები,
გაეჭრათ მიწა და დავმარხოთ სამხილი და ჰოიიი,
ყველაფერი რიგზეა ახლა,
და შენც სადმე შორიანხლოს ჩამოჯექი,
მოილხინე ამ გაუთავებელი და ერთფეროვანი მელანქოლით,
იშიმშილე და მოიგონე და გაიღიმე და იოცნებე
და იგალობე, იგალობე ჩვენთან ერთად ძილისპირული.

განწყობილება №5

გაიხსენე, ყველაფერი გაიხსენე, რაც ოდესღაც და როდესმე დაგიკარგავს,
გაიარედაირბინედადაჯექი და ყველაფერი გაიხსენე,
რაც გუშინიყოდღესარისდახვალისქნება:
ღამეები ერთგულებენ ყველა შენს განზრახვას,
ხეები შეგნატრიან და თავიანთ თავს შეგაძლევენ,
ერთმანეთს ვედარ ცნობენ ნათლულ-ნათლიები
და დროზე გაიხსენე, რა მოხდება საროსკიპოში,
ვინ ვის გამოშინავს და თბილ ღვიძლს როგორ დაადებს ლოყას შენხელა კაცი
და ცრემლი დაიდვარა!

გაიხსენე, როგორ აირია ერთმანეთში სიზმარ-ცხადი,
შენ კი მაინც გამოძვერი ამ გაუგონარი ხმაურიდან
და სიკვდილებმა დევნილის დაღით შეგიფარეს
მილიონობით და მილიარდობით თავშესაფარში.
გაიხსენე, ბალახის ღეროს შემოხვეული
როგორ მიემართებოდი სიბნელიდან სინათლისკენ
და როგორ გაგაშიშვლა ცისკენგზაზე მიწამ
და რომ მაინც ის ხარ, - ერთგულიდაურწმუნოდაგაუმაძღარი
და რომ იქ რაღაც დარჩა, რასაც რა ხანია გლოვობ
და არავინაა მომსმენელი, არათუ გამგონი ან შემწყნარებელი.
გაიხსენე ყველა ხალი ოდესღაცთვალისგუგებზე
და ის ფოთოლიც გაიხსენე, ერთადერთი რომ არ ამოხეთქავს კვირტს
და დედამიწაზე შენს გარდა არავის ეცოდინება მისი არსებობა,
ოღონდ შენ მაინც გაიხსენე, როგორი იქნება, სიბნელეში თუ არ შებრუნდა,
მზე თუ არ შეიყვანა გამოუცდელმა თავის სახელში ერთადერთი კართი,
რომლითაც მხოლოდ შედიან და სამუდამოდ იქ რჩებიან
და რასაც მასპინძელს არავინ აპატიებს
და თვით დედამიწაც გაიხსენე, როგორი იყო იგი სიზმარში,
ხვალ რომ იხილავ და მერე აღარასოდეს გეცოდინება, რა ნახე სიზმრად
და რომ – ბეჩაა! – როგორ გაფითრებულა საცოდავი ამ მოსახვევთან,
რომელიც მხოლოდ საკუთარ თავს ხედავს და იქნებ შემდგომ მოსახვევსაც,
ჩვენ კი, ბრმანი და ურწმუნონი, ყვირილით ვიკლებთ ქვეყნიერებას
და ღმერთამდე მართლები ვჩანვართ ვინ უწყის საიდან
და გაიხსენე, ერთბაშად გაახილე ყველა სახე და უშველე მომხდარს;
შენ ხომ არასოდეს გშინებია და ხომ არ დაიხვე უკან,
როცა ერთ მშვენიერ დღეს ბავშვობა იხევედა უკან და გეკრძალოდა,
როგორც უფსკრულები და ხეები ეკრძალებიან ქარებს,
როგორც ექიმი ეკრძალების განწირული ავადმყოფის თვალებს
და კედლის ფონზე საკუთარი სამოსის სითეთრეს;
ხომ გქონდა ხელი სამათხოვროდ გაწვდილი მოყვასისკენ,
თუ შენს სამარესთან იმ ერთადერთს ჩაატარებენ,
სიცოცხლე რომ მოგისწრაფა და ახლა გული ფერადი სიზმრებით აქვს სავსე
და ნატვრისქვებითაც აქვს სავსე და ვეღარ უძლებს და უშველე!
აი, ეს მტრელები რა ხანია ბჭობენ სახლის სახურავზე
და დროზე გაიხსენე, რატომაც გრცხვევინა მათი,
რატომაც ცდილობენ ასეთი ჟინით სახედველნი შენნი
ამ ერთი ბეწო საფიქრალ-საზრუნავის დაურეგებას
და შორეულ ველებზე მის გაჭენებას
და ასე უაზროდ გაწირვას და სადაა დამნაშავე?
ან უბრალოდ, გმირი? ან კიდევ უფრო უბრალოდ,
კაცი იგი თუ დედაკაცი იგი თუ ეშმაკი იგი?
გაიხსენე, ერთხელ და საბოლოოდ როდის გაწვიმდება,
ოჰ, როგორ მოდიდებულა ეს დღე!
კარი გაუღე და გააღწიოს, კალაპოტი გაუჭერი და დაიღვაროს,
ოჰ, როგორი ამაყი და საიმედოა და გულქვა!
და აი, ასე, როცა ყველას დაავიწყდი,
როცა აღარ გჯერა, რომ ბედნიერნი არიან ფეხშიძიე ქალები
და რომ დანგრეული სახლებიც ბედნიერნი არიან
და რომ უგრძნობნი და უხიაგნიც ბედნიერნი არიან
და რომ ცეცხლი და კვამლი და დაქცევა სათუთია,
მაშინ დაწევი, ხელები თავქვეშ ამოიდე, ჭერს მიაშტერდი
და იმღერე და გაიხსენე, როდის მოკვდები.

განწყობილება №6

რაც იყო, იყო! იქნებ სულაც არა იყო რა!
ხვალ ხომ ისეთი გამატებით აქრობდა ქარი ყველა ვარსკვლავს,
შენთვის ვერავინ მოიცალა და არავინ გაისარჯა და ბედნიერო!

ირველივე ჯარია წიგნების და მათი დაღლილი შინაარსების
და გაურეცხავი თეთრეულის და მათზე დაგდებული წვიმის,
ირველივე შიმშილია, კრიჭას ვერ გაუხსნი დამშეულთ
და ხორავი სავსეა და ნთქავენდანიტქავენდაგაძღნენ
და მოზიდე სიხარული, იდექი დიდხანს, მონდომებით და დაბეჯითებით,
ღამეები შენივთდეს, ხავსმა იყვავილოს, მკედრებმა იზეიმონ,
ყველა ცოდვილი და უცოდველი ერთად დაიწუროს და სუნი გეცეს
და ხომ არავის შეუძლია საკუთარი თავი მიატოვოს,
ჩვენ ხომ ისეთი სუსტები ვართ და ერთგულები და იდექი ასე!
იდექი, იდექი ასე, მზერა თავად მონახავს ნიშანს,
სათქმელიც თავად ჩამორიგდება გაწვილ პეშეებში,
მხოლოდ სუნთქავდე და იღიმოდე!
ის უწვევრული ბერიკაციც ხომ ამასვე გირჩევდა
და დიახაც მოგსრავდა ცხადი,
რომ არა ამდენი და ამდენი შენზე დამიზნებული შემთხვევითობა
და კედელზე გაკრული მსოფლიოს რუქა, საიდანაც წყალი იღვრებოდა
და ოთახი გაივსება და არ შეგეშინდეს,
მაინც იგრძნობ ნუშის ყვავილობას, მაინც გაერევი სივრცეს,
კატები მღერიან, მკერდი ისევ აიყრის ბალახს და ყვავილებს,
ფუტკრები და კრახანები და ფრინველებიც მოფრინდებიან,
მომაკვდავი პეპლის აღსარებასაც მოისმენ, შენი მისამართით თქმულს,
დანაც გაიელვებს გაუვალ ტევრში
და სადღაც ბედნიერი კივილიც აღმოხდათ და აი, ასე,
მოთმინებით, მოთმინებით, კიდევ მილიარდჯერ მოთმინებით,
ღრმად ისუნთქე საკუთარი თავი,
ეს ჯერაც უთქმელი და მოუქნელი სიტყვა
და მაინც ნურასოდეს იმარჩიელებ, მკედარი ხარ თუ ცოცხალი
და ნურც ის გიკვირს, იმედი შენი როგორ ბედავს ამოდენა სიხარულს,
მისი ხმა ხომ ირველივემყოფთა უთვალავიდაუთვალავგვარი ქმედებითაა დაპარღული,
იქ ხომ უზარმაზარი და უგრძესი ხიდები და გადაძახილები კლავენ სიძულვილს
და მიწიდან ისრუტავენ ფესვებად და ხავსად ქცეულ ადამიანებს
და ენდე მას სწორედ ისეთს, როგორიც არის,
ძლეულსდაუძლეულს, დავიწვებულსდაგამოჩხრეკილსდახელახლაშობილს,
შესედე, რარიგ უბრალოა და მოზიდული,
ყველა დაღლილ ცეცხლს ამოიტანს შენი სულის ამღვრეული მასსოვრობიდან
და ანთებული სანთელი შეაშველა.
აშლილ მდინარეს ჯებირებად უდგანან სისხლის ნიაღვრები
და სივრცეს აქეზებენ, აგულიანებენ გასაჩენად დაძრულ ვარსკვლავებს
და წარმართის წესი მკაცრად აღასრულე, - პირჯვარი დაიწერე
და უამნი კანკალებენ და ეშმაკებიც ანგელოზებთან ერთად ცვიოდნენ
და უკვე დამთავრებულია ფოთოლცვენა
და რარიგ ჩვეულებრივი ყოფილხარ და კარგი!

განწყობილება №7

შენ კაცი გქვია და რა დაგდლის ღმერთისკენგზაზე?!
ხომ არასოდეს გიფიქრია, ეს გაუვალი ყიამეთი სად მიგიყვანს
ან როცა მიხვალ, ხომ ვერ გაიგებ ვერასოდეს, სად მიხვედი და კაცო, კაცო!
ოდესღაც ისე მძლავრად აიქნია ტანი შენმა მზერამ
და ერთბაშად იმდენი რამ მიიტაცა ცისქვეშეთში,
მერე მთელი შენი სიცოცხლე არიგებდი, გასცემდი და ასაჩუქრებდი
და მსხვერპლს სწირავდი და ქურდობდი და ავაზაკობდი და რა დაგდლის, კაცო!
ოდესღაც ისე დამძიმდა შენი ღამე,
ვედარ გაბედე დამისთევა და წახვედი ძალიანძალიან შორს
და სამშვიდობოდან უხმობდი მოყვასს,
რომელიც – იცოდი – არასოდეს გამოჩნდებოდა, რამეთუ არ გამოჩნდა,
როცა ზეცაში წმინდანად შერაცხული მავანი და მავანი
შენს ჰიმნებს კითხულობდა

და არ გამოჩნდა, როცა ლხინი იყო და სუფრის ბოლო სულიერს მოითხოვდა
და არ გამოჩნდა მაშინაც კი, როცა ხორცი მოიკვეთე
და ძაღლს გადაუგდე იმის დასტურად,
რომ მყეფარი მღაღადებლის ხორცს არასოდეს შეჭამს,
რაგინდ დამშეულიც უნდა იყოს და კიდევ ერთხელ კაცო!
შენ ხომ ოდესღაც ყველა კარს ერთმანეთის მიყოლებით ხსნიდი
და სივრცეს ეძებდი, რომელიც მტკიცედ მომუჭულ მარცხენაში მოგემწყვდია
და შენ არაფერი იცოდი ამის შესახებ,
ვიდრე სივრცე იგი ოფლად დაღვრილი მიწას არ შეერია
და ღვარძლად და სარეველად და წყველა-კრულვად არ აღმოცენდა
და ფეხისგულები არ დაგიხეთქა, როგორც გვალვა ახრობს მიწას
და როცა სიმშვიდე ჩამოდგება და დარბილები შენსავე სამისნოში,
ღიახაც აღმოგხდება ოდესღაც ჩაძირული ქალაქები
და გაბზული ყვირილები და მოთქმა-ზარი მოხუცთა და ბავშვთა,
რომლებიც ერთმანეთს უცვლიდნენ სიკვდილებს
და ვარსკვლავთა მიერ მითითებული მისამართით გარბოდნენ
და ცოდვილმა შეუნდო და უცოდველმა არ შეუნდო მორჩილთ
და იბღლიანები, რა ხანია, არყოფნას ზეიმობენ, კაცო!
და, რა ხანია, ეშმაკები არტახებს წყვეტენ და აკვნებიდან ჩუმად დგებიან
და მათ ადგილს ბავშვები იკაგებენ და ვნებით ირწვევიან
და გადიდდადაგადიდადაგაიწველადაგაიზნიქა ღამის კარიბჭე
და შესასვლელთან ღომებს ეშინოდათ გამომსვლელთა
და რა ჯშუხი ყოფილხარ და როგორი დაკუნთული,
რა კოხტად და მოხდენილად მოგქონდა ზურგითდაშუბლითდამკერდით
ამდენი საგნის უსახელო სახელწოდებები და მკვდარი სახეები
და ყველა გზადგაგზა ცოცხლდებოდადაიღვიძებდადაგიმხედრდებოდა,
საკუთარ ცეცხლში აწრობდა ფოლადს და დახრილ თავთან ერთად გიწვდიდა
და გაზულუქებულა ტანი შენი, სველ ბამბად ქცეულა მკერდი შენი
და ჰოი, და ჰოი, კაცო, და კიდევ ერთხელ, კაცო!
და არ დაგიკარგავს არც ერთი იმათგანი,
მზერა შენი ყველაში ხელახლა იღვიძებდა
და საკუთარ თავს ნათლავდა მარტოსული
რამეთუ სწამდა, ასეც ღმერთის საქმეს ერთგულებდა,
გულმკერდს იფარავდა მომხდურთაგან და იმათაც იფარავდა:
უსასრულო ტრამალებს და პაწია კალიებს
და ტყის ბინადრებს და შორეულ ნისლოვანებს
და მზეო, როცა განგიკურნები და აღარ ვიქნები მომაკვდავი,
მომაკყარ ყური შენი,
ხოლო ჯერ შორსა ხარ და მზეო და ავაჰმე და ჰოი!

განწყობილება №8

არაა საჭირო მკვდართა მოძიება, არაა და არაა საჭირო!
ისინი ხომ იმდენ მიგნებას გადაურჩნენ, იმდენ სიხარულს გადაურჩნენ,
იმდენ ბედნიერ ღიმილს გადაურჩნენ
და მილიარდჯერ დავიწყებულთ ერთხელ კიდევ ნუ გავიხსენებთ,
უკან გამოვიხმოთ ოდესღაც აღვლენილი ღოცვები და მოვსპოთ!
ოჰ, როგორ შეცვლილან საბრალონი!
ხვალ-ზეგ გაჩენილი მოხუცები საკუთარ თავლებს ვედარ ცნობენ
და თოუსაველეთში გარბიან ჰგონიათ და თავზე სახლები აცვივით ჰგონიათ
და მოუბრუნე სიკვდილს გაურბოდნენ მხოლოდ...
რაღა დარჩენიათ ამდენი ჭირისუფლით გარემოცულთ:
ნიადაგს მორღვევენ და ხეებს გლეჯენ და საქონელს ითრევენ
და ცერებზე შემდგარნი ვამხნევენ და საგვარეულო დროშებს ვაფრიალებთ
და აქ ვართ ყველანი და არ მოგერიოს ნოსტალგია
და შენად დაგვიგულე ისევ და მშვიდობით!
ერთი ხარ ასი და ერთი ხარ ათასი და ურიცხვი!
საკუთარ ხმებს უხმობენ სათავენი

და ხომ სულ არ გიკვირს, რატომ თანაუგრძობობ,
როცა დაგვეტოვეს და ფრთხილად გაგვეცალენ
და შორს ანძები მიდიან ცისკენ
და ღმერთი გვმფარველობდეს იარებს დაღვენებულთ და თავად იარებს
და უცოდველთაც ღმერთი მფარველობდეს, -
მათი ხვედრი არ შემდგარი იარებია და მძიმეა ერთობ!
და როდის ჩაგვიხერგეს თაფლობისთვე
ან როდის განწვალეს სამხილი და სნეულება ჩვენი
და მკურნალობა განვაახლოთ მხოლოდ...

განწყობილება №9

ღიას, მე შენი პირველი და უკანასკნელი კანონიერი მემკვიდრე ვარ
და უფლება მაქვს, არასოდეს დაგტოვო მარტო!
მე არ გირწევდი ღამეებს და პატივადილ საიდუმლოებს?
მე არ ვუხმობდი ცისკიდეზენამავალყვავებს,
როცა სიცოცხლე კიდურებიდან წვეთ-წვეთად გდიოდა
და ვეღარ ამთავრებდი სიკვდილს?
ღიას და ღიას, დღეში ათასჯერ გამომყავხარ შენივ სისხლიდან
და განბანილს გაბრუნებდი იმ სიზმრების საბრძანებელში,
სადაც შენი ათვლის წერტილია ველურის ბრჭყალით მონიშნული
და უფსკრულიდან ლურჯ გუმბათში თავგანწირვით ვარდება წყალი;
შენი ჩქამიც კი გამოქვაბულებს აღბეჭდავდა ჩემს ყრუ სხეულზე,
საიდანაც ვარსკვლავნი და ვნებიანი კვნესანი მოედინებოდნენ
და ვეღარ ვიტევდი და მათვე ვუბრუნებდი, -
ჟინდაუმცხრალ-უიღბლო მშობლებს,
ღიას, მე შენი ერთადერთი კანონიერი მემკვიდრე ვარ,
მე, ვისაც სიბერიდან თან სდევდა ზეთშიშემწვარიკარტოფილის სიყვარული
და ქვეწარმავლებისადმი და მღრღნელებისადმი უმიზეზოდაუმიზნო ზიზღი
და გაბახებულთა შეცოდების ნიჭი და მათ ბედზე ფიქრი და წავიდადაგაქრა,
მე, ვინც ყოველთვის დიმილით ფიქრობდა,
რომ ადამიანები ვერასოდეს ისწავლიან ერთმანეთის კისერზე რიგიანად ჯდომას
და რომ მისთვის ცხელი შანთები დიდი ვერაფერი შეღავათია,
რამეთუ თვალები ქვიშით აღარა აქვს სავსე
და არც წურბელები სწოვენ სხეულში მოჭარბებულ ზაფხულს,
ღიას და ღიას, მე ვარ ერთადერთი, ვისაც შენზე ყველა უფლება აყრილი აქვს,
ვინც უკვე შორსაა ძლეულთაგან
და არაფერი აქვს დასაკარგი საკუთარი, არათუ სხვისი,
ვისაც სახელმწიფოს არ ანდობს კაცი, არათუ ორ ბატს,
ვინც, ჯიბეებში ხელებჩაწყობილი, მცირეოდენ იმედსაც კი ღამეებს უთევს
და კიდევ ერთხელ დაბეჯითებით ამტკიცებდა დედამიწის დაღლილ ეგოიზმს
და მთელი თავისი უხამსი ცხოვრება
ზეთშიშემწვარიკარტოფილის ჭამას და როსკიპთა სიბრალულს
და ვერტიკალური წრეების ხაზვას მოანდომა
და ნუთუ შეძლება?! ვინაა დარბაზში?
ტაში თუ არ ემეტება, დაუსტვინოს მაინც
და ყველა აქ იყო, - სცენაზე, და ყველა ტაშს ითხოვდა.
როკავდადაროკავდადაროკავდა ყველა
და ისიც როკავდა და ისიც დაღლილა და
მეზაერობით ქანცგაწყვეტილი ხეებიც თვალდახუჭულნი დაიდვრებიან
და ფეხქვეშ მიწა უხმებოდათ და შენც ჩაგვსმოდა წყევის ხმები,
ცრემლმორეულმა დედა ინატრა და ზეთშიშემწვარიკარტოფილი შესთავაზეს
და შიში დიდია და დამთავრდა დღენათელი,
შორს, ცის მიჯნაზე მეხმა ისიკვდილა
და დღენათელი დამთავრდა, დამთავრდა დღენათელი
და ასეთი კარგი რატომ უნდა უარყო ვინმეს?
ღიანდაგზე დგომა ისურვე და ყმუილის ნიჭი ისურვე და საწოლი ისურვე და ქალი
და დღენათელი დამთავრდა და დღენათელი დამთავრდა

და მე შენი პირველი და უკანასკნელი კანონიერი მემკვიდრე ვარ,
მე შენი ერთადერთი კანონიერი მემკვიდრე ვარ, მენდე!

განწყობილება №10

ასეთი კარგია გაზაფხული?
ილოცე, არასოდეს მოვიდეს, მარად თოვლი და ყინვა იტაცებდეს შენს ხმას.
როგორ გეყვარებია ეს უმწეო და უსუსური გოგო!
მაშ არასოდეს იკითხო, რაჰქვიადასადცხოვრობსდარასსაქმიანობს,
არასოდეს გაიხსენო მისი მზერა და სიარული და დაკარგე
და რა კეთილი და უთვისტომო ღიმილი და ფიქრი ჰქონდა, ღმერთო!
ნუთუ მართლა არ გემეტება გასაყიდად შენი მეომარი სული?
მაშ მწირი ბოხხა გამოკარი, გამოდი გარეთ და ეშმაკისკენგზას დაადექი,
იქნებ დააკლდე და მოგაგნოს და გიხმოს
და ნაცნობი გარიგება შემოგთავაზოს
და მთავარია სახედველმა მისმა დუმილი და მოთმინება აირეკლოს შენი
და შენივე მეომარ სულთან ერთად უკანვე გესროლოს
და ნუთუ მართლა ასე ძლიერ გებრალეება მარტოსულნი?
მაშ ერთ დღეს მათი მძიმე ხვედრიც გაიზიარე
და ვინც შენს გარშემო მოზღვაგდება
ყველას სიხუმით და მოლოდინით ადავსებდე და სიცოცხლეს აიძულებდე
და ვინ დაიწყებს რკინის კვნეტას?
ნუთუ მართლა ასე გზარავენ მოშურნენიდაბოროტნიდაავსაქმოსანნი?
მაშ შენს მკერდს გული გაბედულად ამოაცალე,
გაამშრალე, დასვი ფრთხილად ტრიალ მინდორზე,
ასჯერათასჯერმილიონჯერმილიარდჯერ შემოუარე
და როცა დიდი გარჯის ფასად კარს ვერ უპოვი,
ამოისუნთქე ძალიან ღრმად და გული იგი თავის ადგილს დაუბრუნე
და გიყვარდეს სიყვარული შენი,
ხოლო როცა ერთ მშვენიერ დღეს დაღლილი ცხადი დამთავრდება
და თვალს გაახელ და ირგვლივ ყველაფერი უცხოა და მუქი,
ნუ იტყვი, რომ ძალიან დიდხანს გძინებია
და რომ ეს რა გრძელი გზა ყოფილა სიზმრამდე
და რომ ბედნიერი ხარ და მოკვდავი და ნუ განიზრახავ კეთილ საქმეს,
უბრალოდ თვალი მოიფშვნიტე, საწოლიდან გადმოდი, დილა გამოაღე
და ხმამაღლა და გულამოსკენით იტირე ცხადი.

1988 წელი, მაისი-ივნისი

ჟამი მალვისა და მიტევების ანუ დამარცხებულთა აღსარება

ხეებმა ქარი მკერდზე მოგვაბჯინეს და კვლავ დედის მკლავთა ხიზნები ვართ, და მათში ჩაკარგვა გვიწერია, თავბედს ვიწვევით და ვნანობთ; ბრმათა გლოვის ზარი ცას მისწვდა და ქალებს სისხლი ეწვით მხოლოდ, - დამეს ეძებენ და წყვილადს პოულობენ, სახლებს ტოვებენ და ვნებაამღვრეულნი ღმერთთან დალატობენ კაცებს; ციდან ლოცვანი და წყველანი ცვივიან, ქალწულობადაკარგული კერპები ცვივიან, და ცაო, რარიგ შორი ხარ და რარიგ ჩვენი ხარ და ვნანობთ; ტყუილს მაინც ჰქონდეს მოკლე ფეხი, საქმე მაინც გაწვიმდეს ჩვენი, არ ვართ მშიშრები და არ ვართ და არ ვართ და “სუსტნი ხართ მხოლოდ!” და სუსტნი ვყოფილვართ და კარგად გვახსოვდეს და გმადლობთ, დიდია ნიჭი შენი, ღმერთო!

ოჰ, მიყვარდა და რა ვიცოდი, რარიგ ცბიერი ყოფილა და რარიგ ჯიუტი ყოფილა და ზურგით დიმილი ძნელია და თქვი, თქვი, ხომ ასეა, ღმერთო?

ოჰ, თვალი თვალს რომ მოშორდება და გული გადასხვაფერდება, თვალი ისეთი ხარბია და ხორცი ისეთი უმწეოა, ყველას ერთურთი გვწადია და უუუჰ, მერე როგორ გვწადია და “უფალო, უფალო! მოგვიტევე, რამეთუ არ ვიცით, რასა ვიქმთ და ნება შენია!” და თქვი, თქვი, ხომ ასეა, ღმერთო?

სისხლის საუფლო ვრცელია და ყველა უომრად დასახლდა და ხაფი ბლავილით და მძაფრი სუნით ვუხმობთ ერთურთს და ცაზე ბავშვები ხეებს ხატავენ და ხეებს ზანზალაკი ჰკიდიათ ურიცხვი და ქარი საკუთარ თავს ეძებს და ვნანობთ; შეხედე, ისინიც ამ მიტოვებული საყდრისკენ მოეშურებიან, შეხედე, ქმარი შენი და ცოლი ჩემი და მოვლენ!

აბა, გაგიძურწოთ, სახლი მზად დახედეთ და თივაც მზადმყოფი და შემართული; დამე მათიცაა, შური იძიონ და კიდევ ილოცონ და ბუხები ვეღარ ახერხებდნენ მათ ტანზე მოსვენებას და საყდრიდან ვერგადწეულმა წმინდანებმაც დაიტვირთნენ; დამე მათიცაა, შური იძიონ და მერე ჩვენ ვიძიოთ შური!

ხოლო ჯერ მალვის ჟამია და ყველა და ყველაფერი დაოთხილი გარბის და ცამაც ზურგი გვაქცია და ღრუბლებიც ურცხვად გარბიან და შეხედე, ბრმებიც გარბიან და ძვირფასი მკვდრებიც გარბიან და ჭირისუფლებიც გარბიან და გაქცეულ ცაზე ღმერთი გამოსულა, ტკბილად გვიღიმის და გვათბობს.

1988 წელი, ივლისი

ხმები

სადღაც დადამდა და ცხენების ჭიხეინს და ზღვის გაბმულ სიმღერებს
გულში იკრავენ და არ ივიწყებენ და დუმის მიელტვიან,
გზებზე გადიან და ქვებზე სხდებიან და მზეებს ფიქრობენ და მერე სულს დაფაძენ,
სიკვიდის და სიზმრებს და მშობლებს მოუხმობენ ხმები;
და შენი ტარიგიც ისევ მხრებზე მიდევს, ისევ ვაპურებ და ისევ ილიმის და
ვიღაც ჩემს ზურგსუკან მშიერ საფლავეებს თხრის, მკვდრებს ათავისუფლებს
და წყევლით ლოცავს და ჯერ კიდევ უჩინარო ჯიუტად მიდევნის ცისკენ;
სისხლი სუსტია და ღმრთისგან ლტოლვილი და მიწას შეხიზნული
უკვე დამძიმდა და უკვე მდინარებს და რომ არა საშო და რომ არა მერმისი,
ასე უცოდველს და ასე უპატრონოს ვინ დააიმედებს, სიტყვაო ჩემო?!
უხმო სინანული თვალს ჩაეღვრება და მიწას აიყრის და წვიმას შეერევა,
მზერა აღიდგება ფრთხილად და სათუთად და ნუთუ დამთავრდა ცხადი?!
სანთელს ჩამოვქნი და ღამის ყრუ მღვეარი შიშით დავუყვები ღრმა სუნთქვის ნაპირებს
და აღარ ჩაესმით ოდესმე გასაჩენ ჩემს ობოლ წინაპრებს ღვთის ხმა
და ჯერაც დასამხობს ნუ მიმცემ ნათელს და ღამე დამიბრუნე, სიტყვაო ჩემო,
და რომ მოვიქცევი, მსხვერპლი მიიღე და მარად გეტრფოდეს და მარად გამსახურებდეს
დიდი იმედი და დიდი სიმშვიდე და დიდი შიმშილი და დიდი გაზაფხული:
დიდი მოლოდინი, სიტყვაო ჩემო!

1988 წელი, ივლისი

ინტერმეცო

ირმას

ჩასახვის დღიდან
ყველა ჩვენგანში დღენიადაგ ფეხზე დგას ვიღაც
და მიწაში ჩაბრუნებულ ნორჩ ბაღას ტკეპნის;
ჩასახვის დღიდან
ვიღაც უამი-უამ ინანიებს ჩვენს დაღლილ ცოდვებს
და შიშით და სიბრძნით სავსეს გვიბრუნებს უკან;
ჩასახვის დღიდან
ვიღაც ჯიუტად მიგვითითებს საკუთარი სამყოფისკენ
და ჩვენულ სიფხიზლეს იცავს;
ჩვენს ბრმა მერმისში საიმედოდ გამკვრივებული
როცა უსაზღვროდ ბედნიერი გვეგულვის დამე,
ვიღაც დიმილით აყურადებს მორედ მოსვლას
და მარცვალ-მარცვალ ჩაგვჩურჩულებს,
რომ ჩვენს სისხლში ერთ მშვენიერ დღეს
აღარ იქნება იმედი და მომავალი და მოთმინება,
აღარ იქნება “მიყვარხარ” და “მშვიდობით, ჩემო!..”
რომ ყველა კარი გაიღება ერთ მშვენიერ დღეს
და ამ უმდიდრეს საფლავთა თუ სამარხთა ნაცვლად
უკიდვანო მღუმარება იმღერებს მხოლოდ,
ჩვენივე ღოცვა გვიერთგულებს მხოლოდ და მხოლოდ,
და გზას გვასწავლის არყოფნისკენ, რათა მოვიქცეთ,
ისევ კუთვნილი ძუძუ ვწოვოთ, - უძღები აწმყო...
ხოლო ჯერ ბნელა, დამეები დევნიან რჩეულთ,
და ჭრილობებში სიტყვებს რგავენ გამოცდილი მებაღეები,
თავს ევლებიან საკუთარ ბედს ობოლნი და არასმექონნი...
ხოლო ჯერ ბნელა,
ბნელში ვიღაც საკუთარ ხმას აპურებს ისევ
და ყრუდ ჩურჩულებს, დღენათელი როდის აღსრულდა,
როდის აღსრულდნენ წმინდანნი და ნათელმხილველნი,
და დღენიადაგ შეგვახსენებს,
რა იქნება ხვალ ან სულაც მილიარდი საუკუნის წინ –
როცა სიკვდილი უანგაროდ დაითმენს და დაიტირებს ყველა მარტოკაცს,
როცა სიკვდილი საკუთარი მზერიდან წავა
და ყველა მოკვდავს უანდერძებს ჭეშმარიტ სიკვდილს:
ურწმუნობას და უდროობას...
ხოლო ჯერ ბნელა, ჩვენს თვალთაგან ცრემლი სდის დამეს
და როცა ისევ მონდომებით მოგვიხმობს ვიღაც,
კაცთ სიზმრებში ჯერვერძლეული,
როცა სამხილი უამრავი მკედარი წარსულის
ვედარ კრებს რისხვას ვედარაფრის ვერდამკარგავთა,
როცა, დმერთმანი, აღარ გვეოფნის სხეულში დამე
და თავგანწირვით ვეხიზნებით ჩვენსავე სუნთქვას,
მაშინ რწმენაა ჩვენი ვნება და აღსარება,
რწმენა გვიბრუნებს სასიკვდილოდ განწირულ ჩრდილებს,
და ერთმანეთის ხილვის უინით გზააბნეულნი
სახლებს ვტოვებთ და ფეხისგულებს ვაწოვებთ მიწას.

1988 წელი, აგვისტო

ღმერთი კეთილია

ინება ღმერთმა და იმის გამო, რომ ჩვენ გვიყვარს ზღვა და ბაღახი,
დავისაჯეთ მარადიულით და წარმავლით და სისხლით ჩვენში;
ინება ღმერთმა და იმის გამო, რომ შურისგება შეგვიძლია,
დავისაჯეთ სიზმრებით და დალატით და სიკვდილით ჩვენში;
ინება ღმერთმა და იმის გამო, რომ მზერა ჩვენი უსაზღვროა,
დავისაჯეთ ცვალებადი რუქებით და უსასრულო აღმოჩენებით;
ინება ღმერთმა და იმის გამო, რომ თავს ვერ ვიღეთ გუშინდელის დასამარება,
დავისაჯეთ მერმისით და ჯვრით და იმედით;
ინება ღმერთმა და იმის გამო, რომ გვზარავს და რწმენას გვიხშობს ამოუცნობი,
დავისაჯეთ სიმღერით და სინდისის კერპით;
ინება ღმერთმა და იმის გამო, რომ ჩვენ ვიცით მახინჯის და უძღვების ფასი,
დავისაჯეთ ეშმაკით და ბოროტით ჩვენში;
ინება ღმერთმა და იმის გამო, რომ ჩვენ ვიცით დროისა და ტკივილის ფასი,
დავისაჯეთ სრული სუნთქვის ვერშემძლეობით
და ერთმანეთის ვერგაგება-გაგების ნიჭით;
ინება ღმერთმა და შეგვიყვარა იმის გამო,
რომ, ღმერთმანი, თუმცა გულით გვსურდა,
მაინც ვერასდროს შევიყვარეთ და ვერასდროს ვიხილეთ იგი.

1988 წელი, აგვისტო

ნოსტალგია

ჩამოისვენე დედაჩემო

ჩემი ხელისგული მხოლოდ შენი სიყვარულით აღივსება

ჩემი ხელისგული მხოლოდ შენი სიძულვილით აღივსება

ჩემი ხელისგული მხოლოდ შენი სიამაყით აღივსება

ჩამოისვენე დედაჩემო

ჩემი ხელისგული მხოლოდ შენი სიზმარ-ცხადით აღივსება

ჩემი ხელისგული მხოლოდ შენი მოთქმა-ზარით აღივსება

ჩემი ხელისგული მხოლოდ შენი აღსარებით აღივსება

ჩამოისვენე დედაჩემო

სამეფო შენი ჩემს ხელისგულზე მოიხილე

სამეფო შენი ჩემს ხელისგულზე აღამაღლე

სამეფო შენი ჩემს ხელისგულზე აღასრულე

ჩამოისვენე დედაჩემო

ჩემს ხელისგულზე სისხლი იცვალოს ყველა ნივთმა

ხილულმა და უხილავმა უსულომ და სულიერმა მცირემ და დიდმა

სისხლი იცვალოს ყველა ნივთმა რომელსაც შენ იგალობებ

რომელიც სწორედ აქ და ახლა შენს მხერაში დაიბადება

თქვი რომ უთუოდ ღირებულა მოხილვად და დავიწყებად დუმილი ჩემი

თქვი რომ უთუოდ ღირებულა მოხილვად და დავიწყებად სიმღერა ჩემი

ირწმუნე ღამე სამარე და მწარე სამხილი

ირწმუნე ღამე სამშობლოდან დევნილი მამრი

ფრთხილი ღიმილით მომიტევე ურწმუნობის და ნდობის ნიჭი

ფრთხილი ღიმილით მომიტევე მერმისიდან გაქცევის ნიჭი

და მერე წადი დედაჩემო

დაღლილი და ბედნიერი დაუბრუნდი იმ სივრცეებს

საიდანაც ჩემს საშველად მოსულხარ წამით

1988 წელი, აგვისტო

ღამის მგზავრული

*პაულ ცელანს, ვინაც, დიდებამორჩეულობა,
სიცოცხლე თვითმკვლელობით დაასრულა*

ღამეო ღამეო დედავ და სისხლო და ვაი და ავაჰ
ცივია სიტყვა და სახე და თვალი და მშვიდობა შენი
ცივია ხსოვნა და ძილი და ღოცვა და პირჯვარი შენი
გაქებნე და გაოგე და შავი და ფრთხილი ხარ
მიწამდე ტკბილი ხარ დედავ და ღამეო სისხლო
ჩუმია იგი და ტლანქი და ვერაგი
და ყრუდ მომზირალნი კვლავ შენში ვცვივით და
კვლავ ხორცი ვცვივია და ვცვივია და ვცვივია და
ოჰ როგორ გამცვდარხარ ოჰ როგორ გვიღიმი
კვფით და ტერფით და სიმწიფით შენით და
საშოში დადლილნი კივილით ვჩნდებით და
ვჩნდებით და ვჩნდებით და გავრბივართ
ჩვენ ვიცით გაქცევა ცოდვილთა სიმღერა
და ნათლით ძლეულნი ვკვდებით და გავრბივართ
ჩვენ ვიცით ღოცვა და წყევლა და ანდერძი
და ღამის ხიზნები საშოთა ხსოვნაში ვეძიებთ შეველას და
ღამეო ღამეო ძილია სიცოცხლის პირველი სიმღერა
და ისევ უმიზნოდ ვსუნთქავთ და ვსუნთქავთ და
სისხლია კვალი და ოჰ როგორ კვდები და ოჰ როგორ დადლილხარ
სულს ვღაფავთ შენში და ხელს გვიწვდის საშო და
ბნელი და უცხოა ღამე გუშინდელი
და აღარ გვახსოვს და ხსოვნაში დანთქმულან
საშო და ჯვარი და მერმისი ჩვენი და
ღამეა ზეცა და ღამეა ბედი და
ბული დგას ღოცვის და წყევლის და სიმღერის
და არ გამოსცადო უფალი შენი და
წყვდიადი წასულა ჩვენგან და შენგან და ზეცას თუ წასულა
სისხლია ყოველი სისხლია ყოველი ღამეა სისხლი და
ღამეო ღამეო დედავ და სისხლო და ვაი და ავაჰ

1988 წელი, აგვისტო

სერაფიტას აღსასრული

მორჩა, კიდევ ერთხელ დაგმთავრდი და თურმე უკამოა აღსასრული;
აი, მოვიძიე ჩემგან დევნილი დღენათლის ცაში თვალი შენი
და ჩემს სუნთქვას საუკუნო ცოდნა შევძინე:
დამეარასოდესყოფილადაარცარისდაარცოდესმეიქნებამშვენიერი
და ის გსწავლობდა და შენს უმიზნო სხეულზე შეშლილივით მიმოდიოდა
და ჰოი, ცხადი დაირღვა და ღამე ჩატყდა და ჩაიშალა
და ერთურთს მტერი ვუსურვოთ და ღამე გლოვისაა თურმე და მშვიდობით!
აი, შევესულვართ, სადაც ჯერ არს და მკლავები მოვრკალეთ უშნოდ და სათუთად
და მაგიური მოსასხამიდან გალობასავით ისმოდა ხმები
დაწოკებულ ღამურათადამოხუცთადაყრმათადაროსკიპთა
და მაგიური მოსასხამიდან მომაკვდავი დედა იღვრებოდა
და მახსოვრობას, როგორც ძუძუს და როგორც მზერას,
ვხვერეპდითდავხვერეპდით და აივსო პეშვი და აივსო სისხლი და
ჰოი, ღმერთებს შორის ყველაზე ურჩო და ყველაზე ძლიერო,
მიწას შეხიზნულს სისხლო!

ვარსკვლავს ხომ ყმუილში კაციც ვერ აჯობებს,
არათუ მნათობთა როკვით მზერასავსე მგელი
და შენი მკერდის უფსკრულებში ზამთარი ცვივა და
მწიფეა თოვლი და იქ ხომ ისეთი ქარებია,
დავძებნოთ სიზმრები და ვიშიშვლოთ სიზმრები და
ვისწრაფოთ, ვისწრაფოთ, ხმალამოწვილივით,
შენგანვე შობილნი ზურგში გავტეხოთ და მოვსპოთ,
ლოცვა დავამხოთ და კერპი დავამხოთ და ვნება დავამხოთ და
ერთურთის ძვლებზე მროკავნო და ერთურთის სულზე მოზარენო,
ჩვენი პირიდან რა ხანია პირველყოფილი სიტყვის ნაცვლად
თიხა იფრქვევა და ცხადი იფრქვევა და რა არ იფრქვევა და
დევნიდადადევნიდადადევნიდა წყვილადს
და ცოცხალთაც და გარდაცვლილთაც ყოველთვის მშვიდად იმარჯვებდა
და ბოლოს მაინც ვაცდუნეთ და დამარცხებულებს შევეურთეთ
და მან სისხლი ღვარა ავაი, რამდენი
და მან ცრემლი ღვარა ავაი, რამდენი
და მზე ილოცა და მთვარე ილოცა და
უკვე მერამდენედ გარდაიცვალა და
აი, მოგვეახლა ჟამი ნათელხილვის,
რომ ფსკერნი ტორტმანებენ უძირობის განცდისგან,
რომ მიწის შიმშილი ცოდნამ დაანაყრა და ჩვენი ბრუნვას ეურჩება
და უკვე კაცნიც განგვანათლა მსგავსად
ფრინველთადანადირთადაქვეწარმავალთა
და მირიადებს შეყოლილი დღენიდაგ მონდომებით გროვდება მასში
და სხვა რა გზა მაქვს ჩემივ მზერას მინებებულს და ზურგით მორკინალს,
ყოველ ცისკრის ჟამს ჩემი სახლიდან, როგორც ზღაპრული გამოქვაბულიდან,
გამომაქვს გარდაცვლილი ღამეები და ყველას თვალწინ ვასაფლავებ
და ფლასს ვიძარცვავ და ვცეკვავ და ვცეკვავ და
ხალხი განიხვნა და დედა ვიხილე და მამა ვიხილე და
ყველა თვალხილულმა გამიკიდებანა
და აი, მორიგი მსხვერპლის მოლოდინში
ფლასშემოძარცვული ვცეკვავ და ვცეკვავ და
ვცეკვავდავცეკვავდავცეკვავდავცეკვავ და
ძევას, სიცოცხლეო ჩემო!

1988 წელი, ოქტომბერი

გამოფხიზლებულთა ჰიმნი

“...ნუ ჩუენთვის, უფალო, ნუ ჩუენთვის,
არამედ სახელსა შენსა ეც დიდებად...
ნუ სადა თქუან წარმართთა: სადა არს
ღმერთი იგი მათი?..”

ფსალმუნი, 113

ჰოი, სულო ჩემო, გაზაფხულს უპყრიხარ, უხმოდ მიენდე და მიჰყევ!
ბენავთ ჰყვარებიანთ მფარველთა სისხლი და დაეწაფებიან,
ქვიშით შეიშრობენ დახეთქილ ტუჩებს და მიჰყევ, სულო ჩემო,
დედებს მიეტეოთ შობა უშობელთა და მას დამე ჰქვია
და შენ იცი იგი და მანაც გიცის და “დიახ” და მიჰყევ და
ყველა მოხარული მიიხურე და ნება მიეც შენსავ ღიმილს
ურიცხვი ღვინის შემუსვრის და ურიცხვი ბრძოლის შემუსვრის და
ლოცვად და ზეიმად ყელი შევმართოთ და ღმერთი ჩვენია და
ვბრძანოთ, გვეპატიოს ყველა სიკვდილი და ზურგი გვაქციოს და
ესმას უცოდველთა საგალობელი და კრძალვით დაგვლოცოს და
კაცთა სადიდებლად მიწა იშიშვლოს და სისხლივით შავია ღვინო!
მორჩა, აღარ ფქვავენ ქარის წისქვილები, ჰოი, სულო ჩემო,
და შენს სახილველად მოდინარ მზვარობართ მოთქმით დაუხვდი და
ცხადი შეირგე და “წადი” აღამაღლე, “მოდინა”-ც აღამაღლე,
ვაგლახ, ცოდვილო, და ვაშა!
გაცვდა სიკვდილი და გაცვდნენ წმიდანნი და
მოძმე მწყურია და სისხლი მწყურია და
მოკვდავი მიხვენოს უფალმა ჩემმა და
ვინც ჩემს სიყვარულს ვერ დაითმენს,
მკერდი ბალახით ამოივსოს,
თორემ სიკვდილია უკუქცეულთა და
გლოვა-სინანულის ვნებით შეპყრობილთა ხვედრი;
ჟამი მედროშეთა გავამარტივოთ და ერთურთი მძლავრად ვაფრიალოთ,
ვხოცოთ და ვმარხოთ და ვთხაროთ და “ვაშა!” და
დედიშობილა ბავშვებით ვიმდეროთ ერთურთი,
შენ ხარ მოყვასი და მე მძულს სიყვარული ჩემი,
შენ ხარ მოყვასი და მე მძულს სიძულვილი ჩემი,
აი, მზადმყოფია, მზეო, გული ჩემი ჩემდა!
დედანი გალობენ, დედანი ჩვენნი, და მტლად რომც არ დაგვეღონ,
დედაო, დედაო, რომელი ხარ ცათა შინა და ქვეყანასა ზედა,
მარად მშობიარე ურცხვად ჰკიოდე და
შენში ვართ ძენი და ასულნი შენნი და
განკვეთე ლტოლვის ნიჭი ჩვენი და იყავნ!
ვის ცრემლზე ვმსხდარვართ და ვის სიზმრებს ვკენესოდით
და ყურს ვის ვუგდებდით და გემოს მისას ვინ აღმოიცოხნიდა
და ფრიად დაკვირდით კვლავკეთილქმნილნი და
ოღესმე მოსასვლელ დირსეულ მეტოქის იმედად დარჩენილთ
თავს გვადამდებიან ჩვენივე სიტყვები და უკვე მოსრულა ცხადი,
მკვდრებიდა გვლოცავენ მათკენ მისწრაფებულთ
და ბალახზე და ყვავილზე და ხის ფესვებზე ამხედრებულან
და ვინ შეაკავებს ბრძობილთა სრბოლას და
ურიცხვი ყოფილა ბედი გარდმოცვლილთა,
ურიცხვი ყოფილა ბედი გარდაცვლილთა,
ბინა მიეუჩინოთ მათსავე სიზმრებში,
მუხლი დაუკოცნოთ, თვალი დაუვრბილოთ და ნამყო ავლოშნოთ მათი და
ღმერთისგან ნასწავლი არ დავივიწყოთ და
ვწაფოთ ერთურთი და მერედა გავწვიმდეთ,
ხვედრი თავმდაბალთა ღიადია!

ხვედრი თავმდაბალთა დიადია, მაგრამ ერთხელ მაინც განგვეცხადოს,
ვისი წყევლით გვიდგას სული,
ვინ ნათლავს აღსასრულს აი, ამ პატარა ადამიანისას,
რომელმაც პირველად იხილა უსაზღვროცავარსკვლავიანი
და ხელებგაწვდილი ხმამაღლა ჩურჩულებს:
“რამდენიბურთიადამეცმაქსასეთიადამეხლოდერთიმაქს” და
მეორე სუნთქვის მომლოდინეთ მორიგ აღსასრულს მოგვართმევენ
და ფარდებიდასარკმლებიდადარაბები
ვეღარ აკავებენ ჩვენს პარღებში ატეხილ ღამეს და
ის მაინც შემოვიდოდა და
ჩაყოლას ჩათრევა გვერჩინა და
უკვე გვიანია თითზე კბენა
და ჩვენს მზერაში – გულისფეთქვათამირიადებთან დამარცხებულ მეომარში –
უწყინარი ფიფქივით ცვივა მირიადი თანამებრძოლი
და კენესა მათი და ანდერძი მათი და
აღსარება და კბილის კბილზე დაჭერა მათი
და ხმანი კბილთა მსხვრევისა და სისხლის რუთა და ნაკადულთა,
და დაიცვებიან სახედველნი ჩვენნი
და ღამე მკერდის გავლით შემოვა ოთახში
და ჰე, ისტორია დაიბადა
გადაქცევისგან და იატაკზე დანარცხებისგან მერმისში დევნილი მამრის
და ასჯერ ათასი და მილიარდი ვიყო,
ადარ მშურხარ და ადარ გნატრობ,
ვისთვისმოგიცლიავისთვისმოგიცლიავისთვისმოგიცლია, დღენათელო,
ჩვენ უკვე ვწვიმვართ და მე მაინც აქ ვარ და მიწა მერთგულებს და
“უგალობლით უფალსა, რამეთუ განძლიერდა ჩუენ ზედა წყალობად მისი” და
აბა, მივიხუროთ ყველა უბედო და ყველა უკვდავი და ყველა მზვაობარი,
ვაშა და მილიარდჯერ ვაშა!”

1988 წელი, ნოემბერი

უჩინართადმი

... მოდინარნო ერთმანეთის საგალობლებით და დალატებით ზურგზე,
ერთმანეთის ცეკვებით და სიზმრებით და განცხრომებით ზურგზე,
ჩემსკენ მოდინარნო,
თქვენს კანში აღარ ეტევიოთ და თავზემოთ ძალა არა გაქვთ და ოსანა იმღერეთ,
მოდგმა დიადია თქვენი და სულს შემოგრაგნილი ხორციც დიადია თქვენი,
ეძიებთ მიწისგულს, რწმენას ეძიებთ და
თქვენსავე მზერაში კირთებს ეძიებთ და
სასაკლავს ეძიებთ თქვენსავე სისხლში და არა სასაფლავს,
ყველა რიგითი უკვდავი და რიგითი ბრმა ვალშია თქვენთან,
ჰობი თქვენი ერთ ადგილზე ყოფნაა და
ენება თქვენი დაყოვნების გაძლება და ახლადგანცდაა,
თქვენივე მსრებია ცარგვალის თქვენი, და მათზე ანთებულის ხსოვნა
აი, ამ სიტყვათა: “წუთიერი დუმილით პატივი ვცეთ იესოს ამადლებას!”
და თაობები ალოკავენ ნაკვალევს თქვენსას და ჯამში სალაფავი ულევია,
დროშებს შედგებავენ ქონით დატვირთული თქვენი სისხლით
და თქვენი კანით უამრავი თბილი ქურქი შეიკერება
და თქვენი კანით უამრავი ხელთათმანი შეიკერება
და განიხარებდეთ, ჩემსკენ მოდინარნო,
კაცნი ერთურთისთვის შობილან და
კაცნი თვით ღმრთისთვისაც შობილან და
ოსანა იმღერეთ, ნაგრამი თქვენი თქვენივე ბედია,
საშო თქვენი ხელუხლებია და კვლავდაბადებამდე წაბილწული,
სამადლობელი, თქვენდამი თქმული, ყრუა და მზერაბერწი,
თქვენ სიყვარულნი და სიძულვილნი და გზანი გმეუფებენ
და ერთმანეთში ირევიან თქვენი ბედით ურჩადქმნილნი, და
ოსანა იმღერეთ, ჩემსკენ მოდინარნო, ოსანა იმღერეთ...

1988 წელი, დეკემბერი

მოდელიანი ანუ ბედნიერი მამრის აგონია

ამადეო მოდილიანი

*დაიბადა ლივორნოში 12 ივლისს, 1884 წელს.
გარდაიცვალა პარიზში 24 იანვარს, 1920 წელს.
დიდების კართან წამოეწია სიკვდილი.*

ჟანა ებიუტერნი

*დაიბადა პარიზში 6 აპრილს, 1898 წელს.
გარდაიცვალა პარიზში 25 იანვარს, 1920 წელს.
ამადეო მოდილიანის ერთგული თანამგზავრი,
ვინც სიკვდილი არჩია მასთან განშორების ტანჯვას.*

წარწერა საფლავის ქვაზე

1.

... ეს თოვლი ჩემი ასულია...

ვინ არ თარგმნიდა მის სიყვარულს გარდაცვლილთა ფხიზელ ენაზე...
მის უწყინარ და ჩვილ ღამეებს ძაღლები და მათხოვრები ასამარებდნენ...

2.

სუნი მცემს ვარსკვლავთა და პრეისტორიულ საქმეთა მათთა და
ჩემთვის ნაცნობია ცოცხლადყოფამდელი ერთდროსარსებობა მათი...
სუნი მცემს ჟამთა მიღმა ტაატით დაძირულ ამაყ ფეხსადგილთა...
ბაგენი სიგრცეს მორკალავენ და ფრინველთა გულისცემაში
მოკრძალებით განიმქრევიან;
ბაგენი, შუბით აღჭურვილნი, გასაქცევად ამხედრებულან,
და როცა სისხლი ზურგს უჩვენებს ჟინდაუმცხრად დედათა როკვას,
სილუეტი იკვეთება ჯანმრთელი მამრის;
ის თანახმაა, მღამიობთა მიმძლავრების ჟამს,
ერმათა ღიმილში უშურველად გაცვალოს ცეცხლი დამთავრებულ ცთომილთა და
გულისფეთქვა ჯერარდაძრულ პირამიდათა,
ჯერარდაწყებულ, ბრმა რძეთა და
უბედობას დადევნებულ, ძვალმაგარ ქალთა;
ის თანახმაა, მღამიობთა მიმძლავრების ჟამს,
მთვარე იყოს ერთდროულად ერთიც და ასიც...

3.

... ცამ პირი განახვანა, როგორც როსკიპი შლის ფეხებს საროსკიპოდ,
და საშო ძღება და თბილია საშო და განწმენდილთ ნათელი აღარ სურთ და
ჭიპს განისხნიან და ათასი წლის მერე გასაჩენ მოყვასთა მზეს იფიცებიან
და ერთობ ტკბილია შურისძიების და მლაშე სისხლის მიღმა სული;
მიწა დაგეკარგვია ჩვენსავე მზერასა და ჩვენსავე პეშვებში,
იძულებითია ფრთა და დღენათელი ჩვენი;
ფოთოლთა სიღრმიდან გულისგამაწვრილებელი სიმშვიდით ცვივიან დამშრალი ხეები;
ხორცის სუნი უდით ქარებში გაწაფულ წიგნებს და ბალახებს...
მე სხვა ხეს მოვითხრობთ:
სანაგვე ურნაში გაზრდილს და შენახულს,
და მე ის მიყვარს და
ფრიად სიკვდილის და
ფრიად სიზმრისა იგი...

და ამოდლებიან საყდარნი ჩვენნი და
ვნებით დატოვებენ ამღვრეულ თვალებს და
ცას შეერწყმიან და რა უდაბურია, ღმერთო, ნასახლარი მათი!..

4.

... ქვებით დაწვეკვილი კუდებიდან
მიწა მოწვეთავს და არ დაიდგრება და
თვალი ადამის ძის მიწის ცარგვალია, ხორცი საკანია სისხლის,
ჩემო ბედნიერო აბორიგენო და ჩემო ბედნიერო ლოთო!..

5.

... შეეყაროთ ერთად ყვავილები და ვარსკვლავები,
ბარაკები და ტაძრები და ყურისძირში მიმდებარე გალაქტიკები,
და მარცვლეული შემოდგომის, და თავად მიწა;
მასხორების გრძნეულ ბურუსში
მზესავით ჩადის
სისხლის ფასად მოხილული ყველა მარტოხე...

6.

... ეს თოვლი ჩემი ასულია... თქვენ გიყვართ იგი!..

7.

... მოგროვდით, კუნთმაგარი მკერდი მომილოცეთ!
როგორ დავაფასოთ ერთობლივი ღვაწლი ფრინველთა და კაცთა?!
მრუში მანდილს ეძებს, სუნთქვა შეწყვეტილა მისკენ მიმართული
მრავალთა სათნონთა მანდილოსანთა და შვილებში შეწყვეტილ დედათა და
სახედანეხილ მოხუცთა და მერმისს შეტოვებულ ხმათა;
ერთგულეობამდე ორგულნო ჩემნო და ჩემით ბედნიერნო,
მიყვარს უსასრულო სისუსტე და ფრთხილი სიჭაბუკე თქვენი;
თქვენს მეტი მე რა დამრჩენია!
ლოცვანი ჩემნი სულთმობრძავთათვის დაგირიგებიათ,
განგიძარცვავთ სიშიშვლე ჩემი...
აი, გულისგული:
მატლი ყოველი და ხელიკი ყოველი და კაცი ყოველი, და
სუნი მცემს დაუმარხავ ცოცხალთა და ვიწრო სამალავთა მათთა...

8.

... და წარდუნამდენი ჩახერგავენ
აღსასრულისკენ აჩქარებულ ყველა ჰიმნს და
მოვალენი მევალებებს შეიყვარებენ...
და მე დედამიწა განვიზრახე
და ჩემი სიკვდილი საფრთხეშია!..

1998 წელი, დეკემბერი;
1989 წელი, იანვარი

მიუსამიძროთ შემოდგომას

ჰოი, წმიდანო, ჩვენს თვალებში ყოვლისამსხნელი ღიმილით რომ მიმოიკარგეთ
და ჩვენ კი არა, სიზმრები და კერპნი ჩვენნი უხმობენ ერთურთს!
ხრწნამორეული შემოდგომის მწიფე ნაყოფის –
ჩვენი გულის – მზერადქცეულ, უჩუმეს სხეულს
ხმალივით სცემს სასაფლაოს ცივი ჰაერი,
და აღსრულებულან უფსკრულნი ჩვენნი და ჩვენივე ხელისგულზე გამოვუღვენვივართ,
კვამლივით მიძიეა ჩვენი ღიმილი და ერთობ უმანკოა ბრმათა სიხარული,
ჭაბუკთა შორის უჭაბუკესნო და ეულთა შორის უეულესნო და
ჰე, თვით სულთა შორის ხენო!
ეშურებიან ჩვენსკენ ხვედრნი ფრინველთა და ცხოველთა და შეშლილთა მოდგმის:
ღიად თავთაგან უშურველად გადმოდენილ შარავანდებს რიხით განკვეთენ
და ჩვენი სისხლის საჭურველი მათ ფეხებთან გაიღებს უღრიალს;
სიტყვათა მიღმა ქაღალწულის მკერდზე გამავალი ხეივანი მარადაა საგულვებელი,
თორემ რანი ვართ უმერმისოდ, ხორცს რომ გვიფარავს
და ერთურთისგან გამოგვარჩევს, ღვთის მონაგარს გვაძოვებს მიწას?!
რა ელით ბავშვებს, ჩვენ რომ ასე უანგაროდ მიმოვაბნიეთ?
ღმერთისკენგზახეკიდევერთხელმოკლულმახმებმა
წმინდა სამრეკლოს ყრუ კედლები მათი ფრთებით ამოაშენეს;
ჩვენ ისევ ძლეულთ მიველტვოდეთ, რომელთა საშო
ერთ დროს ჯიუტად მოითხოვდა ჯერარდაძრულ ვარსკვლავთა ნაყოფს
და, ღამის ყომრალს შეხიზნული,
მასსოვრობის ბინდ-ბუნდიდან გამოსხლეტილ ყველა ცოდვას
სისხლის ფასად მოიძიებდა;
გადაუფარავს თვით ღუმილი ამ დაძახილს, ხშირად ყოფილა;
ასე, ნიადაგ მტკივნეულნი, ორ ნაწილად განვიწვალებით:
ერთი, თავხედი, ცის სიღრმეებს დაწაფებია,
მეორე მიწას ჩაკიდულა, წარსულთაგან ჯერვერძლეული;
ხოლო ძუძუმტე უმწეობით დაღლილი სულის –
მზერადავსილი ხეკეთილი – ისევ მდინარებს,
ისევ ისხამენ ნაყოფებად ჩვენს მორჩილ თვალებს
სივრცეებში გაფანტული მისი ტოტები,
და როცა დრონი, შემოდგომის სისხლის წიაღს გამონასკეულებს,
ყელსმოწოლილი მზეებით გვწითლდებიან, და
ისე დასდევენ თავიანთ ღმერთს ჩვენს მკერდზე მკვდრები,
როგორც ჩვენ დავდევთ ამ თვალწევდენელ სასაფლაოზე გარდასული ცოდვების ექოს,
და გვმღერიან და გვცეკვავენ და კვლავ არავის ვამახსოვრდებით,
იგი, ფრთხილი და ღვთაებრივი, კრძალვით ირხევა
და მსუბუქ სუნთქვას ჩვენს საშოში მიმოატარებს.

1989 წელი, თებერვალი

ზარი

1.

... ხოლო სიკვდილი ყველა კაცში ამოიტყვის აღსარებას და დამთავრდება,
როგორც წყალი მზის ხელისგულზე დადგმულ ჯამში: ისევ მიწა და სამდურავი...
მოირკალება ათასწლეულთა სიბლანტიდან ამოწვდილი ბოლო მარცხი:
ყვითელი და ყრუ შემოდგომა...

2.

მე ვხედავ ყორანს, რომლის ფრთები,
თავფარავენელის მოქნილი და ფიქრიანი სისხლის სიმღერა,
ცისკენმომწყდარ ყველა ფრთაში გამოირჩევა...

3.

მიუსამძიმრე დაბადება მიცვალებულებს,
გაწვართე ვნება ფაფარაშლილ ცთომილთა და წარტყვევნილ შუბლთა;
ღამე, რომელიც განასრულე, მოიძიე მძარცველთა და ავაზაკთა სინანულით სავსე მზერაში;
ღამე, რომელიც განასრულე, მოიძიე თვალდავსილთა უკანონო ამოძახილში;
ამოსუნთქე ყველა ხვალი, ვინც ოდესღაც შენს სამართალს დაემორჩილა
და ბილიკები მოინიშნა შენი სახლისკენ,
და სინამდვილე შემზარავი მოთქმა-ზარით გამოიხმე
სიზმრის ნათელს შერჩენილი უძირო აწმყო.

4.

შენი საშო ნავთსაყუდელია
ედემს მოშრიალე ზეთისხილთა და პრეისტორიულ გალობათა
და ზურგში დაჭრილ მოყვასთა და მრავალთა და მრავალთა ღმერთთა;
ისინი ფრთხილად მიმოდინ უცხო მიწაზე და საკუთარ არსებობას განიმტკიცებენ
ამ მოსაწყენ პროვინციაში, რომელსაც ჰქვია გალაქტიკა
და რომელიც ხარკია და ჭაბუკია თავფარავენელი;
მოგენატრება ბაბილონი, ბრძოლად შემართულა
პირშისისხლდაგუბებულები ღიმილი ფიქრთა
და სინათლის ლაბირინთებით მიიკვალავს გზას წყვდიადისკენ
და სიზმრად დევნილი ვეძიებ სიკვდილს და
“ჰოპ!” და ვისკუპე და მოვირკალე
და რატომ არ მიკვირს სხეული ჩემი და სამისნო მისი და მრევლი უასაკო,
მოუსუსურებულ ქალთა სინანული, რომელთა გვირგვინი სიქალწულეა და
უამი ხვალინდელი მოგენატრება და მოგენატრება ბაბილონი;
ვაი და ვაი, შენ ვერასოდეს გააცოცხლებ შენგან მოკლულ კაცს
და ნაადრევი გაზაფხულის ნაწვიმარი ხეები და ბალახები
შენს დაღლილ ხორცს შემოდგომის ნაკადებად დაედგვებიან;
ჰა დღეს და ჰა ხვალ მზის ხელისგულზე ყველა კენჭი მტკივნეულად ამომწიფდება;
მილიონი საუკუნის წინ წვადებით სკდება ყველა გული, რომელსაც დღეს ვკლავთ...

5.

ღედა! ღედა!

6.

“ხშირად გვსმენია ალისფერი ზოლი, ნისლით გარემოცული,
ჩვენი თვალების სიმწვიდეში დაუმთავრებელ, ნორჩ ღამეთა:
ირმის ნახტომი, - მიწადყოფნის მოლოდინი და არა მიწა...
შენ, - გულისგულთან უსასრულო გამოთხოვება მონატრებული სიმღერისკენ,
დედამიწად რომ უნდა ითქვას, -
ემშვიდობები შენს დედულეთს, შენივე გულს ტკეპნი ნიადაგ
და მოუამული მდინარეები ასდევნიებიან საკუთარ თავს დამტკვერილი ტრამალებისკენ;
ო, გულწრფელია ყველა მამრი, საკუთარი მზეერის ექოს რომელიც აღწერს
და შიში თითქმის დედამდე და წინაპართა ძეგლებამდე ატანს,
ხოლო არცოდნა არცოდნაა და საძოვრიდან დაბრუნებულ, დამშუულ ნახირს
მზე მოაქვს ზურგით ჩვენი მკერდისკენ;
განთიადის უცოდველ სიყრმეს
ყველა ფერი უბრუნდება,
ჩვენი გულის ხელისგულზე რომელიც ჩაქრა.

7.

სად არ ყოფილან ეს ქალები, მათი ყნოსვა რომელ სოროს არ მისწვდომია,
საშო მათი ვის თესლს აღარ დაწაფებია,
და ხანგრძლივია უხილავისკენ სამშვიდობოდ გაწვდილი მზერა,
და თითქმის ხიდი;
აღივსებიან სინანულით ჩვენი სახლები,
მოირყევიან ბაგეები ჩვენთა სიზმართა,
და დაკრეფთ ურიცხვ შემოდგომას, ვიტყვით ლოცვას და
ჩვენივ ნაგრამთან შესახვედრად გავემზადებით...

1989 წელი, მარტი

ადღგომის ღამე

*გუძღვნი 1989 წლის 9 აპრილს დაღუპულ
ქართველს, რომელსაც დაბადება არ ელირსა,
მან საქართველოს თავისუფლებისთვის ბრძოლას
შესწირა თავი*

1.

ესაა ჩემი წინაპრის მზე და რომ არ ჩაქრეს,
მრავალჟამიერ ნათელს უნდა შევუკეთებდე!

2.

სიკვდილის ჟამი სათუთია და უფრო ფრთხილი,
ვიდრე სიცოცხლის სიყვარული... და როგორც პირჯვარს,
მე ისევ ღამეს გადავიწერ, და წარმართის ქაფიანი სისხლის ბილიკი
თვალს გამოარღვევს და მძევლებად წარიდევნის მილიარდ და მილიარდ სიზმარს...

3.

ვნებით ვგროვდები, და გონების მკრთალი ღამპარი
ჩემი დუმილის ცისკიდიდან ამომავალ სიმღერებს მიფრთხობს,
და იდუმალი ფორიაქი დედამიწას მიაპყრობს სიტყვას;
ერთობ მწირია სამალავი დარბეულ სპათა,
და, ალბათ, უკვე – თაიგულიც, და გვესმის იგი,
როგორც ღიღინი დედის საშოსკენ მიქცეული ამაყი ჩვილის
ან სულაც მერხი ან მაგიდა ან ბიბლით თავშემკული, მორჩილი მრევლი;
როგორც აპრილი ჰორიზონტზე ან სულაც ფიქრი
სასიკვდილოდ გაწაფული გლადიატორის;
ერთობ გვაშია ეს სიმღერა და სიხარული აღმავალ და დაღმავალ ხეთა;
ბედნიერია დედამიწა, დღენიადაგ აღსასრულით რომელიც ძღება.

4.

რომ დამსხლტომოდა,
მზერა ჩემი უსასრულოდ უსასრულო გზებზე ივლიდა;
ნახავდა მიწას, სადაც, უკვე მერამდენე საუკუნეა,
ყოველ ცისკრის ჟამს იდუმალი ზარ-ზეიმით ეგებება ადამიანი,
კარს გამოადებს, კრძალვით გამოაქვს ბუნაგიდან მხრჩოლავი ღამე,
ხელებს აღაპყრობს, იტყვის ლოცვას
და საკუთარი სულისფეთქვისკენ მიმავალ ბილიკს შეუყვება ადამიანი;
სადაც, ღმერთმანი, მზე დიახაც კასრზე მცირეა
და სადაც გულზე მიწის ნაცვლად ცას აყრიან ადამიანებს...
მაგრამ ვაი, რომ ვარსკვლავებით დამთავრდა ზეცა...
მთელი სამყარო წყალს გვისხამდა მოშლილ წისქვილზე;
ქვისქვეშსუნთქვაზე ღამეები ტოვებდნენ ნიშანს, -
ღმერთისკენგზახე რუდუნებით შენახულ ძახილს,
და ჩვენს თვალბში ამღვრეული ქალწულის ღამე
დედამიწით ივსებდა პეშვებს...

5.

...იგი სულ წამით გამოფხიზლდა,
როცა ღაწვებზე თავისივე ცრემლები იგრძნო...

6.

... ისევ თვალებმა შეინახონ იმ ღამის ხსოვნა,
ისევ სიზმრებმა უპატრონონ ყველა უშობელს;
ისევ ჩიტებმა იჭიკჭიკონ მერე ხეებზე,
და მომსმენელში ნათელხილვის მიმქრალ იმედებს
კვლავ წაეშველოს ზურგის ქარი წმინდა ხმებისკენ...
ის დაიბადა, მან სიკვდილი იყვირა, ღმერთო!
იდგეს მორწმუნე, სათნო სახეს უყუროს მთვარემ,
მორწმუნის ჩრდილი ღამპიონმა არ გააწვალოს...
და მწყემსე, ღმერთო, სუფთა იყოს მის ირგვლივ მიწა;
ვეღურ მზერაში, ძუძუ-მკერდში, გაწვილ მკლავებში,
შეიყვანე ცხოვრება ფრთხილად...

7.

სულებით დგანან ხეები;
ოფლს ჩვენს სახეზე მტერის ქარები ამშრალევენ,
მომავლიდან ზღვებს გამოაქვთ ჩვენი ღიმილი;
მოასვენებენ საქართველოს ჩვენი სისხლისკენ,
განიზრახავენ სიჭაბუკეს ბრმათა თვალები
და შემოგზავნილ მზეთა მიმართ აღაპყრობენ გუშინდელ და გუშინწინდელ დღეს,
და მოჯარულან ბილიკები ჩვენს გულებში შემოსასვლელად
და ისევ ყვავნი გვიგალობენ, ღამეები თავიანთ თავს უთევენ მიწას...

8.

...და მკერდი ჩემი ძაღისხმევის, როგორც სიტყვა მორაგვეული სივრცეთა მიერ,
მტრად მოხიზნული შემოდგომის ფესვებიდან მდუმარებად ამომძიმდება
და ჩემი სისხლი მუხლს მოუყრის მოუხეშავ მკვდართა ნაკვალევს...

9.

ხსოვნის მორევში უხსოვრობის ნახმევები ჩაიძირება...

1989 წელი, აპრილი-მაისი

შენდამი

შენ გიფიქრია ჩემს შესახებ: შენი სიმღერა
მილიარდობით მზის წელიწადს დაითმენს და დამიბრუნდება,
როგორც სიკვდილის, სიყვარულის, სიბრძნის შიშით დაღლილი ქალი;
შენი სიმღერა უანკარეს სიღრმეებს ამღვრევს,
ჩემს გულისგულს რომ მოაწყდეს და
შვას ბალახი, სახლი, ჩიტო, ქვეწარმავალი,
ზურგი აქციოს ღვთისკენ ზაზუ აჩქარებულ მოკვდავთა მიზანს,
იცოდეს ვნება უთვალავი მკვლელის და მსხვერპლის...
ვაი, შენ, ერთობ ღარიბო და მანდილოსანო,
ერთობ გალობად და თვით სიტყვად განწირულო,
და მსურხარ და მსურხარ როგორ და არავინ გამიკითხავდა;
აი, სინუშე, შენს ბაგეებთან შესახვედრად გაწვრთნილი და გაღალღებული;
აი, ადგილის დედანი და შვილნი მათნი,
სისხლიანი თვალებით რომ მოგიხეღებენ;
აი, მართალნი, სიტყვის სათქმელად გახსნილ პირში
სიმღერებს რომ ჩასწრიდნენ და
დამის წყვილადს მათივე მკვდრებით ჩაუქოლავდნენ...
ო, ურიცხვია მათი ბედი... მიმოაგროვე
სიზმართა კვალად კაცთა აწმყო,
კიდევ ერთხელ უშველე რჩეულთ:
გაემეტოქე განთიადის ხმობასა თუ ყეფა-ყმუილში,
ისევ ძლეულთა გულებსკენ ასწავლე საშო,
სისხლი იყოს მათი მფარველი!

1989 წელი, მაისი

განმარტება

*ერთ მშვენიერ დღეს ჩვენი მკლავებიდან თავდახსნილმა სიკვდილმა
შური იდია და სამუდამოდ მიეფარა სიზმრის სათავეს; მას მერე ჩვენი
ყოველი მოძრაობა კვლავს მარადიულს ჩვენში; ცის სიბნელიდან ჩვენსკენ
მოედინებიან ჩვენივე სახლები...*

ავტორი

1.

ჰოი, სიკვდილო!

ჰოი, ურიცხვო წინაპარო, ბაგეზე რომ ჩამომედევნეთ!

2.

აი, მე ვფიქრობ, ვიღიმი და ვკვდები და მცივა,
და რომ ვფიქრობ და ვიღიმი და ვკვდები და მცივა,
ესაა მტრედი და ღამურა და ძერა ცაში
და მორიელი და კურდღელი და გველხოკერა;
ესაა დედა ავადმყოფი, შვილს რომ უკვდება
და გარეთ თოვს და უსაშველოდ ლურჯია მიწა
და ყვავები სახლს გალობით გადაუფრენენ;
ესაა, ალბათ, სამძიმარი, ასი წლის წინ რომელიც ითქვა,
და ესაა თვალი ურჩხულის,
ბრმა მეფანდურის ლოცვის ხმაზე ცრემლად დაღვრილი
სიკეთეს რომ აღმოიწვევლის;
ღამეებს სულ სხვა ფერი უდით,
ჩემს სამიზნეს სიზმრებისკენ გაიდვენის დედათა მხერა
და ესაა ფიქრი ჩემი და სიზმარი და გველხოკერა...

3.

ჩემი სამისნო: უკვდავთა და ურწმუნოთა თავშესაფარი;
ვნებად განტოტვილ ვარსკვლავებად ირწვევიან შორეული გალაქტიკები
და, მდიდარი და იდუმალი, ჩემივ სისხლის ამონასუნთქს დავეწაფები,
სიტყვას მოვიკრებ იმ მიწისკენ, დღენათელს რომ დამისაზღვრავდა,
და აი, კრძალვით მიმოვად და და ვფიქრობ და მიყვარს
და ესაა შორს, მცხუნვარე მადაგასკარზე, მოყვავილე ურიცხვი კენჭი,
მე რომ არასდროს მინახავს და ერთობ ვნატრობ და ერთობ მღვიძავს;
ესაა შველი, რომელიც მოკლეს 1100 წელს აღმოსავლეთ საქართველოში,
და ესაა “მიშველეთ!” და დაისი მარსზე;
ეს ის ჩამქრალი კოცონია,
უკანასკნელმა ველურმა რომ დატოვა და
“ნოსტაღვიავ და ბედნიერო!";
ესაა წყალი, მზის ძარღვებში რომ დაგუბდა და დედამიწად ამოიღვარა;
ესაა ღვინო...

4.

ნადირთა სუნთქვის თბილ ნაკვალევს

თვალში ნერწყვით ავედევნები:

აი, კვდელთა მთელი რიგი; ხოლო ეს მე ვარ,

კედელთა მიღმა ფიქრშეხსნილი გაზაფხული
მეძველმანე კაცივით რომ დაიძურწება...
მოკიდებია უკვე ხავესი ჩამოდლილ ყვრიმალს...

5.

“... ხოლო შეცთომილს ჩემივ ხორცი მწყუროდა და
თვალს მოყვრისკენ მოკრძალებით გავაპარებდი...”

6.

მომეჯარვიან გულმოსული ხეები და დამსხვრეული ფრინველები,
ნისლმოშლილი ზმანებანი,
ხელისგულნი უინდაკარგულ სისხლთა და მზეთა,
მიცვალებულთა სიზმრები და გაოფლილი მეძავეები,
სვენებ-სვენებით, ნაწილ-ნაწილ, მომეჯარვიან;
გაივაკებენ ჩემს ფიქრებად, უკურნებელ სენს
მწვანე მოლზე მიმოყრიან დავრდომილი გალაქტიკები
და, ჩვენივ ბედის ბრმა სტუმრები, ისევ ერთურთს მივაპყრობთ მზერას;
ისევ სინანულს ამოვიტყვით, - შორსწასულ მიზანს;
სარკმელს ადვავლენთ და მშვიდობის ანგელოზებს გავესიტყვებით,
და ესაა ფიქრი ჩვენი და ცისკარი და გველხოკერა...

7.

ისევ და ისევ
დედაა ჩვენი სინანული
და მსხვერპლშეწირვა
უთვალავი ღტოლვილი მამის;
სად სუფევს ღმერთი მათ სხეულში, სად მოიძიოს
მწერმა და ტილმა უსაფრთხო და უანგარო ძვალთშესალაგი?
უფსკრულთა წიად მოფუსფუსეთ სად და როდის აღუნთებდნენ
ძლევისა და დიდების ჰიმნებს?

8.

ჰოი, სიკვდილო!
ჰოი, ურიცხვო წინაპარო, ბაგეზე რომ ჩამომედევნეთ!
და ვსხედვარ ჩემივ ნატერფალზე
და უფლის თანამზრახველი ვარ
და მიფრთხოდე და შემხაროდე!

1989 წელი, ივნისი

დაბადება

... მას არ უნახავს ბავშვის დასერილ საფეხებთან და კონსერვის ქილებთან ერთად სანაგვეზე გადაყრილი სიმღერა და ზედმოსხმულიცისნიაღვარი;
მას არ უნახავს კაცი სისხლად დავარდნილი და მუამბოხე,
მზისთვის გოდებით მორკინალი კვლავ ოჯახში რომ ათევს ღამეს
და მონღოლებით ცხოვრობს შვილებს, მსუბუქ ვახშამს,
ცოლს, აივანს, ათასგვარ წამალს და წინდაწინ ახდენილ სიზმრებს;
მას არ უნახავს მარტოსულის ოთახში ვირთხა,
რომელიც მოთქვამს დამშეული რძის გემოს და ვერშობის ტკივილს,
ხოლო ოთახში კაცი კვდება და სარეცელს გალობს დუმილი
და კაციკვდებაკაციკვდებაკაციკვდება და რომ გაბედა
და არცერთიარცმორეარცმეთეარცმეასეარცმეთათასე
და რომ უკვდება გაზაფხულის ტყის პეიზაჟს და სისლეთის რეპროდუქციებს
და რომ გაბედა და უკვდება ჭერსკედლებსსარკმელს
და მაგიდას და მაგიდაზემეზობლის წიგნებს,
მის სიკვდილს ვირთხა ამოიტყვის ყველაზე უწინ
და გაყინულ გვამს ყურს მიუგდებს და სცივა უკვე;
მას არ უნახავს მოვაგლახე დედა, რომელსაც არასოდეს ჰყოლია შვილი
და, ღმერთმანი, ის იყო დედა!
მას არ უნახავს და არასდროს გაჰკვირვებია
ნაღლატვეი ქალის თვალი, სამყაროს რომ გულივით ფეთქავს
და რომ ერჩინა ამ ერთადერთიერთადერთიერთადერთი კაცისგან ღალატს,
ძაღლს ეღალატა უერთგულესს ან სულაც – კატას...
მას არ უნახავს სხვა ათასი და მილიონი, და არ იცის,
როგორები არიან ისინი: ადამიანები, რომლებიც,
იმის ნაცვლად, რომ ერთიმეორეს გაუსწორდნენ, დედამიწას უსწორდებიან
და გმირობაა თვითმკვლელობა და რჩეულთა ხვედრია მხოლოდ;
როგორები არიან ისინი: ადამიანები, რომლებიც,
იმის ნაცვლად, რომ ჰაერი და წყალი ისუნთქონ,
სუნთქავენ ერთურთს და დაკლული მოყვასის ღრიალს
და სიგიჟემდე უყვართ კაცი, რომელიც სძულთ და ჰოი, სსსსსიყვარულს!
როგორები არიან ისინი: ადამიანები, რომლებიც,
იმის ნაცვლად, რომ ანგელოზები იფიქრონ და იფიქრონ ღმერთი,
ფიქრობენ მტვერს და დაუინებით ფიქრობენ მიწას,
და ამ მიწაზე ჭიპოჭრილმა უკვე იცის პურის ფასი და სისხლის გემო;
როგორები არიან ისინი: ადამიანები, რომლებიც,
იმის ნაცვლად, რომ ჭეშმარიტი ცოდნა შობონ, აჩენენ შვილებს
და სანამ პირში სული უდგათ, მოძღვრებენ, რომ
ეძიონდაეძიონდაეძიონდასაცნაურჰყონ ჭეშმარიტება
და არაა საშველი, ღმერთო!
მას არ უნახავს ღამე, რომელიც ხშირად ისეთი უსახდვრო და უძიროა,
რომ ჯიბეში ჩაიძვრენს კაცი;
მას არ უნახავს და არ იცის, რას ნიშნავს ვეფხვი,
რომელიც სვანმა მონადირემ მოკლა და მერე
აი, ასე დაიტირა:
“შენ არ მომეკალ და შენს მაგივრად შვილი მომეკლა;
შენ არ მომეკალ და შენს მაგივრად სახლი დამეწვა;
შენ არ მომეკალ და შენს მაგივრად დედა მომეკლა;
შენ არ მომეკალ და შენს მაგივრად თავი მომეკლა”.
მას არ უნახავს სხვა ათასი და მილიონი,
მაგრამ მან ნახა დედის საშო, და უკვე იცის:
ხეები დუმილს მორღვევენ მისი სიტყვის გადასარჩენად;
იცის: სიკვდილი ურიცხვია, ხოლო ის – ერთი:
იცის: სიზმართა ნაშიერნი, მეძაგები და საყვარლები,
მათხოვრები და ობლები და მემომრები, ვის უხმობენ მანათობელ მზედ;
მან შობა დედა და, ღმერთმანი,
უსიკვდილოდ დაიბადება!

ოთხი ფრაგმენტი ფიქრებიდან

1.

... დამისაზღვრეთ, ჩემივე სუნთქვა დამისაზღვრეთ,
პური და წყალი და დედა და ნანა და
იყო დამისაზღვრეთ,
ჩემი მოძმეებით დასახლებული და ჩემზე მოფიქრალი
გაღაქტიკები დამისაზღვრეთ,
და, მწამს, არასოდეს მოგკვდები და
არასოდეს გარდავიცვლები!..

2.

... ხანგრძლივია წინაპარი და სისხლი ჩემი!
ქვათა და მტვერთა და ფრინველთა სიტყვა ყოველი
ჭირისუფალს საუკუნით ჩამოიტოვებს
და ჩემი ღოცვის თვალსაწიერს მოკრძალებით შეეკედლება;
ჯიშინი ჩემი ხეები
მილიარდობის სიზმრისა და სინანულის გზაგასაყარზე
წამხდარ ტოტებს ცეკვა-ცეკვით შემოიმსხვრევენ,
და თავთავის შემოდგომას შეუყვება სიტყვა ყოველი,
საქმე ყოველი ფრინველთა და მტვერთა და ქვათა...
როცა, ნგრევის ჟამს, უგზოუკვლოდ დაბადებული,
ცისკრის ხმობამდე მორკინალი, ჟინს იცხრობს ჩვილი,
მყვირალობის მწუსრს ჩვენი ხმა თუ მიწად გაიგებს,
სულთა ფერხულში ეგებ ბრმებიც გამოურიონ
და ნაპირებზე გამორიყონ მკვდარი ტალღები,
სიტყვათა და საქმეთა მიღმა
ერთგულების ბლაგვი ხმლები მიმოიძიონ;
ხოლო ხეები, ჯიშინი ჩემი ხეები,
სხვათა ხსოვნაში არასოდეს გახიზნავენ დაკარგულ მიზანს;
ჩემს ყრუ ღიმილში გამოზრდილი ქარის ბელტები
გულისგულთა სამზეროზე არასოდეს დაეყრებიან;
ჩემს საგალობლებს დაწაფებული ცხედრები და დამეები
უსიკვდილოდ მიერთგულებენ
და ვნებიანი მათი სუნთქვა ვარსკვლავებისკენ
ისევ მიწის ცხელ ოხშივარს დაემგზავრება...

3.

... ვფიცავ, შექსპირთაბეთჰოვენთატიციანთა მოდგმისაა
ეს კედელი, ეს თხუნელა, ეს ქორწილი, ეს ფეხსადგილი;
მორიგ საქმეზე მწარე ფიქრით შუბლშეკრული მეკობრეა
ეს მისტიკა, ეს ავანგარდი;
ოღისევსია ეს მოკრივე, ეს – ამირანი:
რითაა სავსე მათი კუჭი და მათი მკერდი?
აი, ამ კაცის მოჭრილი ფრჩხილი
ულამაზესი ნატურმორტის უმთავრესი ატრიბუტია;
უპატრონო ბავშვთა სახლის ამ აღსაზრდელს
დღეს, XX საუკუნეში,
მოთქმით ეძიებს
ავერ-ავერ ხუთასი წლის წინ
ქართველის მიერ ოსმალთაზე გაყიდული ქართველი დედა;
აი, ამ სახლის მასპინძელი
გუშინდელი სტუმარია და “გაუმარჯოს!”;

ოდესღაც მჭიდროდ დასახლებულ ამ მეცხრე ციდან
ახლა ოდენ ანგელოზთა ჩურჩული ისმის;
უსახელო ბრმაა ეს დამე:
თუ გსურს გულიდან მოირეცხო შესაძლო სევდა,
აჩუქე ფული და დაგწვევლის და განგარისხებს;
ჩამქვლეულია ყველა სიტყვა,
ჩვენს ყვირილთან შეუღლება რომელსაც სურდა;
ტყვედ წასხმულია ყველა ფიქრი,
მწირთათვის და ყარიბთათვის
ნოყიერი ხელისგული რომელსაც სურდა;
ხოლო სიმღერა სხეულია, ჩვენ რომ მოგვტყუა
და ისე მოგვკლა, ერთხელაც არ დაგვარწყულა
და გმადლობთ, ღმერთო!
ერთ მშვენიერ დღეს მონდომებით მოგვკვდებით დედას,
ათასობით სიკვდილის წინ რომელიც ვშობეთ,
და დადუმებულ სისხლთა მიღმა თავს მივცემთ წყვილადს...

4.

...უამიდან-უამად
თქვენ, ადამიანებად და გზებად დაღვრილო ღვთისმშობელო,
თქვენ, ცეკვებად და ჰიმნებად და სათამაშოებად დევნილო ღვთისმშობელო,
თქვენ, ზურგებად და ტერფებად და კეფებად და უკანალებად გამოჭრილო ღვთისმშობელო,
სინათლეებით და სიკეთეებით და მშვენიერებებით დაღლილს,
მოკრძალებებით და გმირობებით და ქველმოქმედებებით დაღლილს,
ამაღლებულებით და წამებულებით და ამდენი ჰუმანური ექსტით დაღლილს,
მომენატრებითდამომენატრებითდამომენატრებითდამომენატრებით და
თავს ზემოთ ძალა არა მაქვს და სხვა რა გაეწყობა,
გნატრობთ!..

1989 წელი, აგვისტო

ბახი

1.

სიღრმე - სიღრმეთა მწყალობელი: თვალი ჩემი და სასთუმალი:
ხიდი უმეცარ მოძღვარსა და ამოუხსნელ სურვილთა შორის:
“ავაჰმე”, - ღტოლვა ვნებათა და უშვილ-ძირო ცეკვა-სიმღერის!
სითხედ მოწურვილ მნათობს გულში დავივაკებ და ვვედრი წყვილადს,
უკუშობილთ მფარველობდეს სისხლთაღრევამდე.
ზარი მოზარეს დაურჩება,
სამრეკლოს დაისს გადახვეწილ მოწაფეთა დუმილი იტყვის,
და მგლოვიართა გულისწადილს, ჟამიდან ჟამად,
ყმადყოფილთა საფიქრალი აუმხედრდება;
ტუტუთა შორის არხენად ასხეპენ წყვილადს
ბრმადშობილის ბასრი თვალები;
ნადალატევი არასოდეს ინატრებს სიტყვას;
მხოლოდ, მრისხანედ შუბლშეკრული, მარად და მარად,
წითლად ღვიოდეს დასავლეთი,
და ბედნიერთა ჯერეთუმტკიცი გულებისკენ წარემართოს
ზამთრისპირი, - ვერთქმული დედა.

2.

ღმერთი ვერ ხარობს ჩვენს მზერაში,
ვერც ყვაფ-ყორანთა ამოძახილი შემოიკრებს სასიმღეროდ
ჩვენს მფრთხალ განთიადს!
ვინ იგალობოს მზისგულიდან მკვდრადშობილთა მოკრძალებით გადმონაფიქრი?
ოროლი ბეცთა ნამსხვერვეებად ვისმა სუნთქვამ მიმოაბნოს?
სად მომიხელთონ: თვალმა ჩემმა და ხმამ ჩემმა და ხორცმა ჩემმა?
უკურნებელი სათქმელი ვარ, უნაპირო სისხლი-ფრინველი,
ხოლო სამყარო, - მირიადი მზის ნიაღვარი, -
ტანზე მადნება; და, შიშველი და უჩინარი,
სხვას ვერას შევძლებ: ხეთა კვალად,
ჩემივ სიკვდილს მოვიჩრდილებ და სიზმრებად გაენაპირდები;
სივრცე, რომელსაც დაამდაბლებს მოგვთა ღიმილი,
ხელშეუვლებთა საუფლოში საშობაო მელოდიად მიიწურება
და გუშინდელ დღეს სიყმაწვილედ მოისურვილებს;
ჩვილს, - უწმინდურთა განსაწმინდელს და განსაკითხავს, -
ისევ კივილი წარუძღვება გამთენიის გულისგულისკენ;
ბერწთა სატკივარს შერევილ და მიუვალ მთიებს
ბრმა იყმუვლებს და იშიმშილებს ისევ და ისევ...

3.

ცისკენგზებზე - ხე-შლაგბაუმთა ლეგიონი:
ნაბიჯ-ნაბიჯ განშლადი სივრცე;
ვარსკვლავთათვის სამყოფი და მროკავთათვის სიტყვატუნწი:
ყველა ჯურის გარდმოცვლილთა თავშესაფარი;
კუთვნილი გვამის ძაბით მოსილ-დახშულ ბაგეზე
ხელს აიფარებს პირველი ქალის არსაიდან მოსული მზერა;
კვდება იღუმალი და კვდება ჩუმი და
შემოდგომა გაზაფხულის სუნთქვაა მხოლოდ და - საბერველი მოზარეთა,
და ფოთლებად დაძარღვულ მზეში მიმოიქცევა ჩემი სევდა,
როგორც ქალში რძე, - მარადიული სარკმელი მკერდის;
როგორც გზის ჩრდილი, ჩრდილი მთვარის,
ნისლოვანთა ცოცხალი ჩრდილი,

და ოაზისი, - ნამოქმედარ-ნახელავი ხასათა ჩვენთა,
და ხე, - სამოსელი ჩემი;
ხოლო ცოდვათა არცოდვებად შემოტევის უამს
ღამე ბილიკია უმწიფარ გულთა და დახვეწილ რხევათა
და ხორცს გადაყოლილ ფრიალო კლდეთა და
დაოსებულ მკლავთა ღიმილისკენ;
ღამე ბილიკია, მორცხვად დამართული, წარმართთა ფიქრისკენ, -
მზეს რომ მიუძღვება საით და არსაით,
და შენ ჩურჩული ხარ ჩემი!

4.

ბაგე მზერაა, მეუფებადაკარგული და ვერშობილი,
იმ ხმისკენ, სისხლს რომ დაადევნა,
და მხედრები ვარსკვლავებმა შემოგვინახეს;
როცა ნათელი აიმღვრევა,
ჩემი მზერა მოიცავს წყვილადს.

1990 წელი, იანვარი-თებერვალი

მე შენ ბუღბუღის საამური გალობა მეღვრება სულში

ტექსტი

1. ის ამბობს ვაი და ვაი მერე კიდევ ერთხელ ვაი და ვაი მე შენს გულში დავიძირები სადაც თოვლის ვარდისფერი ვარდნა ციდან მიწის კენთში წყლარ კაცს ჰგავს მიზანი ერთი 2. ჩვენ ყველას გვინახავს ერთხელ მაინც როგორ კვდება სიტყვა ან ფერი ან ბგერა მაგრამ არავის გვიტყობს რადგან იგი მართლა კვდება ნუ მომატყუებ 3. ეს სიზმარია ეს ცხადია ხოლო სამზარეულოში ისევე გემრიელად და მშვიდად ბარდნის და გაზაფხულის მოლოდინში მე რომ პურზე გაგეგზავნები აი სიზმარ-ცხადის უსახელო ანათალი და სინათლის კენთავანწირული და გაბმული რღვევა 4. ბოლოს და ბოლოს გამოვუტყვდი ერთმანეთს რომ სიყვარული არსებობს და იგია ღმერთი და ათასობით ნამძინარევი ხილვა გროვდება ჩვენში და ჩვენგან საით ისარო შენივ კუდისკენ გაწვდილო ხელო 5. დაგვეტყავენ და შეგვეტყავენ და შეგვახრამუნებენ და მერე როგორი უნით დაგვეტყავენ და შეგვეტყავენ და შეგვახრამუნებენ როგორც ქვა შეიძლება იქცეს ქვიშად ან წიგნი გაზეთად ან სულაც გაზეთი ლიტერატურულ საქართველოდ და იცი როგორი ვნებიანი ღმერთი დაგვეტყავენ და შეგვეტყავენ და შეგვახრამუნებენ ნუ იტყვი ნუ იტყვი 6. ის არ შეიძლება გაქრეს ის ყვაილია ყვაილს არასოდეს უნდება სურვილი ფლობის ის ყვაილია და არასოდეს უნდება სურვილი ფლობის საკუთარი თავისაც კი არა ის ყვაილია ის არ შეიძლება გაქრეს თავისუფლება ყვაილია 7. განცხადება

კომენტარი

1. ის ამბობს ვაი და ვაი მერე კიდევ ერთხელ ვაი და ვაი მე შენს გულში დავიძირები სადაც თოვლის ვარდისფერი ვარდნა ციდან მიწის კენთში წყლარ კაცს ჰგავს მიზანი ერთი 2. ჩვენ ყველას გვინახავს ერთხელ მაინც როგორ კვდება სიტყვა ან ფერი ან ბგერა მაგრამ არავის გვიტყობს რადგან იგი მართლა კვდება ნუ მომატყუებ 3. ეს სიზმარია ეს ცხადია ხოლო სამზარეულოში ისევე გემრიელად და მშვიდად ბარდნის და გაზაფხულის მოლოდინში მე რომ პურზე გაგეგზავნები აი სიზმარ-ცხადის უსახელო ანათალი და სინათლის კენთავანწირული და გაბმული რღვევა 4. ბოლოს და ბოლოს გამოვუტყვდი ერთმანეთს რომ სიყვარული არსებობს და იგია ღმერთი და ათასობით ნამძინარევი ხილვა გროვდება ჩვენში და ჩვენგან საით ისარო შენივ კუდისკენ გაწვდილო ხელო 5. დაგვეტყავენ და შეგვეტყავენ და შეგვახრამუნებენ და მერე როგორი უნით დაგვეტყავენ და შეგვეტყავენ და შეგვახრამუნებენ როგორც ქვა შეიძლება იქცეს ქვიშად ან წიგნი გაზეთად ან სულაც გაზეთი ლიტერატურულ საქართველოდ და იცი როგორი ვნებიანი ღმერთი დაგვეტყავენ და შეგვეტყავენ და შეგვახრამუნებენ ნუ იტყვი ნუ იტყვი 6. ის არ შეიძლება გაქრეს ის ყვაილია ყვაილს არასოდეს უნდება სურვილი ფლობის ის ყვაილია და არასოდეს უნდება სურვილი ფლობის საკუთარი თავისაც კი არა ის ყვაილია ის არ შეიძლება გაქრეს თავისუფლება ყვაილია 7. განცხადება

საკანალიზაციო მიწები ავარიულ მდგომარეობაშია ხვალ-ზეგ შეიძლება წარღვრით დაემუქრონ ქალაქს მდინარეებმა სვლა შეანელეს და მათ ტვინში ნაღმივით დევს ფიქრი უკუქცევის ადამიანთა სიკეთის და სათნოების ვერდამთქმენ ჩრდილოეთს გული უთბება და სამღურავეებით და საჩივრებითაა საესე კაცის კაბინეტი უფრო დიდი წარღვნა ვიდრე ადამიანი წვევლით 8. მერწმუნე ჭინჭში გამოკრული ეს ხურდა ფული იმ მათხოვარმა დაკარგა რომელიც კარგა ხანია აღარ მინახავს ამიტომ მე ამ წმინდა ფულით ვერც ჯვარს შევიძენ და ვერც სანთელს ვერც რომელიმე კეთილი მღვდლის ფორსირებულ ფონდში გადავიციხავ არა საჯაროდ განვაცხადებ მათხოვრებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით და თქვით ვის ეკუთვნის ასეთ და ასეთ ჭინჭში გამოკრული ამდენი და ამდენი ფული ისინი იტყვიან სიმართლის სახელით სიმართლეს იტყვიან 9. ძერას ეს უფსკრულიც ამოუვსია და ღმერთს მიბარებია მოიშორე სახიდან მტვერი 10. გვარები გვარები გვარები უსაშველოდ გამჭვირვალე და საძოვარს შერჩენილი გვარები გზაში ან გოგირდის აბანოში ან მარმარილოს ქვებზე ან ყოველ ორ ნებისმიერ ასოს შორის უზუსტესი და უსწრაფესი გვარები ცენტრიდანული ძალა და ქროლვის კაეშანი როგორც უსასრულო მწკრივი თვალისგულზე არსებულ წრეში 11. შენ გალობ დანა ისე შევიდა მკერდში როგორც ნადალატევი ქალის ცრემლი მიწაში შენ გალობ როგორც დამიზნებული იარაღი როგორც ჩიტი რომელიც ვერასოდეს შეხვდება მიწას ბგერაში დამწვეველი სიხუმე და ვალი 12. თქვი რომ თოვს ისე თქვი როგორც თოვს და როგორც თავად თოვლია და თქვი თოვლი და მოთოვს და ჰოი როგორ ითოვებს და სხვა გზა არ ექნება ოღონდ თქვი რომ თოვს და აი მიწა თოვს და თოვს სამყარო და თოვს გულები ცისკენ 13. მე შენ ბუღბუღის საამური გალობა მედგრება სულში და ძვირფასო და ასეთ-ისეთო მე შენ თვალის დაუხამხამებლად წყალში გადაგვარდები და გაცვივდები და შეიძლება მოგკადე მე შენ მერამდენედ ვტაცე ხელი ხანჯალს და განვაგდე და ისევ ვტაცე და ისევ განვაგდე მე შენ მოცარტის გულისგანმგმირავი მუსიკა მზანგავდა და ვიოლინო მომთქვამდა და თუ მომკლავ ისევ შენ მომკლავ და თუ დამარჩენ ისეთი დამტოვე როგორც ვარ უცხვირ-პირო ცეცხლოვანი და არაფრისმთქმელი მე შენ მტრედები და გვრიტები და აფროდიტე მილოსელი და ვარდები და ყოჩივარდები 14. ვინ არ დალატობს ყოველ წამს ვდალატობთ და ვკვდებით დალატობენ გნებავთ ძვირფასი საფლავები და ხეები და ბალახები და სულს ჩემო სულს ჩემო ნუ იტყვი დალატს შენ სარქველი ხარ სამყაროში და საკუთარ ფრთას შეხიზნული ფრინველი ხარ და შენ ხარ სისხლი მიწის გულში გადასასხმელი 15. დაბეჯითებით იმეორებს აი ისინი პოეტები და ადამიანები აღებენ ქალაქს და ძლიერდება ძაღლის ყეფა მამლის ყივილი გამარჯვებულის პეშვზე მორთხმული მზის სახილველად გამორბიან დაღლილი და დარცხვენილი ნაფეხურები

მეტატექსტი

1. ის ამბობს: “ვაი და ვაი!” მერე კიდევ ერთხელ – “ვაი და ვაი!” მე შენს გულში დავიძირები, სადაც თოვლის ვარდისფერი ვარდნა ციდან მიწისკენ მომწყდარ კაცს ჰგავს; მიხანი ერთია!
2. ჩვენ ყველას გვინახავს, ერთხელ მაინც, როგორ კვდება სიტყვა ან ფერი ან ბგერა, მაგრამ არავის გვიტირია, რადგან იგი მართლა კვდება; ნუ მომატყუებ!
3. ეს სიზმარია, ეს ცხადია, ხოლო სამზარეულოში ისევ გემრიელად და მშვიდად ბარდნის და გაზაფხულის მოლოდინში მე რომ პურზე გაგვეზაფხულები, აი, სიზმარ-ცხადის უსახელო ანათალი და სინათლისკენ თავგანწირული და გაბმული რღვევა;
4. ბოლოს და ბოლოს გამოვუტყდით ერთმანეთს, რომ სიყვარული არსებობს და იგია ღმერთი, და ათასობით ნამძინარევი ხილვა გროვდება ჩვენში და ჩვენგან; საით, ისარო, შენივ კუდისკენ გაწვილო ხელო?
5. დაგვეტყავინდა შეგვეტყავინდა შეგვახრამუნებენ და მერე როგორი ჟინით დაგვეტყავინდა შეგვეტყავინდა შეგვახრამუნებენ! როგორც ქვა შეიძლება იქცეს ქვიშად, ან წიგნი – გაზეთად, ან, სულაც, გაზეთი – ლიტერატურულ საქართველოდ... და, იცი, როგორი ვნებიანი ღიმილით დაგვეტყავინდა შეგვეტყავინდა შეგვახრამუნებენ! ნუ იტყვი, ნუ იტყვი!
6. ის არ შეიძლება გაქრეს! ის ყვაილია, ყვაილს არასოდეს უჩნდება სურვილი ფლობის; ის ყვაილია, და არასოდეს უჩნდება სურვილი ფლობის, საკუთარი თავისაც კი – არა! ის ყვაილია, ის არ შეიძლება გაქრეს, თავისუფლება ყვაილია!
7. განცხადება: “საკანალიზაციო მიწები ავარიულ მდგომარეობაშია, ხვალ-ზეგ შეიძლება წარღვრით დაემუქრონ ქალაქს; მდინარეებმა სვლა შეანელეს და მათ ტვინში ნაღმივით დევს ფიქრი უკუქცევის: ადამიანთა სიკეთის და სათნოების ვერდამთქმენ ჩრდილოეთს გული უთბება და სამღურავეებით და საჩივრებითაა საესე კაცის კაბინეტი!” უფრო დიდი წარღვნა, ვიდრე – ადამიანი? წვევლით...
8. მერწმუნე, ჭინჭში გამოკრული ეს ხურდა ფული იმ მათხოვარმა დაკარგა, რომელიც კარგა ხანია აღარ მინახავს, ამიტომ მე ამ წმინდა ფულით ვერც ჯვარს შევიძენ და ვერც – სანთელს, ვერც რომელიმე კეთილი მღვდლის ფორსირებულ ფონდში გადავიციხავ; არა, საჯაროდ განვაცხადებ: “მათხოვრებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით და თქვით, ვის ეკუთვნის ასეთ და ასეთ ჭინჭში გამოკრული ამდენი და ამდენი ფული!” ისინი იტყვიან, სიმართლის სახელით, სიმართლეს იტყვიან!
9. ძერას ეს უფსკრულიც ამოუვსია და ღმერთს მიბარებია, მოიშორე სახიდან მტვერი!

10. გვარები, გვარები, გვარები! უსაშველოდ გამჭვირვალე და საძოვარს შერჩენილი გვარები... გზაში ან გოგირდის აბანოში ან მარმარილოს ქვებზე ან ყოველ ორ ნებისმიერ ასოს შორის, უზუსტესი და უსწრაფესი გვარები... ცენტრიდანული ძალა და ქროლვის კაეშანი, როგორც უსასრულო მწკრივი თვალისგულზე არსებულ წრეში...
11. შენ გალობ: “დანა ისე შევიდა მკერდში, როგორც ნაღალატევი ქალის ცრემლი – მიწაში”; შენ გალობ, როგორც დამიზნებული იარაღი; როგორც ჩიტი, რომელიც ვერასოდეს შეხვედება მიწას; ბგერაში დამწვევადელი სიჩუმე და ვალი...
12. თქვი, რომ თოვს; ისე თქვი, როგორც თოვს და როგორიც თავად თოვლია და თქვი თოვლი და მოთოვს და ჰოი, როგორ ითოვებს და სხვა გზა არ ექნება, ოღონდ თქვი, რომ თოვს, და, აი, მიწა თოვს და თოვს სამყარო და თოვენ გულები ცისკენ...
13. მე შენ ბუღბუღის საამური გალობა მეღვრება სულში და ძვირფასო და ასეთ-ისეთო! მე შენ თვალის დაუხამხამებლად წყალში გადავვარდები და გავცივდები და შეიძლება მოვკვდე! მე შენ მერამდენედ ვტაცე ხელი ხანჯალს და განვაგდე და ისევ ვტაცე და ისევ განვაგდე! მე შენ მოცარტის გულისგანმგმირავი მუსიკა მბანგავდა და ვიოლინო მომთქვამდა, და თუ მომკლავ, ისევ შენ მომკლავ და თუ დამარჩენ, ისეთი დამტოვებ, როგორც ვარ: უცხვირ-პირო, ცეცხლოვანი და არაფრისმთქმელი! მე შენ მტრედები და გვრიტები და აფროდიტე მილოსელი და ვარდები და ყოჩივარდები!
14. ვინ არ დალატობს! ყოველ წამს ვდალატობთ და ვკვდებით; დალატობენ გნებავთ ძვირფასი საფლაგები და ხეები და ბალახები და, სულო ჩემო, სულო ჩემო, ნუ იტყვი დალატს! შენ სარკველი ხარ სამყაროში, და საკუთარ ფრთას შენიზნული ფრინველი ხარ და შენ ხარ სისხლი, მიწის გულში გადასასხმელი!
15. დაბეჯითებით იმეორებს: “აი, ისინი: პოეტები და ადამიანები აღებენ ქალაქს, და ძლიერდება ძაღლის ყეფა, მამლის ყივილი; გამარჯვებულის პეშეზე მორთხმული მზის სახილველად გამორბიან დაღლილი და დარცხვინილი ნაფეხურები...”

1990 წელი, მარტი

მონატრება

ვინ ხარ შენ, ხეო?

ლუკმა ხარ მხოლოდ,
ქარის ყელში გახიდული ლუკმა ხარ მხოლოდ,
და ყოველი ჩვენთაგანი ლუკმაა მხოლოდ!
ქარი ხომ ერთობ ძლიერია საიმისოდ, რომ სიკვდილი უმოწყალოდ არ ფლანგოს, და
ის გექარობს, გექარობს საუკუნო სიყმაწვილედ და უსასრულო ისრად, რომელიც
თავადაა ქარი, - საკუთარ სიბრმავეში დევნილი და უსხეულო: ათასჯერ სისხლი.

ვინ ხარ შენ, ხეო?

ლუკმა ხარ მხოლოდ, ქარის მიერ ვერდანთქმული, სასულეში ვერგადამცდარი,
სიკვდილ-სიცოცხლის მარადმედიანი ზღურბლი, და - კენტად დარჩენილი დაბადების დღე,
და ცად განძარღვეულ ფესვთა რხევას და მრუშთა და ავაზაკთა შემორიგებას
ჩვენი ბავშვების - პირობითი ანგელოზების - ყრუდშობილი ყიჟინა ერთვის;
რა შორს წასულან მათი თვალები!

ვინ ხარ შენ, ხეო?

ლუკმა ხარ მხოლოდ, ქარისმიერი ბედისწერით ძლეული ლოცვა,
და - ერთადერთი ღირსეული მეტოქე და ასპარეზი ჩვენი სიმღერის,
უშივილ-ძიროდ დარჩენილ ქვრივთა უკანასკნელი ამოსუნთქვა:
მემირიადე უკუქცევის სიმარტოვეში გადადგმული ხანგრძლივი ფიქრი.

ვინ ხარ შენ, ხეო?

ლუკმა ხარ მხოლოდ, ქარის ცოდვებში საიმედოდ დამრგვალებული;
ვდგებით გვერდი-გვერდ, საიდუმლოთა ნამუსრევეში გამოვარჩევთ
დავიწყებულ ზეცებს და ფიცებს და ჩამუხლებებს ყვავილთა და შამბთა პირისპირ,
ხოლო ის კვდება, - ჩვენი ვალი, და ფხვიერი მიწის სივრცეში დასანთქმელად
ილტვიან მკვდრები, როგორც წვიმები; როგორც რკინის შიშველი ფესვი.

ვინ ხარ შენ, ხეო?

ლუკმა ხარ მხოლოდ, ქარის ნერწყვად ქცეული ცრემლით ვერჩარეცხილი;
განმარტებულ სიტყვათა მიღმა შთენილი ხმა ხარ,
ხმოვანთა და თანხმოვანთა გარეშე ხმა ხარ,
არასოდეს სათქმელი და ამოსაგები;
და როცა დედა აკივლდება, მოკლული და შემოდგომად მიმონთხეული,
შორით აკვნები დაირწევინან; ღმერთს არას შევთხოვ;
ციდან კრძალვით თუ გამოისმის თაფლისფერი ნაბიჯები
ღიმილიან-სიზმრიან თვალთა.

ვინ ხარ შენ, ხეო?

როცა შენ იმღერ,
აღმოსავლური ტკბილეულივით ქვედაზიდულ ტრფობას უმზადებს კაცთა სევდა
გუშინდელ დღეს: გასაჩენად დაძრულ ვარსკვლავებს, უთვისტომო შეყვარებულებს,
განსაფეთქებლად გამზადებულ სამყაროებს, ნიცშეებს და ადამ-და-ევეებს,
სვეტიცხოვლებს და ტიბეტებს და ზღვის მოლუსკებს და აი, აწმყო!
მე შენ ავაი უსასრულოდ გუშინ და ხვალ და აი, აწმყო!

ვინ ხარ შენ, ხეო?

1990 წელი, მარტი

ის ფრთაა მზისკენ

მორკალემა ქარიშხალი თვითშობის განცდად, -
პირველქმნილ ვნებას ფრთხილად უბიძგებს
დამეებად აღმართული გულისფეთქვისკენ:
კეთროვანთა და კეთილშობილ ვარსკვლავთა ფიქრი!
თვით გასაჩენად ამონასუნთქ სამყაროთა ყეფა-გნიასი
კაცთა მზერაში უკანასკნელ ამოკვნესად აღესრულება
და კიდევ ერთი, სასიმღეროდ განწირული, ბილიკი წაშლის
საკუთარ თავს ღმერთის ხსოვნაში;
სამიზნეთა და მსხვერპლთა მიღმა ერთგულ ასულს ხაპავს წყვილიადი,
და ყოველ სიტყვადგარდაცვლილში მორიგ ლოცვას ასათუთებს
ათასობით სიკვდილის და სინანულის გზაშესაყარი, -
უსიზმრო და ურგები მკერდი.

1990 წელი, მარტი

ესკიზი საყმაწვილო აუტორენინგისთვის

ახლა)თქვი)ბერწი)არა)ასე)ბერწია)ბერწი)გაიმეორე)კიდევ)ერთხელ)ბერწია)ბერწი)აი)მოდიან)შეგებისმომგვრელი)ცეკვ
ები)და)ორგები)ბერწი)ბერწი)აი)უსისხლო)და)კვლები)და)ვარდნები)და)დალატები)და)მარსის)და)ანდრომედას)გალა
ქტიკის)მიმართულებით)გასროლილი)ხელჩაქნევები)უკვე)იწყება)ნეტარების)ნელთბილი)სივრცე)ბერწი)ბერწი)ხელი
სგულები)ო)ისეთი)მხურვალვა)და)ისეთი)ძარღვიანი)ბერწი)ბერწი)ასჯერ)ათასჯერ)მილიონჯერ)ბერწი)ბერწი)ვისთ
ვის)შლის)მკლავებს)ადუღებუდი)ეს)მდინარე)ვისთვის)იხდის)უკანასკნელ)სამოსს)და)აი)ვის)გაუწვა)ფეხვნებიანი)ო)მ
ისი)მკერდი)როგორ)ც)სიტყვა)მიწიდან)ცისკენ)დამართული)ან)ვაკუუმი)ბერწი)ბერწი)ო)ჯიშინი)მისი)ჭიპის)შემოგარ
ენი)წყლით)მოაპკული)ღურჯი)ხორცი)და)მტრად)ქცეული)ხალხით)სავსე)ავანს)ცენა)ბერწი)ბერწი)ო)ჯიშინი)მისი)ჭი
პის)შემოგარენი)წყლით)მოაპკული)ღურჯი)ხორცი)და)მტრად)ქცეული)ხალხით)სავსე)ავანს)ცენა)ბერწი)ბერწი)და)ვი
ნი)მაღვის)ნუთუ)წყვილი)ბერწი)ბერწი)ქრიზანთემების)სურნელებით)მოსარკული)დამისპირი)და)კურთხეული)იმედი
და)ბედისწერა)გუშინდელი)დღის)და)შიდსი)გულში)როგორ)ც)შეება)დამცხრალი)ღტოლვა)აღსრულებული)ანდერძი
და)ყურადღება)პორი)ზონტ)ხეა)კათარ)ზისი)ბერწი)ბერწი)აი)დრო)იგი)ჩასაფრების)დედა)შვილობის)უსახო)მსხვერპლი
აი)კერძი)მარადისობას)ან)ვინ)მიართმევს)ავადმყოფი)ცას)ტონობით)წამალს)ერთჯერადი)გამოყენების)ნემსის)ურიცხვ
)რაოდენობას)ტიბეტურ)და)ჩინურ)სასწაულს)ბერწი)ბერწი)კიდევ)ერთხელ)ბერწი)ბერწი)ვის)არ)დადღის)და)და)ბე
რებს)ამდენი)ხველა)წვიმება)და)სეტყვება)და)თოვლებად)და)გადმონაფურთხის)მიზეზობრივ)დგუმა)ნურქიმიური)შ
ემადგენლობა)ვის)არ)აღაგ)ზნებს)საროს)კიპოდ)ში)შველი)ღმერთი)და)მე)არ)ვიყვი)შენ)არ)ტყუი)ის)არ)ტყუის)არავინ)ტყ
უის)და)მხოლოდ)წიინ)და)წიინ)და)კიდევ)ერთხელ)ბერწი)ბერწი)ვის)ან)ნება)რა)ან)ნება)ბერწი)ბერწი)უსა)შველო)ეს
)სიმერა)ბერწი)ბერწი)ღექსია)იგი)მოუამული)ბერწი)ბერწი)რა)მოხდა)მოხდა)არაფერი)ბერწი)ბერწი)რა)ახალი)ა
რაფერი)ბერწი)ბერწი)რა)იყო)გუშინ)არაფერი)ბერწი)ბერწი)ხვალ)რა)იქნება)არაფერი)ბერწი)ბერწი)ვინ)წაი)შლება
)ვინ)დარჩება)ბერწი)ბერწი)გაიმეორე)კიდევ)ერთხელ)ბერწი)ბერწი)ათასჯერ)და)მილიონჯერ)ბერწი)ბერწი)უსა)ზღ
ვრო)ჟინით)და)მზით)სავსე)ლოცვა-შელოცვით)გაიმეორე)მილიარდჯერ)ბერწი)ბერწი)თუ)გსურს)გადარჩე)გაიმეორე
უთვალავჯერ)ბერწი)ბერწი

1990 წელი, ივნისი

გრამატიკის გაკვეთილი

ლევან დესპოტაშვილის ხსოვნას

1.

მე ვკლავ	მე ვმრუშობ
შენ კლავ	შენ მრუშობ
ის კლავს	ის მრუშობს
ჩვენ ვკლავთ	ჩვენ ვმრუშობთ
თქვენ კლავთ	თქვენ მრუშობთ
ისინი კლავენ	ისინი მრუშობენ

2.

ტკივილთა შორის უმტკიცესი: სიტყვა: და მკერდი:
სიმწიფის ზღვარზე გამავალი აღტაცება:
ქარის ხმაზე დარწმუნებული კლდეები: და მომჟავო ღვიძლი:
მომლოცველ ბრმათა უსაკო თვალს შერჩენილი მკრთალი სიგლუვე:
მოვა დედა, ნათელი და ერთსახოვანი,
და მოწყალეების მინდვრები და გვიმრის ყანები შეიცვლიან მიმართულებას;
დაისი ხეა, უკანონოდ შობილი, და – სირცხვილის ხმალი:
გაურკვეველ ფიგურათა ძერწვის ვნებით ხმამოდერილი რიტუალი:
მითითებათა მუცლადღების კლაკნილი ზარი;
მშობლადქცევის დიდი ზრუნვით არასოდეს მიოცნებია,
მაგრამ ვინ შექმნა ჩემს ხატად და ნაოხრალ შრომად
აი, ეს მიწა, გალაქტიკა, დალატი, შიში, -
არარსებული უფსკრულისკენ დევნილი მზერა?
ნებიერი და ამაყია ქვათათვის და ფრინველთათვის უხილავი კედელი ჩემი;
სინანულის ათად ათი საგალობელი; ან, სულაც:
ჩრდილი – ერთადერთი, ოაზისი – ერთადერთი, მეძავი – ერთი,
წაგება – ერთი, აწმყო – ერთი, სარკმელი – ერთი;
ჟამიდან ჟამად აღახველებენ მტრედისფერი, უმიზნო ცისკენ
უწყინარი ჩემი სიზმრები,
და ერთობ გზაა იდუმალი, - დროდ ქმნილი სიბრტყე...

3.

მე ვიპარავ	მე ვცრუობ
შენ იპარავ	შენ ცრუობ
ის იპარავს	ის ცრუობს
ჩვენ ვიპარავთ	ჩვენ ვცრუობთ
თქვენ იპარავთ	თქვენ ცრუობთ
ისინი იპარავენ	ისინი ცრუობენ

4.

საშო: ძლეული კაცის მუშტი: მოწესეთა ტევადი რხევა:
მურა-შავმიწა ნიადაგი: დაკრეფილი ხსოვნა და ფიცი:
შედლოცვა ტყისკენ, სადაც მირიად ადგილის დედას
ასამარებს ერთადერთი მეკვლეკაცი: მორჩილი მრევლი:
ნანინანატრი ჟამი მოვა:
მძევლები წყვდიადს ამოგვართმევენ და გაგვიბახებენ და დაგვიორსულებენ,
საუკუნოვანი ცაცხვივით მტკიცეა მათი მოწიფული ყვირილი და
ზღვასავით ვნებაამტანია სიმწრით მონაგარი მათი ცბიერება;
ნანინანატრი ჟამი მოვა:
მოსწავლეები მასწავლებლებს სახლში მხეველებად დაისვამენ,

დაარწყულებენ და დააპურებენ და ნამუსს მოსწმენდენ და ვაი მადლობის მოქმელს!
ნანინანატრი უამი მოვა:
წვიმები წელში გაწყდებიან ჩვენი გულებსკენ სწრაფვით
და ჩვენს უმანკო წყურვილებში უსასრულო ტრამალებად დამკვიდრდებიან;
წავგვეტანება სიყრმე, - წარუვალ მტკიცებათა ერთგული ხვედრი,
და, დამეული სინანულით მონიშნული, კაცის საქმეს უსახლ-კარო მხეცივით იტყვის,
და შეიქმს შიში სიყვარულს და
ჟინს დაიცხრობენ სანთლები და
გული ჩვენი ისწავლის სირბილს!

5.

მე უნდა გადავრჩე	მე ვცეკვავ
შენ უნდა გადარჩე	შენ ცეკვავ
ის უნდა გადარჩეს	ის ცეკვავს
ჩვენ უნდა გადავრჩეთ	ჩვენ ვცეკვავთ
თქვენ უნდა გადარჩეთ	თქვენ ცეკვავთ
ისინი უნდა გადარჩნენ	ისინი ცეკვავენ

6.

აი მე ვხედავ ალესილი ლოცვა როგორ ლაპლაპებს და უმალ როგორ ისვრება სისხლით
აი მე ვხედავ ფრთებშეკვეცილი ანგელოზები მეწველ ძროხას ჩურჩულებენ მთელი ხმით ციდან
მე ვხედავ ჩემივ გაკვირვებას როცა ჩიტი ხის გულს ეძებს და ფოთლები თავგანწირვით შრიალებენ
ხოლო კაცნი იმდერენ და იხორცტკბილებენ
მე ვხედავ ჩემივ გაკვირვებას რომელიც გარბის და რომელიც ბევრად სწრაფია
ვიდრე ნება მისი მოხრჩობის
აი მე ვხედავ როგორ კედებიან შაშვის გალობას ადევნებული ვარსკვლავები
და ბევრს იწონის ძალიან ბევრს მათი სისხლი და მათი ვნება
და არ იქნება საკმარისი არავითარი ოქრო-ვერცხლი თვალ-მარგალიტი
და მეგობრობა და იმედი და ნოსტალგია
და ხეც კი არა ზღვაც კი არა ცხენიც კი არა
მათ არასოდეს არასოდეს დაგავიწყდებით
დედა-შვილობის და თვით რილკეს ფასადაც კი არა და არა
ამიტომ გალობს ეს ასული: ქარო ოღონდ ნუ დამუნჯდები
და მილიონჯერ მილიარდჯერ გავიმეორებ “დადექ შენ ქარო”
ქვრივო ქალებო წლისთავამდე შეინახეთ როგორმე თავი
და მილიონჯერ მილიარდჯერ გავიმეორებ
“არავითარი წლისთავი და განაგდეთ ფლასი ხსოვნის ჯვარი არაფერს ითხოვს”
ოღონდ ნურასდროს გამლაშდებით მდინარეებო
და მილიონჯერ მილიარდჯერ დაგცინებთ და დაგიტირებთ
“ზღვა მლაშეა და დიაღია”
აი მე ვხედავ ალესილმა ლოცვამ შვა იგი და ვნატრობ მანვე მოაკვდინოს
და მე ვნატრობ მინდვრად მწიფე და ლამაზ ყვავილს

7.

ნეტარ არიან გლახაკნი სულითა, ვინაიდან მათი არაა ცათა სასუფეველი;
ნეტარ არიან მგლოვიარენი, ვინაიდან ისინი არ იქნებიან ნუგეშისცემულნი;
ნეტარ არიან თვინიერნი, ვინაიდან ისინი არ დაიმკვიდრებენ მიწას;
ნეტარ არიან სიმართლისთვის მშიერ-მწყურვალნი, ვინაიდან ისინი არ გაძლებიან;
ნეტარ არიან მოწყალენი, ვინაიდან ისინი არ იქნებიან შეწყალებულნი;
ნეტარ არიან წმიდანი გულებითა, ვინაიდან ისინი არ იხილავენ ღმერთს;
ნეტარ არიან მშვიდობის მყოფენი, ვინაიდან ისინი არ იწოდებიან ღმერთის ძეებად;
ნეტარ არიან სიმართლისთვის დევნილნი, ვინაიდან მათი არაა ცათა სასუფეველი.

1990 წელი, ივნისი

შესავალი

არ შეიძლება არ გცოდნოდა ოდესღაც ეს ხმა!
რა ერქვა? იქნებ – აღმაფრენა ციდან მიწისკენ?
ხოლო შენ გყოფნის ეს სამყარო, და გყოფნის ისიც,
ვისაც ჩურჩულით ივიწყებდი იმ წუთად და იმ ბრმა იმედად,
სიყრმის სუნთქვას რომ აცოცხლებდა, - უხსოვარ წარსულს,
და ნაყოფით ხორცსავსე ხეებს გული ერჩოდათ შენს ტყუილში ამოსასვლელად;
და ივიწყებდი, შენვე უწყი, აი, ამ კაცად,
ღამით მოსილი მკერდის კართან მორცხვად რომ ტოვებ
და ნეტარების მწარე ბილიკს შეუყვები, და – საით, საით,
როცა ტკივილი დედასავით უსაშველოა?
და ივიწყებდი იმ ღალატად, რომელიც იყო
და რომელიც არასოდეს აღარ იქნება;
ო, ამოთქვი და ადასრულე, სულო ცოდვილო,
ყმაწვილქალობის უასაკო ვალი, და წადი;
გაბედულია შენი მზერა: დამშეულ წყლად გაწვდილი საფრთხე;
წამონაკეთული მოგონება იმ სიზმრისკენ, შენი ხსოვნა რომ შეიყვარა,
და სათუთია მისი წინასწარმეტყველება,
უკუქცეული მისი ბაგე - გალობა-ღვარძლი,
რომელიც არ შობს სიცრუეს, და ვინ ბედავს ზამთარს?

ამომზევდება პრესტიჟული მეუღლე, ხვადი,
რომელსაც, როგორც ძვირფას სამკაულს, სავსე მკერდზე მორგებს ქალი...

1990 წელი, ივნისი-ივლისი

მე მსურს გაგაუპატიუროთ

(პროზაული ექსპრომტი ლექსად)

რა მშვენიერია სამყარო, არა?

მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამართოთ ნება!

მაგანი გეტყვით:

ქალიშვილო, შეხედეთ მთვარეს, რა ლამაზიააა.. იმდენ ლექსად გამომითქვამს ასეთი მთვარე... გავისვირნოთ, ძალიან გთხოვთ, თქვენ – და, და მე – ძმა! აი, ფოთლები: ერთ დროს გულს მტკენდა მათი ცვენა: ღიახ, იციან, როდის უნდა მოწყდნენ და მაინც ბოლო წამამდე შრიალებენ, შრიალებენ გაუთავებლად... ჩვენ კი არ ვიცით... ან რა გქვიათ, ბოლოს და ბოლოს? ჩვენ ორი წამით გაფხენილვართ, ჩემი ორიდან ერთს თქვენ დაგითმობთ! მე არ ვხუმრობ, ნუ გეღიმებათ! თქვენ ისეთი კეთილი ხართ, ისეთი სათნო! აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?

მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამართოთ ნება!

მაგანი გეტყვით:

მომიტყვეთ, ქალიშვილო, თქვენ გიყვართ წვიმა? ნუთუ ვეღარ მცნობთ? წლები, წლები, წავიდა, გაქრა! გახსოვთ, რამდენი გვიმღერია, დედათქვენს რომ ვემალებოდით? გახსოვთ ის ბალი? საჯინიბო? მომიტყევე, როდის გათხოვდი? ჩვენ, ყველანი, ქართველები ვართ და რა იქნება, შევიყვართ ერთმანეთი, ჰა, რა იქნება? რაზეა დამოკიდებული თქვენი განწყობა? მხოლოდ – ამინდზე? იქნებ – ჩემზეც? ან, ვთქვათ, ამ ძაღლზე? რა ხმა ჰქონია ამ ბარიტონს! ჩვენ იმდენი გვიმღერია, რა დათვლის, კარგო! მე შენ ყავაზე დაგპატიუებ! შენი მეუღლე? ეჭვიანია? დღეს, მეოცე საუკუნეში? ჩვენ ხომ ერთ დროს ერთმანეთი ისე გვიყვარდა, რომ რა ვიცი... რა დროა ახლა? ბოლო მწამს და ფიცი მაკვირვებს! აი, ასე, აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?

მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამართოთ ნება!

მაგანი გეტყვით:

გახაფხული ჩამრჩენია გულის ჯიბეში! აი, შეხედეთ, შეხედეთ და ამოისუნთქეთ... ო, ქალიშვილო, აი, მთები, - მუავე სისხლის მოლოდინად აღესილი და მზის გასწვრივ ჩამავალი გულქვა ეშვები! ჰოი, ქარი აღმოსავლეთის! ჰოი, დუმილი მომლოცველთა და გულისფეთქვა აი, ამ ცის! რა აკლია, იცი, ამ მიწას? მუსიკა, ჩემო! მერე ვქმნით, რომ დავივიწყოთ... მაგრამ როდის დავივიწყოთ მოცარტი და ლისტი და ბახი? სწორედ ისე, როგორც ხე და გამყინვარების დიადი უამი დავივიწყეთ, როგორც მამა ადამი და დედა ევა დავივიწყეთ... აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?

მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამართოთ ნება!

მაგანი გეტყვით:

ღიახ, ღიახ, სწორედ ის, ვინც შობს! ჩახველება ლოცვის უამს და სიკვდილის ხსოვნით ამოღამებული თვალები და საშოსკენ დანაწევრებული აღსარებები და სიურრეალისტური ზრახვები და თვით კუბისტური სიზმრები და მადლი, ქალიშვილო, მადლი! ყველაფერი, სწორედ ამ ქვეყნად: ბერიკაცი ლოცავს სიყვარულს და ესაა კომპენსაცია; ობოლი ბავშვი ბუღბუღის ხმით უგალობს დედას და ესაა კომპენსაცია... მაგრამ სიცოცხლე? ნუთუ ისიც კომპენსაცია ყოფილა და არა სიკვდილი? ო, იცი, როგორ დავიდალე? შენი თვალები! აბა, დახუჭე, აი, ასე! ახლა მისმინე: არ გეზმანება კუნთმაგარი ხეები და კუნთმაგარი მამაკაცები? აკი ვთქვი უკვე, საშო მეთქი! აი, ისიც, ჩვილი საშოში, რომელიც ლოთობს! აი, ისინი, და ერთმანეთს ეძებენ ჩვილნი! აი, ისინი, და ერთმანეთს არწყვევენ ჩვილნი! და, ღმერთმანი, ო, ისინი, ისინი, ჩვილნი! მოდი, დავხოცოთ ეს სათუთი და წმინდა ვნება, რომელსაც ჰქვია სიყვარული! აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?

მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამართოთ ნება!

მაგანი გეტყვით:

აი, ქოლგა, რომ არ დასველდეთ! “ღიახ” და “გთხოვთ” და “მომიტყვეთ” და “ინებეთ” და “ქალიშვილო” და ქალიშვილო, მე ვიცოდი, რომ მოხვიდოდით, მე თქვენ გელოდით და დამეებს ბადეებად ვისროდი ცაში და მტკიცედ ნაქსოვ მის ხახაში ვარსკვლავები ცვიოდნენ და პლანეტები კარგავდნენ წონას, მეტეორები ცვიდებოდნენ და... კიდევ რა ვთქვა... ჰო, ძლიერი მკლავი მქონდა თქვენს მოლოდინში! მთელი ცხოვრება,

დამიჯერებთ? და გავრბოდი და ვისვენებდი, გავრბოდი და ვისვენებდი და გავრბოდი და ვისვენებდი და, თურმე, თქვენი ოცნებისკენ მოვისწრაფოდი! ნუთუ ცხადია? ნუთუ მართლა ბედნიერი ვარ? გაზაფხულს ხელი კრძალვით უდევს ჩემს დაღლილ მკერდზე და არ მჯერა, აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?
მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამრთოთ ნება!

მავანი გეტყვით:
ასე, ერთად ვიფიქროთ, კარგი? სიყვარული და სიკვდილი ხომ ერთია და ჯერ სიკვდილის ვთქვათ: იგი თვეზივით სრიალა და – ხორცსავსე ატამივით სიტკბოუშვერი, იგი ერთგული მეძავივით მოქნილი და თოვლის ფიფქივით მსხვერველადია, საკუთარ თავს შემომწყრალი დროა იგი და შენ ხარ იგი! ხოლო არ მჯერა გარდაცვლილთა მტკვრმეტყველების, მათი ყოვლად უცნაური მოგონებების; და ფერფლით სავსე, ვერცხლოვანი მათი ურნების; და სამახსოვრო ნივთების და იქ გაჩენილი შვილების და იქ შექმნილი კარიერის და დავარდნილ სხეულთა და მოპოვებულ ჯილდოთა და დაღატის და თვით ერთგულების! ო, მისი სისხლის მიმოქცევა, უთვალავი არტერია, - გველის სიბრძნით გაკლავნილი ერთადერთი უმიზნო მზისკენ; მისი სიმთვრალე და გინება და უთვალავი მანდილოსნის უმკაცრესი სისათუთით მიპატიუება ლოვინად, და – აკენის თავთან უწყინარი, ძუძუსავსე იანანა; ხოლო ბავშვები, დაცინვის და ზიზღის ნიშნად, ციდან ფიფქებს გადმოყრიან და აჰა, იგი, - ხვალ და გუშინ და მაშინ, როცა ის კვდება ერთხელ, და შენ ხარ იგი! ხოლო რა ვთქვათ სიყვარულის, ყველაფერი ნათქვამია, და შენ ხარ იგი! თუ ღმერთი გწამთ, ერთი წუთით, აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?
მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამრთოთ ნება!

მავანი გეტყვით:
აი, ჩემი “მერსედესი”, სიკეთეში მოიხმარეთ, მე კეთილი ვარ! სათოფეზე არასოდეს დაგენახვებით! რა სალონია! უკანასკნელი ყვირილი მოდის! ჰოი და, მოდა! მე მწამს სიკეთის, რაინდული შემართების, გაუმარჯოს ერთობ სიკეთეს! უყურე და დატკბი მხოლოდ, - რა კარგია, სიკეთეს რომ მოიმოქმედებ; უყურე მხოლოდ: ჭიასავით... არა, ღორის სოლიტერივით ირევა ხალხი, მერამდენედ როცა იღვიძებ და ჩასთვლემ და ისევ იღვიძებ და შენ ხარ ფიქრი ამათვანი და ისინი იცინიან, თოჯინები იცინიან, და მერწმუნეთ, არ უყვართ ფიქრი! ფიქრი ხომ ერთობ სიკეთეა, ხმალია ფიქრი, და ალბათ – კეთილშობილებაც, და ისინი არ არიან კეთილშობილი! ისინი კლავენ და მოთქვამენ და ნეტავ – ვის? შენ ხომ არა? განა შენც მოთქვამ? რას, ძვირფასო, რაც არ გაგაჩნდა? რა იყო იგი? მტკვრი იყო, წამალი იყო! განა არ უნდა გახსნილიყო შაქარი წყალში? ჩვენ ხომ ძალიან კარგად გვესმის ერთმანეთის: რაც შენ გინდა, მეც ის მინდა, ასე არ არის? აი, მე რომ გეუბნებოდი: უკანასკნელი ბღავილი მოდის, დაახ, ერთობ მსოფლიო მოდის! ხოლო საწოლზე – აღისფერი ატლასი და ვარდისფერი აბრეშუმი: აი, კომფორტი! ჩვენი სტუმარი მხოლოდ ჩვენი ხომ არ არის, იგი ღვთისაა! რა კომფორტია! აი, ასე, აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?
მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამრთოთ ნება!

მავანი გეტყვით:
ქალიშვილო, აი, ეს ძაღლი! ლეკვები, ერთ დროს ტრაგიკულად რომ დაეღუპა – სადღაც ასე, ათასობით საუკუნის წინ – დაიტირა, დაასაფლავა, და მას მერე მხოლოდ ყვფს და მხოლოდ ყმუის, არაფერს იტყვის! დაღუპვა რომ სიმბოლო იყო! ძაღლმა ეს იცის! სიმბოლო იყო დატირებაც, ისე, როგორც სიმბოლოა ჩვენი სახლები და ომები და კაცისკვლები და მეძავთა საქმიანი იერი და ბელადები და მეფეები; სიმბოლოა საგანი და კაცი ყოველი; და თვით სიკვდილიც სიმბოლოა, და ჩვენ მასში, როცა დრო დგება, ისე შევდივართ, როგორც კინოში ან თეატრში ან ბორდელში ან ტუალეტში, ხოლო კარს ხშირად არც კი ვხურავთ, მოგვეტყევა! და ეს არაყიც სიმბოლოა, ეს ნაყინიც და ეს ნამცხვარიც! და მერე როგორ მოგვისმობენ, რათა ვიგემოთ! და ჰოი, გემო, ჰოი, გემო, აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?
მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამრთოთ ნება!

მავანი გეტყვით:
გთხოვთ ამისხნათ, ქალიშვილო, ეს წვიმები საიდან და რატომ მოდიან? ერთობ სუფთა და დაწმენილი ეს წვიმები საიდან და რატომ მოდიან? იქნებ – ისევ ჩვენი გულიდან? ან ვით შეიძღეს ამ მიწათა ამორღვევა ან ზეცისკენ როგორ წვიმან ასეთი სევდით? ხოლო ფოთლები შრიალებენ და კედლები თბებიან და საყვარლები სარკმლებს ცრემლებს პარავენ და მოყვით, მოყვით, როგორ წვიმდა! ან სულაც ის თქვით, ოფლში განბანილ ამ სიმღერებს ან ამ მთვარეს ან ამ ქალებს სად ეჩქარებათ? აი, სიმძიმე; აი, სისხლი; აი, მარჯვენა, საკუთარ თავს ლომბარდში რომ მიარბენინებს! განმიმარტეთ, რატომ უყვართ ამ სუფთა წვიმებს მაინც და მაინც

გარდაცვლილთა გულებში დგომა? ქანცვაწვეტილნი აი, უკვე მერამდენედ ჩამოქვეითდნენ; ო, ვნებიანი მათი სუნთქვა, ვნებიანი მათი მზერა, ვნებიანი მათი გავა და სურნელება! ან რას ფიქრობენ ეს წვიმები? რას იხსენებენ? რატომ დგანან ასე ხანგრძლივად? ან იქ, ცაში რა დარჩენიათ? ო, სათნოებით გაუღენთილი თქვენი სახე, თქვენი თვალები! უთუოდ გამცემთ ამ კითხვებზე მეწამულ პასუხს და მე ლოცვად გავიკრიფები და უსასრულოდ, უსასრულოდ დავდგები და... აქეთ მობრძანდით

რა მშვენიერია სამყარო, არა?
მე მსურს გაგაუპატიუროთ და გთხოვთ დამართოთ ნება!

ხოლო ხვალ-ზეგ მოვა კაცი, ჩემზე მართალი,
და ასე გეტყვით:
მაგარია სამყარო, არა?
უნდა გისმართო, ქალიშვილო, გთხოვთ დამართოთ ნება!

1990 წელი, ივლისი

ვარდნი ჰყვავიან ხოლო ვარდნი რას ჰყვავიან არავინ იცის

(ზეინკლის ჩანაწერებიდან)

*აი, სამყარო! აი, ვარსკვლავები: ურიცხვი
საქალაქო აპო! რატომ იგვიანებს პირველი “ვაი”?
ვინ მოისმენს ვარსკვლავთა სკდომის დამანგრეველ
ხმებს? ვის გადაეღვრება თავზე პირველი სისხლი?*

*ავტორი (მუშაკაცი ქ. თბილისის ერთ-
ერთი ქარხნის 25-ე საამქროდან)*

1.

დაკითხულ იქნეს ნებისმიერი ჩემთაგანი: ვინ არის გვაღვა,
ჩემი გულიდან სასიმღეროდ გადახვეწილი,
ჩემი გულის სიკვდილად რომ შემომართულა?

2.

გაზაფხულია: ცვივა ფოთოლი და ერთდღიანი ქარები ქრიან.
დაქაღებულან ჩემი სიზმრები.
მე მინდა: ამ ხეს ტყე ერქვას და ცხვარს – ფარა და ძროხას – ნახირი;
მე მინდა: ირემს არვე ერქვას და მგელს – ხროვა და მერცხალს – გუნდი.

3.

რაა შიმშილი? ოცნებაა მიუწვდომელზე. გადმომიჭერს მათრახს და წავა.
ხოლო სისხლი ცხვირ-პირს შეიკრავს, და მერე მთელი შენი ცხოვრება
ნაჭრილობებს უნდა ექებდეს:
იმოგზაურო უნდა მერე გულიდან თმისკენ, თმიდან – ხელისკენ,
ხელიდან – სწორი ან თორმეტგოჯა ნაწლავისკენ, კუჭისკენ, ფხისკენ...
ან ღამე რაა? ღვთის საცვალი, რომლის ნაკეცში
თბილად სხედან ნაყროვანი გალაქტიკები, -
იავნანას იმღერენ და ისორცტებილებენ.

4.

ვარდნი ჰყვავიან ხოლო ვარდნი რას ჰყვავიან არავინ იცის: არ ჰყვავიან ისინი ატმებს წიგნს დროშას
ჭოგრიტს კომბოსტოს ან გადამთიელ სიკეთის ადვოტს ქარებს და ციყვებს მარადიულ სიჭაბუკეს და მაღალ
მიძღვნებს;

წყვილები ტყვეში შერბიან და რას შერბიან არავინ იცის: არ შერბიან სიყვარულს და ხორცსავსე
ვენებებს და ვენერებს და თვით ატომურ განავლებებს და პრეზერვატივებს და მოკრძალებულ გამოსედეებს და
ვერვაგებებს და საშობებს და თეატრებს და ძვირფას სამოსელს და ლად სიცილს და გამოწვევებს და
ხალხმრავლობებს და მაყვლოვანს და სერენადებს კალთაფერად სიმორცხვეებს ან სულაც ნდობებს;

ქარები ქრიან და რას ქრიან არავინ იცის: ჯარისკაცთა და მოწესეთა არ ქრიან ფიქრებს არ ქრიან
სარკმელს გომბეშოს ან ვირს ან ფეხსაცმელს არ ქრიან ქალაქ-საროსკიპოებს (ნიმუშად: თბილისს) და მოქნილ
და გაწაფულ სიზმრებს როცა იხვი ჩემი მკერდია არ ქრიან მამულს ან ჩიტის რძეს ან ქარიშხლებს ან
ქარიშხლით შეყვარებულებს;

აცეკვლებიან მკერდები და რას ცეკვავენ არავინ იცის: არ ცეკვავენ ისინი ყვავილს მოჭრილ მარჯვენას
ან მისრწინილი მეძავის ქვითინს და ერთგულებებს და რქებდადგმულ მიცვალებულებს და მამარდაშვილს და
მარტორქებს ან სულაც გვრიტებს ღამეულ მოთქმებს და ქოთნებში დაზრდილ ვარსკვლავებს;

მთელი სიმძიმით მიფრინავთ და რას მიფრინავთ არავინ იცის: ჩვენ არ მიფრინავთ მაგიდებს და
ფრთათვით ხეივანებს და არც თოლია ლივინგსტონს და მეფე ბელშარაცს ჩვენ არ მიფრინავთ ჩარხებს და
ქლიბებს პირამიდებს დაობლებულ დედებს და ცისკენ გასროლილ იმედს მოკლულ მკვლელთა და სახიარტო
ხვალინდელ წარსულს ხავსს ქვაზე ჩაშლილ ბუდეებს და დახოცილ ყვავებს ჩვენ არ მიფრინავთ ლუდს და
ძეხვს და შიშველ კარტოფილს

5.

მოჩვენებები დახოცილთა თეთრი სულები გადავიდნენ უკვე მოდიდან:
 მშვიდი იქნება ნებისმიერი შენი ღამე:
 აღარ ცურავენ დერეფნებში ნაღალატე ქალიშვილთა უმანკო ხმები
 და გაბმული და ძლივს გასაგონი სტვენები და სისხლიანი ყელსაბამი გამხმარი ფეხი:
 აღარ პატრონობს რა ხანია ამ სახლს ადგილის კეთილი გველი:
 თავს არასოდეს შეგახსენებს უკვე მოდიდან გადასული მისი ცივი ღუმელი-სიბრძნე:
 გნებავს დათესე გოგირდის და ზღარბის ყანები:
 მშვიდი იქნება და ხორცსავესე ყოველი ღამე:
 ინებე მხოლოდ და მოვარესაც და ხეებსაც და მწვანე ზღვებსაც დაიმორჩილებ...
 სანაგვე ურნას გაუმარჯოს!
 იგი არასოდეს გადავა მოდიდან
 და არც მოდაში შემოვა ოდესმე!

6.

ცა ერთადერთია, ვისაც შეგიძლია ენდო.
 ის არასოდეს ჩაიშლება.

7.

მისი დაჟინებული სიჭარმაგე!
 მისი დაბეჯითებული კვლემა!
 მისი უსასრულო ვნება ცისკენ!
 მოყევი, მოყევი, როგორ წვიმდა!

8.

“მე რომ მოვკვდები ხვალ ან გუშინ არ დაიჯერო
 ჩემი ცხედარიც რომ იხილო და ცივ გვამს ხელი შეახო და მე არ შევინძრე არ დაიჯერო
 არ დაიჯერო თორემ მართლა მოვკვდები და არასოდეს დაგენახვები
 შენ ის ერთი ხარ ვისაც ძალუმს დამიცვას და არ მიმცეს სიკვდილს
 შენ გადამარჩენ ვარსკვლავები რას მიშველიან
 რას მიშველიან თოლიები ან ეს მტრედები
 რომლებიც როგორც ლაქვარდოვან ცაბადწალკოტში
 მიმოფრენენ ჩემს მკერდში და მე მათით ვსუნთქავ
 რას მიშველიან მოუამული გალაგნები ან ეს ბავშვები
 ერთადერთი შენ გადამარჩენ
 ხოლო მე იცი როგორ მინდა რომ ვიცოცხლო უსაშველოდ ბევრი და ბევრი
 და სულ გიყურო აი ასე გიყურო ბევრი
 ჩემს სამარეზე მიწა შენი ხელითაც რომ მიმოაბნო არ დაიჯერო
 მე არ მოვკვდები ჩემი სიკვდილი მილიონმა კაცმაც რომ ნახოს შენ თუ გიყვარვარ
 ქარები მოვლენ შენს მუხლებთან ატირდებიან
 ხეებიც მოვლენ ზღვები და ცხენები და ვარდისფერი მზეები მოვლენ
 მოგისამძიმრებს შენივ მზერა და შენივ ხორცი
 სხვაც მრავალი მოგისამძიმრებს
 როდი ტყუიან მათ ხმებადმე მე ჩემი ხმა ვერ მივიტანე
 შენ მიეახლე და გიყურონ და დარწმუნდნენ რომ ცოცხალი ვარ
 იდექი ასე დამიმშვიდე ეს სამყარო
 მე სულ წამით ჩამოვიღალე”

9.

...მაგალითად:

მუშა № 1 – შენ მხოლოდ მზე ხარ, მოღერილი ჩემი გულისკენ!
 მუშა № 2 – კვალთა ნარჩენო, დაემგზავრე შენივ აღსასრულს და თვით სიზმრად გაიბილიკე!
 მუშა № 3 – უმაღ კარი-კარ სამათხოვროდ ივლის ეს ღამე, ვიდრე ჩემს სულს შეეშველება!

მუშა № 4 – ქალი როდია ყავლგასული მადის სათავე!
მუშა № 5 – თავჩაკიდული ფესვებიდან დაწურულ სითბოს
ხეები ქარებს შეაძლევენ უშურველად და უსასყიდლოდ!

მუშა № 1 – საფლავის ქვაზე დაისვენა ჩამავალმა მზემ: არ დაეძინოს!
მუშა № 2 – ცხადში დალატი ათასჯერ სჯობს სიზმარში დალატს!
მუშა № 3 – რას ჰგავდა ღამე ჩვენს თვალეში, რას ჰგავდა, ღმერთო!
მუშა № 4 – გადამწყვეტ წარსულს მონდომებით ელოდა მსხვერპლი,
აყურადებდა დამშეული საკუთარ საშოს!
მუშა № 5 – ფოთლები რტოებს მოთქვამდნენ და ლოცავდნენ ნაყოფს,
დედის ჭიპს რომ ჯერ არ მომწყდარა!

მუშა № 1 – გაუმარჯოს უხორცო კვილს ცისკენ!
მუშა № 2 – მოსახველელ სიზმრებს ერთგულებით ვუთევდი ღამეს!
მუშა № 3 – სისხლის საკანში დამწყვედული სისხლია ღამე!
მუშა № 4 – დაბრმავებული თვალებიდან ცრემლი სდით ქალებს!
მუშა № 5 – არც ისე შორს ყოფილან წინაპრები, არც ისე შორს!

10.

აი ისინი აი მწიფე ქალიშვილები
ვინ დაუცხრობს და დაუამებს მათ სათუთ სულს მთვარისკენტივილს
ვაი მათ ვაი
ქალიშვილები მზის სამსხვერპლოზე ხელებს როცა შეიწმენდენ
ვერასოდეს გაშლიან აფრებს სიყვარული რომ გამოიხმონ
მხოლოდ სიმღერებს ჩატოვებენ გადაშლილ წიგნში შინ მწუხრის ჟამს მოქცეულები
და სინანულს როგორც ღამეს შეერევინ
ქალიშვილები ყველაფერს რომ იხდიდნენ და ფალოსამდგარ ხეებს ახმობდნენ
ვერ იხილავენ ცად არეკლილ ტოტებს და ფესვებს
და თავ-თავის ნიჟარაში გამომწყვედულ ლოკოკინებს დაუნოქებენ
რათა ისწავლონ როგორ უნდა დანებდნენ მიწას
ქალიშვილები საუკუნეებს რომ თმობდნენ და იმ ერთადერთ სიზმარს ელოდნენ
რომელიც ალბათ უსათუოდ აუხდებოდათ
თავადვე იქცნენ სიზმრებად და არასოდეს ეცოდინებათ
ყოველი დილა ვის საწოლში შეისვრის მათ სისხლს
ქალიშვილები ერთმანეთს რომ მოუთხრობდნენ რძეთა შესახებ
მათი მკერდიდან მინდვრებად და ბალახებად რომ იღვრებოდა
ისევ დუმილით ამოთქვამენ სიტყვებს შორის ჩარჩენილ ბავშვებს
რომ არ იხილონ უკუქცევით სავსე ჰაერი – დედალი ვირთხა

11.

აი, სიშიშველე, რომელშიც შევალ!

12.

მიაყურადე, მზის სხივს, კაცო!
ასე იფიქრებ: ნეტარებით შარდავს მავანი.

13.

არაა აუცილებელი ერთი სიზმარი ვნახოთ ერთი სარეცლის გამზიარებლებმა
ჩვენი სიზმრები ხვალ თუ არა ასი წლის შემდეგ
უსათუოდ შესვდიან ერთმანეთს და თავ-თავის თავს დაიტირებენ.
არაა აუცილებელი ხანგრძლივი განშორებები და მოთქმები და მონატრებები
რაც შეიძლება ბევრი რამ უნდა გადაშენდეს რაღაც რომ დარჩეს
ჩვენ მას ვუმღერებთ.
არაა აუცილებელი ყველა თევზი და ყველა სიღრმე
რომელიც მოყვა დიდი ხნის წინ ჩვენს მიერ ნასროლ ამ ზღვა-ბადეს ჩვენ გვეკუთვნოდეს
მთავარია ნაპირები ხელთ მტკიცედ გვეპყრას.

არაა აუცილებელი ზამთრისპირის ჭლექიანი ქარის მიერ ჩამოყრილი ყველა ბაფთა
უფსკრულს დაენტქას ან არ გაყვითლდეს მიწის ზრუნვას არ უერთგულოს
გაფსკვნილი ბაფთა უკვე ჰიმნია არასდროს თქმული
და ვერ წაშლიან ჩვენს უფსკრულებს და ჩვენს გაღაფნებს ეს თავსხმები და გრიგალები
აუცილებელია მხოლოდ ერთად გვეშინოდეს არ დავთმოთ იგი
სამარადისო სიკვდილიც რომ შემოგვთავაზონ
სიყვარული და ერთგულება ერთად შიშია.

14.

არა, სამარე არაა იგი!
იგი ხახაა მიცვალებულის,
რომელიც თავის თავში ჩაუშვეს.

15.

მე ყველა ხეს და მრავალ მარტოკაცს ვუსვამ ჩემს წარსულს,
როგორც – კითხვას;
დე, მიპასუხონ!

16.

“სასიცოცხლოა ეს ჭრილობა,
არასოდეს შეხორცდება!” –
თქვა ჩემმა ფიქრმა.

17.

სურნელოვანი დამეზუნკერი გაანათებს ჩემს შორეულ ნაფეხურებს:
ჯერ კიდევ როდის მოვბრუნებულვარ ჩემი სუნთქვის თავშესაფრისკენ,
ხოლო გზები კვლავაც ცოცხლობენ;
მე ისე შორს ვარ, ვერასოდეს დამეწვიან ჩემეული ნაფეხურები,
რომელთა კუდშიც მივჩანჩალებ; დრო ბალახია:
ამოიზრდება მიწიდან და თავისთან ერთად ამოდევნის ჭრელ ცას, რომელიც
უდასასრულოდ ერთდღიანი პეპელაა და, იქნებ, ლოცვაც;
ფრთხილია, ფრთხილი, დერო ბალახის,
რამეთუ დროა ერთადერთი, საკუთარ თავს რომ არ შემოწერს:
დრო თავადაა მესხიერება, რომელიც ცოცხლობს, როგორც ბალახი.

18.

მე ობობა ვარ.
ჩემი ოჯახი ობობაა.
ჩემი სამშობლო ობობაა.
დედამიწა ობობაა.
სამყარო ობობაა.
ღმერთი ობობაა.
მე ობობა ვარ.

1990 წელი, სექტემბერ-ოქტომბერი

ჩვენ გვიყვარს ლუდი

ო მეგობარო სამყარო ფრიად ხანგრძლივია ჩვენ გვიყვარს ლუდი
ვარსკვლავები და განქსტერები არსებობას ჩვენს ფეხებთან დაამთავრებენ
იქ ცხრა მთას იქით სიცოცხლეა იქ არ უყვართ წვიმა ან თოვლი
იქ არ ხედავენ ფიქრები სიზმრებს და სიზმრები როკვა-როკვით არ დალატობენ
განიხვნიან ალიონზე დარაბები როგორც უძირო თეთრი თვალები
ან როგორც სატრფო როგორც სიმღერა და ვიგალობოთ ვიგალობოთ რომ გვიყვარს ლუდი
რომ ქლიავის და დაბინდული ხახვის ფერია გაზაფხული ჩემი სარკმლიდან
რომ ამ ქალს კაბა არაფერსაც არ უმაღლავს (ესე იგი თითქმის ყველაფერს)
და მან ეს იცის და როკავს როკავს რომ განქსტერები და კახპები
არსებობას ჩვენს ფეხებთან დაამთავრებენ
და ჩვენ არ ვიტყვით ამ ჩემს ფეხებს ან ამ შენს ფეხებს
კი არ ვჩურჩულებთ კი არ ვამბობთ ჩვენ ვამტკიცებთ რომ გვიყვარს ლუდი
და ეს არაა ბაკუნინი პროტესტი ფიცვი
არ ემუქრება არანაირ რეჟიმს წალეკვით
არ მოითხოვს თავშესაფარს არაფერს ჩივის
ის არ მოითხოვს სამსახურს და არც იმსახურებს
ის არც კაცია და არც ქული ჰხურებია თავზე ოდესმე
არც თაფლობისთვე ჰქონია და მან არ იცის რას ნიშნავს გუშინ
ის არ მოითხოვს თვით თხოვნის ფასად
ან საკუთარი თავის ფასად ან მზის ფასად ფილმში რომ ნახა და მერე მოკვდა
გაიღვიდა როგორც მოკვდავმა ო წვიმა წვიმა ცრემლი ცრემლი კვლავ წვიმა წვიმა
და მერე მოკვდა როგორც მოკვდავი რიგითი და ჩვენზე ძლიერი
ან ქალის ფასად მილიონჯერ რომ გადაშალა და საჭირო გვერდს ვერ მიაგნო
და ფურცლა ფურცლა ფურცლა ფურცლა ვინ ამოხია და კიდევ ასჯერ მილიონჯერ
ვინ ამოხია
კვინტილიონჯერ მინუს ერთხელ მინუს ათასჯერ წიგნჯერ ფალოსჯერ მაგიდაჯერ
ვინ ამოხია
ის მტკიცებდა როგორც უთო სხვა არაფერი
ის მტკიცებდა როგორც ია სხვა არაფერი
ის მტკიცებდა როგორც ციყვი მე რომ გააკოცე შენ კი მხოლოდ კოცნა მაკოცე
და მიმორბოდა მამა-შვილი ფინალური ხეივანი ათასი ციყვი
ჩვენ გვიყვარს ლუდი როგორც ნიძლავი შენი კარის მეზობელი ბოზია თუ არაა ბოზი
ღიახაც მაშინ როცა უბანმა ერთადერთმა
მიუხედავად იმისა რომ ერთადერთი თვალი აქვს საღი
ყველაფერი ფრიადზე იცის
ჩვენ გვიყვარს ლუდი როგორც ნიძლავი ვისმა ასომ მოაფუჭა მავანი ქურდი
რომელსაც დედა არასოდეს დავიწყებია არასოდეს უნატრია ის იყო ქურდი
ჩვენ გვიყვარს ლუდი როგორც ნიძლავი რამდენ გრადუსზე დუღდება წყალი
ან სამარეში მიცვალებული რას იწონის ასი წლის შემდეგ
როცა მატლთა და მიწათა და ჭინჭველათა თაობები დანაყრდებიან
როცა წყალთა და მიწისქვეშა ქართა და ჩიტთა თაობები დანაყრდებიან
ოჰ ეს უძღები ადამიანი
ოჰ ეს უძღები კონკრეტული ადამიანი
ოჰ ეს უძღები კონკრეტული გარდაცვლილი ადამიანი
ოჰ ეს უძღები კონკრეტული გარდაცვლილი ადამიანი ასი წლის შემდეგ
აი ამიტომ ვამტკიცებთ რომ ჩვენ გვიყვარს ლუდი გულისრევამდე
და ვეტრფით კათხას რომელშიც იგი ჩაისხმება რათა იქიდან
ჩვენს ხახაში ჩამოისხას და ჩვენ ვეტრფით ჩვენივე ხახას და ის კარგია
ის კეთილია ის სათნოა ის ამაყია და მორჩილია და ჩვენია და ის კარგია
ჩვენ გვიყვარს ლუდი ჩვენს მუცელში რომელიც ჩავა
და მერე ვნებით გავისტუმრებთ
ასერიგად ნეტარია დამშვიდობება
ასერიგად არაცრემღური
ასერიგად არალურჯადხავერდოვანცხვირსახოცური
ასერიგად არახელის(ხანგრძლივ-ხანგრძლივ)ჩამორთმევეური
ასერიგად არაბოლოჯერერთადწოლური ან მესამეხეერთადლოცვეური

ასერიგად ნეტარია დამშვიდობება ლუდთან რომელიც გვიწოვია და ჩვენ ეს ვიცით
 ლუდთან რომელიც მზეა ჩვენი მთვარეა ჩვენი და წვრილ-წვრილი ვარსკვლავებია
 ო მეგობარო ვიოლინო ერთადერთხელ არსებობს და ისიც მაშინ როდესაც გალობს
 და ცხრა მთას იქით მთებია და ტრამალეებია
 ცხრა მთას იქით მგლებს სიცოცხლე არაფრად უღირთ
 ცხრა მთას იქით თქვენ მავანო მზეთუნახავო ისე მიყვარხართ
 ვით ლუდის კათხა ჩემი ხახა ჩემი მუცელი
 და ვით ლუდი გულისრევამდე
 და ჩვენ თითს ვიშვერთ გამეტებით იმ ადგილისკენ
 სადაც კახპები განქსტერები და ვარსკვლავები არსებობას დაამთავრებენ
 თავს მოიყრიან ქვეყნის თვალის ქვესივ კუთხიდან და გვიღირს ლოცვა
 და სანთლები და ტაძრები და სეფისკვერები
 და მათხოვრები საკურთხები მანდილოსნად ნება-ნება გარდასახვები
 ღვთის საძიებლად გადმოკარკლული თვალეები და ფეხებქვეშ ცები
 სიარულეები სირბილეები სიარულეები საქველმოქმედო სირბილეები სიარულეები
 შუდრები ყველგან სადაც ასე არ მღერიან ან არ ამბობენ
 უნდ დაინ აუგ ვოჰინ შტეპტ დაინ აუგე
 დაინ აუგ შტეპტ დერ მანდელ ენტგეგენ
 დაინ აუგ დემ ნისტს შტეპტს ენტგეგენ
 ეს შტეპტ ცუმ კონიგ
 ზო შტეპტ ეს უნდ შტეპტ
 შუდრები ყველგან სადაც ასე არ მღერიან ან არ ამბობენ
 ბეტე ჰერრ
 ბეტე ცუ უნს
 ვირ ზინდ ნაჰ
 ჩვენ იქ ვართ მხოლოდ სადაც ჩვენი თავი გვეგულებს
 და თავსაც ოდენ ჩვენი თავის გარშემო ვიყრით
 აი ადგილი სადაც ისინი დამთავრდებიან
 როგორც ვაშლები ჩაებნა რომ არ ღირსებიათ
 და არც მეორედ დამწიფებას აპირებენ ამ ქვეყანაზე
 აი ადგილი ანუ კაცი შენ რომ გხმარობს სწორედ ახლა ლუდს რომ მივირთმევ
 აი ადგილი ანუ ლექსი რომელსაც ის წერს სწორედ ახლა ლუდს რომ მივირთმევ
 აი ადგილი ანუ სიზმარი ტკბილზე ტკბილი მას რომ ესტუმრა
 სწორედ ახლა ლუდს რომ მივირთმევ
 აი ადგილი ანუ ღალატი რომელიც როგორც სალაფავი ათქვლიფა ვინმე არხეინმა
 სწორედ ახლა ლუდს რომ მივირთმევ
 აი ადგილი ანუ კაცი სახელმწიფოს მითითებით ფსიქიატრიულ კლინიკაში
 სამუდამო საცხოვრისი რომ მიუჩინეს
 და სახელმწიფოს მითითებით მობრძანდება ვინმე ავლიპი (საზოგადო სახელია
 და არა კერძო რამეთუ შრომა აკეთილშობილებს ადამიანს)
 და საგანგებო დანიშნულების ნემსს გამოუწერს
 სწორედ ახლა ლუდს რომ მივირთმევ
 აი ადგილი ანუ თრაქლის ობოლი გოგო
 ტბორის პირს ძუნწად შემორჩენილ თაველს მშვიდად მიმოაგროვებს
 სწორედ ახლა ლუდს რომ მივირთმევ
 ო მეგობარო სამყარო ფრიად ხანგრძლივია ჩვენ გვიყვარს ლუდი
 აიშლებიან შორს სვაგები როგორც ნისლეები
 ჩვენ გვიყვარს ლუდი გულისრევამდე
 და ადგილია ერთადერთი რაც ჩვენგან რჩება

1990 წელი, ნოემბერი

ვილინოზე უკრაინ ბრძები

ვილინოზე უკრაინ ბრძები და ჩვენ მათ ვიხსნით
ხოლო სიკვდილის მოლოდინი რამდენ სიკვდილს შეიწირავს არავინ იცის
დანაწევრდება სახლებად და გარაჟებად სკოლებად და სათაგურებად
ამურის ისრებს კისრისტეხით დადევნებულ რომანებად ხანგრძლივ ნდობებად
აუქციონზე მოსასაქმებლად ცემა-ტყეპით გამოყრილ და დაღლილ შარვლებად
და ძველმოდური კახპების შხურად და უმანკო აბაზანებად
კურკების სროლად გადამღერებულ გიტარებად ჭიპზე ვარდებად
დავიწყებულ ვნებებად და დავიწყებულ გახსენებებად
ქარი იქნება უკანასკნელ დარიგებებს მოვლიან მამაკაცები
ქარი იქნება აბჯრის უდრილით ეგებებიან უკანასკნელ დარიგებებს მამაკაცები
და აღარ ისმის დედის რძის სუნი ჩვილის ბაგიდან
საკმეველი საკმეველად რჩება
ამ რვა ხელიდან მე რომ მასხია რვავე შენთვის დამითმია თუ მეტყვი ვინ ხარ
ფიქრებს იღწვიან ობობები თავ-თავის ქსელს როგორც ბურუსს შეერევიან
საკმეველი საკმეველად რჩება
არავინ იცის ვინ ააგებს ჩემს კბილის ტკივილს
არავინ იცის რა ჰქვია ატამს ან ამ ალგებს ან ამ სახლებს თავით მიწაში
არავინ იცის შენ რა გქვია მტერთი დაფოთლილ პირისახეს ხორცსაგსე თვალებს
და დიდი ხნის წინ ორი წამით გადიმებულ უმწეობას
ჩემს სისხლში რომ ათვალთქვებ
არავინ იცის ცრემლად გაკრეფილ ამ ქაღალტონს დღეს ან გუშინ ვინ მიითვისებს
როცა მისი ხმა შავ საცვალთა ძახილს მოუცავს
ხოლო ცის ნაცვლად სივრცე ბოლავს და მოვა მოვა მისი მკერდი ვისაც დაიტევს
ვინ იმეორებს ქარი იქნება ხოლო წელსქვემოთ ლამაზია ჩემი ქალაქი
აი წელსქვემოთ ჩემი ხელები მოხაზავენ არავისთვის შესაბამის ტრაექტორიას
აი წელსქვემოთ ჩიტები და სარეცხები ერთმანეთის გვერდი-გვერდ ფრენენ
წელსქვემოთაა ჩემს ქალაქში ყველა გზა და ყველა ნიშანი
ერთმანეთს ყველა წელსქვემოთ ნატრობს ერთმანეთს ყველა წელსქვემოთ ეტრფის
ერთმანეთს ყველა წელსქვემოთ ლოცავს ერთმანეთს ყველა წელსქვემოთ წყევლის
წელსქვემოთ ყველამ ყველაფერი ისე იცის როგორც თავად ჩემმა ქალაქმა
წელსქვემოთ ჩვენი მირიადი თვალთა და მაინც არ გვეოფნის
და შეეუპყრივართ ამადლებებს ზევიდან ქვევით
წივთა და ქვრივთა და არაქვრივთა მოლოცვებს და მოსამძიმრებებს
და ცანგალა და გოგონა და ტაში და ტაში
ტუალეტები მშობლიურ და ძირძველ ენაზე იძლევიან საჭირო რჩევებს
თუ კაცი არ გყავთ შეგიძლიათ გამოიყენოთ ხელოვნური საშუალებები
კიტრი სტაფილო სოსისი ძეხვი
ხმა მიეცით მრგვალ მაგიდას გამსახურდიას
ხმა მიეცით სახალხო ფრონტს ნოდარ ნათაძეს
გიყვარდეთ მხოლოდ თქვენი სქესი უცხოს ერიდეთ
პრეზერვატივი ანახევრებს განცხრომის ხარისხს
ტუალეტები მშობლიურ და ძირძველ ენაზე იძლევიან საჭირო რჩევებს
ხოლო მთები და ბალახები ვის ცოდვებად ამოძირულან ამას ის იტყვის
ვინც აქ არ არის როცა ერთობ სათუთია ჩემი ქალაქი მე იგი მიყვარს
რამეთუ მე ვარ ეს ქალაქი და ეს თვალები დამეს რომ კლავენ დაბეჯითებით
ქარი იქნება უკანასკნელ დამშვიდობებებს ეგებებიან აბჯროსანი მამაკაცები
ფეხაკრეფით მოვლენ დრუბლები და მეშინია ვარსკვლავები არ დამირბიონ
ერთხელ თუ არა ასჯერ მაინც ხომ მითქვამს შენთვის მე მათ დავიცავ
მე მათ დავიცავ არავისგან სიკვდილამდე და თვით სიზმრამდე ხვალ რომ ვიხილე
ლურჯი სითეთრის კარიბჭესთან ატუზულ დედად ის ცხვარს მწყემსავდა
ხედავ როგორ წვალობენ მკვდრები
რათა დასცინონ გარდაცვლილებს მათ რომ მოუკვდათ
მათი სუნთქვა და დაძახილი თოვლის ფიფქივით მძიმეა და მარადმდინი
ჭუპრის ჭუპრის წილ გაზაფხული გაზაფხულის წილ და ჩვენ მათ ვიხსნით
მზე რომ დადგება მტრედისფერი ეს ვაშლადი ყურს მოჰკრავს ჩვენს ფიქრს
და თავის თავში თავმოყრილი კვირტის სიმუნჯეს პურის ხმისკენ დაემგზავრება

ჩვენ როდი ვზრუნავთ ჩვენს თვალისწინს ეს ვარდები უფროსილდებიან
 რომ გვერეფენ გვერეფენ უსასრულოდ და არასდროს არ თენდებიან
 რას ჰხედავ როცა დმერთი არ გწამს თუ მიპასუხებ
 ამ რვა ხელიდან რვავე შენთვის მიჩუქებიან
 ჩვენ მხოლოდ ვხედავთ ერთადერთი ხეა ვინც ჰხედავს და თქვი რას ჰხედავ
 როცა ხეა შენი მიჯნური როცა ცოცხლებს აღსასრული დაუღამდებათ
 და ვინ ჩურჩულებს უპოვარია სიზმარი და კაცი ყოველი ერთურთისკენ ასწრაფებული
 თუ მათ შორის ხე არ დაზამთრდა ვინ ჩურჩულებს ქარები მოვლენ
 ვინ ჩურჩულებს დამწიფებულ და ვარდნაშეპარულ ნაყოფებად მოვლენ ქარები
 და მადლიერი ვარსკვლავები თავ-თავისი მერმისის ხსოვნას
 ნებისმიერი უცოდველის სარეცელზე მოთქმა-მოთქმით დაასვენებენ
 და ცანგალა და გოგონა და ტაში და ტაში
 ვინაა სურო ვინაა და წითელია ტაში და ტაში
 ვინაა ლომის მძიმე ტორი ვინაა და კონვერტია ტაში და ტაში
 ვინაა მიწის ამოსუნთქვა კუთვნილ სუნთქვას დანატრებული
 ვინაა და ვინაა და ვინაარჯერ ტაში და ტაში
 ვინაა გუშინ მე რომ გაგჩნდი ხვალ რომ გაგჩნდები
 ტაში და ტაში რომელმა ხომ ეს ყოველი ზეპირად იცის
 მწარედ მოთქვამენ შენი მკლავები ცხოვრების და ტუალეტის გაუტანლობას
 მხოლოდ მცირედნი იბრუნებენ იმას რაიც ტუალეტს მიაქვს
 მხოლოდ მცირედნი არ აცილებენ სვედიანი მზერით ურიცხვ განძს
 მათ ჩვენზე ბევრად ადრე უწყიან რას დაარქვან აკვანი და გამოცდილება
 დიახაც ერთობ საჭიროა იმაზე დარდი რაც უკვე იყო ავაი მერმისს
 ავაი მერმისს რომელიც იყო და ჩარეცხეს მოგონების უჯერმა წყლებმა
 ვიოლინოზე უკრავენ ბრმები და ჩვენ მათ ვიხსნით
 ჩემი ქალაქის ტუალეტები შთამომავლობას უნახავენ
 ლაპიდარული წარწერების ძირძველ ნიმუშებს
 აზრობრივად ტეკადსა და თემატურად მრავალფეროვანს
 ჩემი ქალაქის ტუალეტები მაიმედებენ რომ პირადად მე არასოდეს გადავშენდები
 და რომ დავიცავ ჩემს ვარსკვლავებს და ვიხსნი ჩემს ბრმებს
 ვიოლინოზე უკრავენ ბრმები ისინი ჩვენი ბრმები არიან

1990 წელი, ნოემბერი

სად მშობიარობს მესამე თვალი

ცრემლად გაკრეფილ ამ ქალბატონებს მე არ ვაკლივარ ასერიგად მტკივნეულია მოლოდინი მესამე თვალის რომელიც მათი მესხიერების ყინულოვან ოკეანეს შორს გაურიყავს ჩემი მზერა ნაპირებად მიმოფანტულა მინელაობენ ტალღა-ტალღა სარკმლები და დაფდაფები რომელთა გულში არასოდეს ჩაუხედავთ ჩვენს ნაფეხურებს

ნებისმიერი შიშველი მკერდი როცა მესამე თვალის ძალით მოიხსრიკება
ვინ გადაარჩენს გამარჯვებულს და უკუმზერა თავს ვის ფიქრებად გაინახევრებს
ვისი ფესვები ჩასხეპენ რვა ცას და მეცხრე ზეცის მკერდის სურნელს შეირგებენ იქ რძე თეთრია
ვინ უერთგულებს ღალატს და მიწას ჩვენსკენგზად რომ ამომართულა და მოწილეთ სამწუხარო ჩვენი იმედის
უნდა ვიცოდეთ ვინ გვცოდნის უსასრულოდ როცა ღამდება და ღამე არ სჩანს კაცთაგანის თვალსაწიერზე
მტკივნეულია მოლოდინი ძნელია ერთობ არ უღალატო ღალატისთვის როცა არ გკლავენ
და ბალახები ზურგს არ გაქცევენ ხეები და ვარსკვლავები თავის გზით ვლიან
ყველაფერი იმას ამტკიცებს რომ უმანკო და ცხოველია ის რაც არ ხდება რაც მოხდება ან უკვე მოხდა
მაგრამ ვინ იცის ვის ერთგულებს ან ვის ღალატობს როცა მიწა უკვე ცაშია
ნებისმიერი ჩვენი ასო უკვე ჰიმნია ცის საკანში გამომწვევად
ნებისმიერი ატომი და გალაქტიკა უკვე ჰიმნია ცის საკანში გამომწვევად
ნებისმიერი ცის საკანი უკვე ჰიმნია თავის თავში გამომწვევად
რამეთუ შედგა ნებისმიერი გზამ ვინც იხილა
რამეთუ შედგა ნებისმიერი მზემ ვინც იხილა
რამეთუ შედგა ნებისმიერი ქვამ ქარმა და ზღვამ ვინც იხილა
ჩვენ უკვე მოვხდით და ვიდრე აქ ვართ კარგად ვიცით ხვალ ვინ მოგვკლა გუშინ ვის მოგვკლავთ
რატომ არ ვიცვლით ნიადაგს და ვის სიზმრებში ჩავესვენებით
გიურზეები და ბელურები მავანის ხორცს რამდენ ხანში გადასერავენ და ერთმანეთს სად შეხვდებიან
სარკმლები და დაფდაფები ტალღა-ტალღა მინელაობენ და ორი თვალი მხოლოდ მზერაა
მხოლოდ სუნთქვას ორი თვალი ორი თვალი თვალთვალთა ხელოვნებაა
და ღალატია ერთადერთი რაც ორი თვალიც შეგვიძლია მოვიმოქმედოთ
და არსებობა ღალატია დაბადება ღალატია ქვა ღალატია
გზა ღალატია ერთგულება ღალატია მზე ღალატია
მაგრამ ვინ იცის ვის ღალატობს როცა მიწა უკვე ცაშია და ხეები და ვარსკვლავები თავის გზით ვლიან
და შევთხოვთ რომელს ცას მოვწყდეთ და უფსკრულს დავენთქათ რათა ვისწავლოთ მაღლა ხედვა და
ერთგულება

რათა ვიცოდეთ რომ ვილოცებთ სად წავა ღოცვა შემოდგომა ვის იმედად დაგვიზამთრდება
მიწა ერთია ხოლო უფსკრული უამრავი მე ერთი ვარ ხოლო ასო უამრავი მწუხრის ნაცვლად აღსასრული
დამიღამდება

ხოლო გზა ისევ ღალატია მივირთვათ ნესვი მისი მომზისფრო სურნელება მომუშტული მუქარაა
არაფრისგან გაჩენილი როგორც სამყარო ან შურდული ან ჩვენი გული
ან მეძავეები არასდროს რომ არ ტოვებენ კუთვნილ საცხოვრისს მათ იციან ტკივილის ფასი
ხოლო გზა ისევ ღალატია მეც კვლავ მიყვარხარ მე შენ მიყვარხარ თავო ჩემო გულისრეკამდე
და რაოდენ სამწუხაროა რომ ვერ გიშვილებ ვერ გახდები ჩემი ცოლი ან მეგობარი
რომ არ ხარ ჩემი და ან მამა ან დედა ან მამა
რომ ვერასოდეს მოგესალმები ვერასოდეს დაგაბეზლებ და ვერც დაგიცავ
რომ ეს ყოველი უკვე იყო და არასდროს აღარ იქნება ჩვენც არ ვიქნებით
სად მშობიარობს მესამე თვალი როცა ცრემლად გაკრეფილან ქალბატონები
სად მშობიარობს მესამე თვალი როცა მე თოვლი შემცივდება და აი ვხედავ
ყოველ ფიფქს ისე მოიშორებს თავიდან ზეცა
როგორც ხეები შემოდგომის გამხმარ ფოთოლს ან დამპალ ნაყოფს
სად მშობიარობს მესამე თვალი როცა არც ერთი ჩემი ასო მე არ მეკუთვნის
ისე როგორც არ მეკუთვნის არც ერთი დედა რომელმაც მშობა და რომელიც მე უნდა ვშობო
და შენ ვერ მეტყვი ვის ღალატობს როცა ღალატობ და მწარედ ცეკვა
და შენ ვერ მეტყვი მესამე თვალის ბედისწერა სად უფრო მარჯვედ საცნაურია
სადაც მე ვარ თუ სადაც მე არ ვარ მე ერთი ვარ ხოლო ჩემი ბედისწერა უამრავია
და გაკითხები ვინ განისვენებს ამ გაუქმებულ ფესადგილში საუკუნოვან წიგნებთან და მწერებთან ერთად
და გაკითხები მიწები და ცები როცა წავლენ-წამოვლენ შენს დასასრულს ვის უანდერძებ
და გაკითხები ვინ უბრუნდება მკლავს რომელიც ოდესღაც მოსჭრეს
თავს ვინ მომწვემსავს შენს საშოში როცა მწუხრის ფიქრის ძალით მოირკალება
და უსასრულო ასულები ორბიტაზე გამვლელ-გამომვლელს კომეტებს და მეტეორებს შესთავაზებენ
ხოლო მიწა უკვე ცაშია და ნოსტალგია ჩემზე ბევრად ძლიერია ბევრად სწრაფია

ბევრად მთვარეა ბევრად მზეა და წვრილ-წვრილი ვარსკვლავებია
და შენი სუნთქვა საზეიმოდ განიხვნება როგორც კარი ნებისმიერი საცხოვრისის სადაც მე ვკვდები
ო შენი სუნთქვა საზეიმოდ განიხვნება და ფაიფურის ჩიტები და ბროლის ციყვები
წვრილდებენ წვრილდებენ გაუთავებლად მე მქვია ფიცი
ხოლო მზერა ხელთ რომ მიპყრია სიკეთით სავსე მზეთბილ ქუჩებში გამოდევნის სურნელოვან შენს ძილს
და საცვლებს
შენს უმწეო და მკვრივ სასთუმალს ვით არ მჯეროდეს მეძავებმა და ჯარისკაცებმა კარგად იციან
ტკივილის ფასი
ისინი ყველა დღესასწაულს მოტკობ ჩაის და კვლავ ჩაის და კვლავ ჩაის და მოლოდინს შეაგებებენ
ასერიგად მტკივნეულია მესამე თვალი ჩვენმა ხმებმა როცა გვიციან ვინ ხმოვანებს ვარდბუღბულიანს
ვინ გარბის ცისფერს როცა მესამე თვალის იმედად ჰქრიან და ჰქრიან თავაწყვეტილი მდინარეები
ჰქრიან და ჰქრიან ფრინველები მათ ცალი ფრთა აქვთ ხოლო მეორეს დალატი ჰქვია
ჰქრიან და ჰქრიან ყვავილები და რას ჰქრიან თუ არა დალატს რომელიც ცაა
და ჩვენ ვიზრდებით ხე იზრდება მატლი იზრდება
და ჩვენ ვმადლდებით უსასრულოდ ცისკენდალატად
მაგრამ ვინ იცის ვის დალატობს როცა მიწა უკვე ცაშია და უკვე მოვხდით
და მე ვარ ფიცი ცრემლად გაკრეფილ ამ ქაღალბატონებს მე არ ვაკლივარ
ასერიგად მტკივნეულია მოლოდინი მესამე თვალის რომელიც ერთობ ჩვენი მზერაა
მაგრამ ვინც მარად ჩვენთანაა ჯერ არასდროს დაბრუნებულა
და ვინც ჩაგვესმის ჯერ არასდროს გაგვიგონია

1990 წელი, ნოემბერი

საშობაო განწყობილება

არავინ იწყებს სიყვარულით ხელისგულებზე მზე შრება და მონდომებით გვასწავლიან როგორ უნდა გვეტვირთოს შიში

როცა ხეები ნებისმიერ ჩვენს საფიქრალ-ამოსასუნთქს სამშვიდობო დაძახილით ეგებებიან არავინ იწყებს იმ ერთადერთი დიდი სიზმრით მადლიერმა ჩვენმა მკლავებმა უძირო და უსასრულო გზებისკენ რომ დააიმედეს

როცა ღამის წყლებს ვარსკვლავმწიფე ყველა ტოტი შემოემტვრევით და უბედური დედები და მარტოქალები როგორც სანთელს აანთებენ მირიად აკვანს არავინ იწყებს დილას ლოცვით სხეულები ნება-ნება იბრუნებენ უანგაროდ გაცემულ ოფლს და ჩვენ გვიყვარს მიწა

ჩვენ გვიყვარს მიწა როგორც ლუდი როგორც ბალახი ან როგორც მკერდი ცხრა მთას იქით სამღერლად და სააშკიოდ გადახვეწილი

არავინ იწყებს დავიწყებით აი ისარი ნიშნისკენ გზაზე უგზო-უკვლოდ დანაწილებულს თავდაპირველი არსებობა რომ არ შერჩა დასაცემად და უხილავი კვლავ კვილით მიაპობს სივრცეს რომელმაც შექმნა

ვინ უკუაქცევს ათასობით იავნანას მონდომებით როცა თენდება ვაი ჩვენ მასში არგარდაცვლილთ მონდომებით როცა თენდება და სიმღერ-სიმღერ იგალობებს ჩვენშიერი ნაკვით ყოველი

მაღე ამოვლენ ხეები და მტრედები და მწვემსები და სხვები და სხვები მონდომებით როცა თენდება მაღე ამოვლენ და მზეს და ცას და მთელ სამყაროს გაანათებენ

მაღე ამოვლენ თვალუბამდე უსასრულოდ და დიდი დათეთრით ვალები და მარცვალ-მარცვალ დაითვლიან ერთ ღამეში რამდენ ასულს აუგეს წესი

მაღე ამოვლენ კუდიანი ცხენები და კავბოელები და ბავშვის ხელით იმღერებენ არავისთვის საჭირო დედას კარგად იციან ბავშვებმა და მდინარეებმა არავინ იწყებს სიყვარულით ხოლო ამ მკლავებს სიყვარულის არ ეშინიათ

ხოლო ამ მკლავებს არავინ ზრუნავს

ხოლო როცა მკვდრები კვლებიან მათ ეს მკლავები ასწავლიან დამშვიდობების ერთადერთ და მუხლმტკიცე სალამს

ბავშვის მკლავები ჩურჩულებენ მოვენატროთ ერთმანეთს დედა

ბავშვის მკლავები ჩურჩულებენ აქ იქნება თუ ცხრა მთას იქით ჩვენ როცა ვჩნდებით

უკვე უწყინ ჩვენმა სულებმა რა შიათ და რა სწყურიათ ან როდის და რატომ უნდა გარდაიცვალონ

ბავშვის მკლავები ჩურჩულებენ ვინ მოკვდება თუ არ იცის რას უნდა მოკვდეს

ბავშვის მკლავები ჩურჩულებენ მწვემსებს ცხვარი ჰყავთ

ხოლო შენ ვინ გყავს საცოდავო ადამიანო რომ უპატრონო და უერთგულო

რომ გათბე როცა უმოწყალოდ შიშვლდებიან შვილებს მშობლები და ზამთრისპირის სახლები და ხეები ქრიან

რომ გათბე როცა ყველა მიწისძვრა ერთ მშვენიერ დღეს დამშეული ფალოსივით აიმართება

და ვინ გვასწავლის საიდან და როგორ გვეციოდეს

ვინ შეიწუხებს თავს ჩვენზე სუნთქვით როცა აქ ცაში ჯერ არავინ მომკვდარა და ჯერ არავინ დაბადებულა

როცა მილიონს უნდა ენდო ერთი რომ გენდოს და არასდროს გაგითავისოს

იქ საიდანაც არ მოსულხარ ნუ დაბრუნდები ჩურჩულებენ ბავშვის მკლავები

არავინ იწყებს სიყვარულით ჩურჩულებენ ბავშვის მკლავები

არავინ იწყებს იმ ერთადერთი დიდი იმედით ჩვენ რომ ზღვად გვექცა

ჰოი უდროოდ გარდაცვლილთა პეშვებიდან დაღვრილო და უგზო-უკვლოდ ლტოლვილო ზღვებო

არავინ იწყებს გაზაფხულით ჩურჩულებენ ბავშვის მკლავები

არავინ იწყებს ანით და ბანით ჩურჩულებენ ბავშვის მკლავები

არავინ იწყებს სიყვარულით ჩურჩულებენ ბავშვის მკლავები

ბავშვის მკლავები ჩურჩულებენ

სიყვარული თავმოყრაა

სიყვარული დასასრულია

1990 წელი, დეკემბერი

ავტორის ბოლოსიტყვა

ეს წიგნი, სულ მცირე, სამ პერიოდს გამოკვეთს ჩემს შემოქმედებაში. საწყისი ეტაპი (“სვირინგიდან”, “საშობაო საგალობლების” ჩათვლით) ჰოლდერლინის და რილკეს ესთეტიკითაა ნიშანდებული. ეს არც ეპიგონობაზე მიუთითებს და არც ამა თუ იმ კონცეპტუალური სქემის ბრმად გადმოღებას გულისხმობს. საქმე ეხება, მხოლოდ და მხოლოდ, აზროვნების იმ წესის ათვისებასა და შესისხლხორცებას, რომელიც ნებისმიერ თანამედროვე ფილოსოფიური ლექსის საფუძველია. იმ პერიოდში ჩემი განზრახვა ფორმასა და შინაარსს შორის აპრიორულად არსებული დინამიკის “მართვასა” და მონტაჟის ტექნიკის სათანადო დაუფლებას მოითხოვდა. გარდა ამისა, მხატვრულად უნდა გამეფორმებინა ყველა პრობლემა, რომელიც ჩემი ფიქრისა და წუხილის საგანს წარმოადგენდა. ეს უნდა გამეკეთებინა არა მოცემულ პრობლემათა გადაწყვეტისთვის მზადყოფნის იმედით, არამედ სიტყვებად მათი გადაცეევით ჩემი აფორიაქებული სულის დამშვიდების მიზნით: უნდა დაერწმუნებულიყავი, რომ ღიახაც შემქმნელი ნებისმიერი ჩემი პრობლემის ტრანსფორმირება კვლევის ობიექტად, და რომ უფლება მქონდა გაცილებით მეტზე მეზრუნა, - ჩემი ნებისამებრ სისტემატიზირებულმეყო ყველა მოცემული პრობლემა.

მეორე პერიოდი “განწყობილებებით” იწყება. სწორედ ამ ციკლში ვცადე, თითოეულ ლექსს მკაცრად განსაზღვრული კონცეფცია დადებოდა საფუძვლად და, აქედან გამომდინარე, მათემატიკური სტრუქტურა მიეღო. ეს უნდა ყოფილიყო მკითხველისთვის უხილავი უკუფენა, მაგრამ ლექსის აღქმა სწორედ ამ უკუფენის გავლენით უნდა მომხდარიყო. “განწყობილებების” შემთხვევაში ესაა ნებისმიერი კონკრეტული განწყობის საფუძვლად მდებარე ათი უძირითადესი განწყობილება, რაც, თავის მხრივ, არარეგიონალურ განწყობათა ურთულეს კომპლექსზე მიანიშნებს. ამ მეთოდის გაღრმავებას და ნაბიჯ-ნაბიჯ გამრავალფეროვნებას ვცდილობდი შემდგომ ლექსებში (“ბახის” ჩათვლით), თუმცა სათქმელის მართავისა და შინაარსობლივ დონეზე ვარიანტების ტექნიკას ჯერაც ვერ ვფლობდი. მაგრამ არც ის ნიშნავდა ცოტას, რომ უკვე ნათელი იყო ინტელექტის მიზანდასახული მოქმედების წონა: იგი შეუზღუდავად აფორმებდა სათქმელს და შემოქმედის პირველ პერიოდში დახვავებულ პრობლემებს თავ-თავისი ადგილისკენ მიუთითებდა, ყოველ მათგანს არსებობის მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელ წესს ანიჭებდა (უნდა აღვნიშნო, რომ ამან თავიდან აშარიდა რაციონალიზაციის და მშრალი დეკლამაციის საფრთხე). და კიდევ, ამ პერიოდში საგანგებოდ (თითქმის თვითმიზნურობის მიჯნამდე) ვცადე ესთეტიზმის დაცვა, რადგან ვგრძნობდი: ეს ესთეტიზმი - გარდა იმისა, რომ უსახო და უსისტემო გარემოსგან მმიჯნავდა და, პარალელურად, შორ პორიზონტს მიქმნიდა - ჩემი მომავალი ოსტატობის და მყარი, მუხებით დაუსახლებელი და უკაცრიელი, პროფესიონალიზმის საწინდარი უნდა გამხდარიყო; ამ მიდრეკილებაში, ირიბი გზით, ფილოსოფიურმა განათლებამაც იჩინა თავი: უკვე კარგად ვგრძნობდი (და შეიძლება ვიცოდი კიდევ), როგორ არ უნდა მეწერა. ამასთან, კიდევ ერთი ნაბიჯი გადაიდგა ჩემი სანუკვარი მიზნისკენ - ლექს-მეტაფორისკენ. მართალია, ეს მიზანი ჩემთვის დღესაც იდეალის სფეროს განეკუთვნება, მაგრამ ისეთმა ლექსებმა, როგორებიცაა “მოდელიანი”, “მეფესამძიმროთ შემოდგომას”, “ზარი” და “ბახი”, დამამედეს, რომ ორიენტაცია სწორია და შრომამ არ შეიძლება სამომავლოდ სათანადოდ შედეგი არ მომცეს.

რაც შეეხება მესამე პერიოდს (“მე შენ ბუღბუღლის საამური გალობა მეღვრება სულში”-დან “საშობაო განწყობილების” ჩათვლით), აქ უკვე არა მხოლოდ პოეტური, არამედ აბსტრაქტულ-პოეტური და მეტაპოეტური აზროვნების ერთადერთი იარაღი მეტაფორაა: სწორედ ის იღებს თავის თავზე როგორც მონტაჟისა და ენთიმემური მეთოდის გამართლების, ისე - სემანტიკური სივრცის გეგმაზომიერი გაშლა-შეკუმშვის ფუნქციას. შეიძლება ითქვას, ამ პერიოდში არ ჩამიტარებია არცერთი მეტ-ნაკლებად რთული ოპერაცია ისე, რომ მეტაფორისთვის აზრი არ მეკითხოს. სამაგიეროდ, არც შედეგმა დააყოვნა: არა მხოლოდ სტრუქტურულ და ენობრივ ექსპერიმენტებზე გადასვლის უფლება მომეცა, არამედ - ობიექტთა სამყაროს გაფართოებისა და ადრე საგანგებოდ ტაბუდადებულ ქვეპრობლემათა მოხილვა-მოხსნეკასაც. იგულისხმებოდა, რომ უკვე საკმაოდ მაგარი ძვალი მქონდა და ჩემი ესთეტიზმი არ დაზარალებოდა. რამდენიმე ლექსით ფორმისეული მთლიანობის (ჩემთვის ასერივად მნიშვნელოვნის) მორღვევა და, ამ გზით შინაარსობლივი მთლიანობის განმტკიცებაც ვცადე. მაგრამ უნდა ითქვას, რომ უმთავრეს საზრუნავს მაინც ლაკონიზაცია წარმოადგენდა (ცხადია, არა ფორმალური ან მოცულობითი). ამ პერიოდის ბოლო ოთხი ლექსი სწორედ ლაკონიზმით გამოირჩევა, რაც ნიშნავს შემდეგს: ამ ლექსთა ნებისმიერი დონე უსასრულოდ შეკუმშვად მთლიანობას წარმოადგენს და ამაში თითქმის თანაბარი როლი მიუძღვით არა მხოლოდ ზუსტად გამოყენებულ პოეტურ საშუალებებსა და სათანადოდ დამუშავებულ სტრუქტურულ ელემენტებს, არამედ - თვით საკვლევე მასალას, რომელიც სახეს არ კარგავს მაშინაც კი, როცა სამუშაო შესრულებულია. ამ პერიოდის შემოქმედება აღსანიშნავია იმიტაც, რომ აქ უკვე ლექსების უმრავლესობა თავის თავზე ახდენს რეფლექსიას, თავის თავს თვითვე აქცევს კვლევის ობიექტად და ამ საქმეს მთლიანად თავის თავზე იღებს, რაც ერთგვარ ავტოდილაქტიკას ქმნის.

აი, ძალიან მოკლეა, ის ყველაფერი, რაც წინამდებარე წიგნის მეთოდოლოგიური საფუძვლების შესახებ შეიძლება ითქვას. ახლა, როცა კიდევ ერთხელ, მთლიანობაში გადავავლე თვალი ჩემი შეიდი წლის მუშაობის შედეგს, გამიჩნდა მხოლოდ ჩემს დასახული მიზნის მიღწევის რეალური იმედი. ჩემი მიზანი ფილოსოფიური ლექსია. ეს წიგნი, აღნიშნული მიზნისკენ სავალ გზაზე, უნდა ჩაითვალოს მტკიცე საფუძვლად

და არა უმეტესად; ჩატარებული სამუშაოს რეზულტატი ასე შეიძლება განისაზღვროს: ის, რაც ამ წიგნს ამთლიანებს, სისტემურ სახეს აძლევს, გარკვეულ მიზანდასახულ იდეას უმორჩილებს, არის მეტაფიზიკური ემოციონალიზმი. ამ ცნების შემოტანით იმაზე მინიშნებაც მსურს, რომ მეტაფიზიკური პოეზია იქ იწყება, სადაც მითოლოგია და ფილოსოფია თავიანთ თავს დასაზღვრავენ; რომ ფილოსოფიური ლექსიკის კენგზაზე ლექსებით ფილოსოფოსობის თავიდან ასაცილებლად მითო-ფილოსოფიური ცნობიერების გამთლიანება, პოეტის ცნობიერებაში მისი “მოსხნა-შენახვა” (პეგელი) და რეალურ და მეტაფიზიკურ გამოცდილებათა საბედნიერო შეხვედრა უნდა მოხდეს; რომ მხოლოდ ასეა შესაძლებელი ფილოსოფიური, მეტაფიზიკური ლექსი. და კიდევ: ამ ბოლოსიტყვის მკითხველმა შეიძლება იფიქროს, საქმე პოეზიას ეხება თუ სამეცნიერო შრომების კრებულსო. საქმე დიახაც პოეზიას ეხება, ხოლო ამ მცირე წერილით – რომელიც ლიტერატურის კრიტიკოსებისთვისაა გათვალისწინებული – მხოლოდ იმ ფარულ პლასტებზე მითითება მსურს, ამა თუ იმ სახით ნებისმიერი პოეტის შემოქმედებაში რომაა საგულეებელი.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

სვირინგი
 თამარისადმი
 მხოლოდ შენი ხმა
 ხეები
 სონატა მათთვის, ვინც შორსაა
 რეკვიემი
 ყრმა უშობელი
 საშობაო საგალობლები
 განწყობილებები
 ჟამი მაღვისა და მიტევების ანუ დამარცხებულია აღსარება
 ხმები
 ინტერმეცო
 ღმერთი კეთილია
 ნოსტალგია
 ღამის მგზავრული
 სერაფიტას აღსასრული
 გამოფხიზლებულთა ჰიმნი
 უჩინართადმი
 მოდილიანი ანუ ბედნიერი მამრის აგონია
 მიგუსამძიმროთ შემოდგომას
 ზარი
 აღდგომის ღამე
 შენდამი
 განმარტება
 დაბადება
 ოთხი ფრაგმენტი ფიქრებიდან
 ბახი
 მე შენ ბუღბუღლის საამური გალობა მეღვრება სულში
 მონატრება
 ის ფრთაა მზისკენ
 ესკიზი საყმაწვილო აუტოტრენინგისთვის
 გრამატიკის გაკვეთილი
 შესავალი
 მე მსურს გაგაუპატიუროთ
 ვარდნი ჰყვავიან ხოლო ვარდნი რას ჰყვავიან არავინ იცის
 ჩვენ გვიყვარს ლული
 ვიოლინოზე უკრავენ ბრძები
 სად მშობიარობს მესამე თვალი
 საშობაო განწყობილება

მხატვარი გია ბუღაძე
 ტექნიკური რედაქტორი ლ. ბაქრაძე
 კორექტორი ლ. გაგოშიძე
 გამომშვები ლ. იოსელიანი

ჩაბარდა წარმოებას 25.02.1991. ხელმოწერილია დასაბეჭდად 30.07.1991
 ტირაჟი 5000 ცალი

ფასი 3 მანეთი

გამომცემლობა “აღტერნატიული ხელოვნების ცენტრი”
 გიბოედოვის ქ. 29
 თბილისი, 1991